

JÖVŐNK ÖRÖKSÉGE

Hatvan Város Közművelődési Konceptiója 2015-2019

Készítette: Jeszenszky Beatrix

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető	4
1.1. A közművelődési koncepció aktualizálása	5
2. Törvényi, jogszabályi, szakpolitikai háttér	7
3. Helyzetelemzés	11
3.1. Demográfiai helyzetkép	12
3.1.2. Foglalkoztatottság	15
3.1.3. Nemzetiségek	17
3.2. Az önkormányzat kulturális közigazgatási tevékenysége	18
3.3. Finanszírozás	18
3.4. Kulturális rendezvények a városban	19
3.4.1. Hatvani csata	22
4. Hatvan Város által fenntartott kulturális intézmények	22
4.1. Közművelődési Intézmények	24
4.1.2. Grassalkovich Művelődési Ház (GrassMH)	24
4.1.3. Hatvani Galéria	26
4.1.4. VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház (MÁV Dalkör, azaz „Dali”)	28
4.2. Közgyűjtemények	30
4.2.1. Ady Endre Könyvtár	30
4.2.2. Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum, Integrált Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény	32
4.2.2.1. Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum	32
4.2.2.2. Hatvany Lajos Közérdekű Muzeális Gyűjtemény	39
4.2.2.3. Széchenyi Zsigmond Könyvtár	41
4.3. A közművelődési feladatellátást segítő intézmények, szervezetek	42
4.3.1. Közoktatási intézmények	42
4.3.2. Civil szervezetek	43
4.3.2.1. A Polgármesteri hivatal közművelődési tevékenysége	43
4.3.3. Egyházak	47
4.3.4. Média	49
4.3.5. Testvérvárosi kapcsolatok	49

5. SWOT analízis	50
6. Jövőkép	52
6.1. A Közművelődési koncepció alappillérei	52
6.2. Célkitűzés „2015-2019”	53
6.2.1. Kulturális rendezvények	55
6.3. Kulturális Intézményrendszer	56
6.3.1. Közművelődési intézmények	56
6.3.2. Grassalkovich Művelődési Ház (GrassMH)	57
6.3.2.1. Agora	58
6.3.3. Hatvani Galéria	66
6.3.4. VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház	67
6.3.5. Ady Endre Könyvtár	68
6.3.6. Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum, Integrált Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény	71
6.3.6.1. Hatvany Lajos Közérdekű Muzeális Gyűjtemény	74
6.3.7. Civil szervezetek	75
6.3.8. Egyházak	76
6.3.9. Testvérvárosi kapcsolatok	76
6.3.10. Kiemelt Fejlesztési terület	76
6.3.11. A kulturális terület finanszírozásának biztosítása	77
7. Zárszó	78

„A város nem csupán épületek és mérnöki berendezések szövedéke, hanem bonyolult életégység, melynek működését az emberi, a társadalmi, a gazdasági élet törvényei irányítják. A város tehát nem gyúrható anyag, amit tetszésünk szerint alakíthatunk, hanem élő szervezet, aminek titkait ki kell fűrkészniünk, mielőtt sorsába avatkozunk.” (Granasztói Pál)¹

1. Bevezető

Granasztói Pál a múlt században elhunyt páratlan szellemiségű városépítész 1942-ben írott sorai a városról, mint architektúráról, ma is aktuális érvényűek. Kirajzolódó városképe, mint élő, önmagát folyamatosan újjáteremtő organizmus, amely keretet ad a mindennapi élet folyton megújuló igényeinek, ma is alapvető szempontokat fogalmaz meg a város életéről, fejlődéséről, fejlesztéséről. A helyi közösségek hétköznapijait, ünnepeit egyaránt meghatározzák a gazdasági, társadalmi örökségek, a kulturális tradíciók, a természeti és épített környezeti értékek. A város pedig megköveteli mind a betelepülőktől, mind a benne megszületettektől, hogy *„ne veszítsék el a leglényegesebbet abból, amit a város a mindenkori emberiség számára jelent: nemzedékek során át csiszolódott és nemesedett értékeket, azt a fel nem mérhető nevelőerőt, amit ezek az értékek képviselnek.”*²

Az információs társadalom korát éljük, melynek dimenziói az oktatás, a tudomány, az innováció, az új típusú gazdaság, a kultúra felől járhatók be. Az információs társadalomban az elméleti tudás a gazdaság kulcsfontosságú tényezőjévé válik, hiszen valamely ország gazdaságának teljesítőképessége döntő mértékben a lakosság képzettségén, iskolázottságán, műveltségén múlik. A fennmaradás, a fejlődés feltétele a tudás szakadatlan, bővített újratermelése, hiszen a tudás rohamos gyarapodásának viszonyai között az egyén készségei-ismeretei folyamatosan elavulnak. Maga az ismeret válik kulcsfontosságú iparaggá, a gazdaság egy új korszakát nyitva meg ezzel, ahol az információ a legfontosabb értékteremtő tényező. A globális hálózatokban való részvétel az informálódás szinte határtalan lehetőségét teremti meg, de egyben megváltoztatja az egyének és a közösségek egész kapcsolatrendszerét. Világszerte növekszik a kulturális termékek és szolgáltatások fogyasztása, s ezekben a kulturális javakban egyre újabb kombinációkban ötvöződnek a különböző népek kulturális tradíciói, kifejezési formái. A kínálat egyre differenciáltabb, egyre tágabb teret ad az egyén saját igényei szerinti válogatásnak, az egyes helyi, nemzeti kultúrák sajátos szemléletükkel és hagyományaikkal mindinkább az érdeklődés középpontjába kerülnek.

¹ Vidor Ferenc (2005): Vallomás Granasztói Pálról és búcsú-Granasztó Páltól, In: HOLMI

² Vidor Ferenc (2005): Vallomás Granasztói Pálról és búcsú-Granasztó Páltól, In: HOLMI

URL: <http://www.holmi.org/2005/09/vidor-ferenc-vallomas-granasztoi-palroles-bucus-granasztoi-paltol>

A gazdaság új korszakában a lokalitás szerepe felértékelődik, elősegítve, támogatva a helyi társadalmak öngazgatásának találékonyágát és az egyén részvételének jelentőségét.

*„Az információs társadalom korszakában nem az üzlem, a város, a hierarchia, hanem a gondolkodó emberek sokasága a legfontosabb innováló tényező, az, aki újra és újra megfogalmazza a változó szituációk kibívásaiban rejlő új szükségleteket, a sok eltérő igényt, a helyi trend jellemzőiből következő alternatívákat”*³

Az átalakulás egyik állomásaként, az Európa Tanács 1985-ben Helyi Önkormányzati Chartát alkotott, amelyben az öngazgatási formák bemutatásával, ajánlásokat fogalmazott meg a helyi társadalmak számára, jogköreik kibővítéséhez. Négy évvel később a 199. Határozatában már rögzítette is azokat az elveket, tennivalókat, amelyeket tagállamai számára ajánl. Általános elvként hangsúlyozta, hogy: *„Az Európában végbemenő, az ipariból az információs társadalomba vezető strukturális változás kiemeli a helyi önkormányzatok stratégiai szerepét, amely a nagyobb állampolgári részvétel keretei között képes megoldani a szektorközi problémákat és kezelni a tömegtermelés és fogyasztás kinöveléseit.”*⁴

A fentiek értelmében a hatékonyabb igazgatás erőteljes decentralizációt igényel, azaz a helyi önkormányzatok a rendelkezésükre álló eszközökkel, szabadon formálhatják jövőjüket a meglévő intézmények keretein belül.

Napjaink kulturális életének kereteit jelentős mértékben a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (továbbiakban Kulturális törvény) határozza meg, amely az állampolgárok számára biztosítja az önkormányzati rendelettel szabályozott közművelődést: *„Közművelődési tevékenység: A polgárok iskolán kívüli, öntevékeny, önművelő, megismerő, kultúraelsajátító, művelődő és alkotó célú cselekvése, amely jellemzően együttműködésben, közösségekben valósul meg.”*⁵

Minden településen a helyi specifikumokhoz igazodva, szabadon választott tevékenységek meghatározása alapján zajlik a fenntartók által célzott tevékenységek megvalósítása, s emellett a lakosság az általa fontosnak tartott kulturális célokat is realizálja.

1.1. A közművelődési koncepció aktualizálása

„A kultúra a társadalomban élő ember történelmében felhalmozott legáltalánosabb öröksége, megkülönböztető sajátossága, mely ugyan az emberi természetből ered, de azt alkotásaiban meghaladja („szuperorganikus” lesz) és társadalmi közvetítéssel jut el az egyénhez. A kultúra tehát a társadalmak történeti fejlődésének konstansa, melynek formagazdagságában alkotóan jelen van a humanitás. A kultúra nem örökölhető, csak a szocializáció folyamatában sajátítható el, mint viszonyok, értékek, objektivációk összessége. Az emberi társadalmak minden tagja számára adott a lehetőség, hogy meglévő kognitív

³ B. Gelencsér Katalin: A tudás a megismerés és a társas megértés öröme (2010) Tinta Könyvkiadó, Budapest 268.p.

⁴ B. Gelencsér Katalin: A tudás a megismerés és a társas megértés öröme (2010) Tinta Könyvkiadó, Budapest 269.p.

⁵ 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. 1. sz. melléklet r) pont URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

alapkészségeiket használva, bekapcsolódjanak a kultúrába. Ennek elmaradása, vagy korlátozása mind az egyén, mind társadalom számára káros következményekkel jár.”⁶

2010-ben a jogszabályi kötelezettségeket, a helyi sajátosságokat figyelembe véve elkészült a város középtávú, 2011-2014 közötti évekre szóló, közművelődési koncepciója, amelyet a Képviselő testület a 117/2011. (III.31.) sz. határozatával fogadott el. Tekintve, hogy Hatvanban az azt megelőző időszakban nem készült a kulturális fejlesztésre vonatkozóan semmilyen terv, elgondolás, ezért, illetve a közművelődési tevékenység területén támasztott új igények és követelmények miatt a város vezetése 2010-ben, időszerűnek látta a városi közművelődési koncepció megfogalmazását. A kulturális fejlesztés egy település fejlesztési terveinek megfogalmazásakor kulcsfontosságú tényező. A közművelődési stratégia a helyi igényeket megfogalmazó, hagyományokat feltáró, felmérésre, elemzésre épülő tervdokumentum, amely a közművelődési fejlesztés lehetséges és fő irányait fogalmazza meg, közép vagy hosszútávon. Hatvanban, közművelődési területen az elmúlt négy év folyamatos változásai, intézményátalakulásai, új intézmények megjelenése, valamint a jogszabályi háttér változásai, szükségessé tették a város közművelődési koncepciójának újragondolását. A jelenlegi kulturális koncepció célja, az azóta eltelt négy év helyzetjelentése, az előző koncepcióban vázolt fejlesztési célok megvalósulásának és az akkori statikus helyzetkép szükségszerű elmozdulásának rögzítése, majd a jelen pillanatban meglévő intézményi háttér számbavétele és az előző koncepcióban vázolt infrastrukturális, szervezeti és tartalmi célok lehetséges megvalósulásának vizsgálata után a vázoltak tükrében, a település kulturális infrastruktúráját meghatározó fejlesztési és cselekvési terv megfogalmazása.

A 2010-2014-es kulturális koncepció egyik alaptétele szerint egy város önálló arculatát az ott folyó kulturális tevékenységek összessége adja, így az előző koncepció lényeges célkitűzése volt a város arculatának megteremtése. Hatvan város egyik nagy vívmánya az elmúlt négy év eredményeként, hogy megszületett az arculata – image (városlogó, kiadványok, országos hírű programok) -, melynek jelentős hatása, hogy erősíti a lokálpatrióta szemlélet kialakulását.

A 2010-2014-es közművelődési koncepció felülvizsgálatát és aktualizálását az alábbi tényezők teszik szükségessé:

- az eltelt 4 évben a város gazdasági, társadalmi helyzetében végbement változások;

⁶ Dr. Németh János Munkaanyag a kulturális ciklus stratégiai tervezéséhez (A közművelődés és az Európai Unió strukturális alapjai által közvetített értékrend viszonya)
URL:<https://www.google.hu/#q=Munkaanyag++a+kultur%C3%A1lis+ciklus+strat%C3%A9giai+tervez%C3%A9s%C3%A9hez>

- a közművelődés színtereiben történt változások (új kulturális intézmények létesültek: Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum, Integrált könyvtár és Muzeális Gyűjtemény);
- lokális szinten a kulturális kereslet és kínálat változása, a közművelődésben részt vevők igényeinek, elvárásainak változása;
- az ifjúság kulturális igényeiben végbement változások (Ifjúságpolitikai koncepció)
- a közművelődés intézményi infrastruktúra fejlesztési tervei;
- jogszabályi környezet változása;

2. Törvényi, jogszabályi, szakpolitikai háttér

Hatvan város Önkormányzatának kulturális, közművelődési feladatainak meghatározásakor, kiemelten a következő szabályozási háttérrel szükséges figyelembe venni:

A közművelődés jelenlegi jogszabályi környezetét legjelentősebben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény⁷ (2011. évi CLXXXIX. törvény a helyi önkormányzatokról) és a Kulturális törvény⁸ (1997. évi CXL. tv. a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről) határozza meg.

Az Önkormányzati törvény 13. § (1)7. pontja kimondja: *„A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok: kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása.”*

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény célja:

1. §

„a)³ a társadalmi jólét és a fenntartható fejlődés biztosítása, az egész életen át tartó tanulás elősegítése, az életminőség javítása, valamint a kulturális örökség helyi és országos védelme érdekében rendelkezni a kulturális javak gyarapításának, megőrzésének, tudományos feldolgozásának, a jövő nemzedékek számára történő átörökítésének és társadalmi hasznosításának általános szabályairól,

b)⁴ szabályozni a muzeális intézmények tevékenységével és feladatellátásával, valamint a közgyűjteményekben őrzött kulturális javak hozzáféréseivel kapcsolatos kérdéseket,

c) mindenki számára biztosítani a könyvtárhasználat jogát, szabályozni a nyilvános könyvtári ellátás működését és fejlesztését,

d) szabályozni a közművelődési tevékenységek feltételrendszerét,

⁷ 2011. évi CLXXXIX. tv. Magyarország helyi önkormányzatairól
URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100189.TV

⁸ 1997. évi CXL. tv. a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

e) meghatározni az állam, az önkormányzatok és egyéb fenntartók feladatait, a szakmai és finanszírozási alapelveket.”

A Kulturális törvény kimondja, hogy „a települési önkormányzat kötelező feladata a helyi közművelődési tevékenység támogatása”. A jogszabály a városok számára közművelődési intézmény működtetését írja elő és elrendeli, hogy az önkormányzat a helyi társadalom művelődési érdekeinek és kulturális szükségleteinek figyelembevételével a helyi lehetőségek, sajátosságok alapján helyi rendeletben határozza meg, hogy a törvényi feladatokból mit, milyen konkrét formában, módon és mértékben lát el.⁹ A rendelet a közművelődési koncepció alapján készül el, amely alapján meghatározhatók, pontosíthatók az önkormányzati intézmények szakmai-tartalmi feladatai, tevékenységszerkezetük, majd alapító okiratuk, szervezeti és működési szabályzatuk, munkatervük szerkezete, költségvetésük.¹⁰ Hatvan Város Önkormányzata az előző közművelődési koncepciót megelőzően készített közművelődési rendeletet – a 8/2006. /II.24./ rendelettel módosított 16/2004 /III. 24./ sz. rendelet a közművelődésről - de egyiket sem előzte meg egy átfogó, helyzetelemző, tényfeltáró koncepció elkészítése.

A 2012-ben módosított Kulturális törvény értelmében az eddig megyei fenntartású könyvtárak, múzeumok helyi önkormányzati kezelésbe történő átadása, az átadott intézmények tevékenységének összehangolása az eddig is helyi fenntartású intézmények munkájával, a kompetencia-területek „újraelosztása” nemcsak az érintett intézmények, de az egész helyi közművelődési struktúra és a feladatrendszer újradefiniálását teszi szükségessé.

A törvényi keretek mellett, meghatározó szempontokat tükröz a 2012. januárjától közzétett **„A magyar közművelődés szakpolitikai koncepciója 2014-2020 ”** című alapidokumentum, amely a szakmai fejlődés alapértékeit határozza meg és a 2020-ig terjedő időszak fejlesztési irányait jelöli ki.

A koncepció egyik legfontosabb alapvetése: az együttműködő közösségek aktív részvétele nélkül elképzelhetetlen mélyreható társadalmi átalakulás, hiszen a nemzeti kultúra sikerének ez az egyik kulcsa. A koncepció szerint: *„A közművelődést a magyar kulturális kormányzat olyan személyiség-, közösség- és társadalomfejlesztő programnak tekinti, amely a polgárok aktív közösségi művelődésén alapul.”¹¹*

A legáltalánosabb követelmény, amely a dokumentumban érvényesül az integráció, az összefogás, az értékek együttthatásának elősegítése, az értékmerítés –értékteremtés, amelynek rendező elve a

⁹ 1990. évi LXV. Törvény a helyi önkormányzatokról 16 § (1) bek.

Url: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99000065.TV

¹⁰ dr. Aradi Zsoltné - Prém János: A helyi közművelődési koncepció és rendelet készítésének folyamata, tartalmi és formai követelményei (Műhelyfoglalkozás) (2010) BMK Budapest

URL: <http://www.bmknet.hu/index.php/munkahoz-szakmai-126/szakfelugyelet-modszertan-szakmai-221/69-szakfellet/80681-kozmuvelodesi-dokumentumok-keszítése-workshop>

¹¹ A Magyar Közművelődés Szakpolitikai Koncepciója

URL: http://andragogiaszakbizottsag.hu/mu_pdfs/mu_32/A_magyar_kozmuvelodes_szakpolitikai_koncepcioja.pdf

minőség. A feladatokat differenciált körben, az intézmények, a civil szervezetek és a személyes aktivitások szoros egységében kívánja megvalósítani.

A finanszírozás területén a normatív támogatás szakterületi gyakorlatának profiltisztítása mellett a program- és feladatfinanszírozásból adódó új működési rendszer valósul meg a közművelődési intézményekben is. Az önkormányzati támogatás arányához igazodó, működést segítő érdekeltségnövelő, ösztönző rendszer továbbra is fennmarad, valamint a kulturális vidékfejlesztés keretében támogatásban részesül az önkormányzatok, kistérségek, szervezetek összefogása, a helyi értékek feltárását segítő kulturális projektek, rendezvények megvalósulása.

„A magyar közművelődés szakpolitikai koncepciója” –nak stratégiai pillérei:

- **Felnőttképzés:** A közművelődési intézmények a formális, nem formális és informális tanulási alkalmak gazdagságát és számottevő sokaságát valósítják meg, részt vállalnak a készségek és a képességek, kulcskompetenciák fejlesztésében, az életminőség javításában. Továbbá a közművelődési intézmények rendelkeznek azokkal az alapvető humán és infrastrukturális feltételekkel, amelyek a felnőttképzési szolgáltatások nyújtásához szükségesek. Stratégiai cél, az esélyegyenlőtlenséget csökkentő, társadalmi kohéziót erősítő programok fejlesztése, a közművelődési szakemberek szakmai felkészültségének javítása, tudásuk folyamatos megújítása.
- **Közösségi művelődés:** A közösségfejlesztés az emberek társas képességfejlesztését jelenti. A közösségi művelődés a magyar közművelődés megújulásának alapja, a társadalmi előrehaladás egyik motorja és biztosítója. Stratégiai cél a közösségek létrejöttének, megerősödésének elősegítése, ösztönzése, szakmai-módszertani támogatása, azaz a közösségek fejlesztése, a gazdasági versenyképesség növelése az önfoglalkoztatást elősegítő sajátosságok kreatív feltárásával, az emberek társadalmi-gazdasági részvételének fokozása.
- **Kulturális vidékfejlesztés:** A kulturális vidékfejlesztés programjának fő feladata a területi adottságokból adódó esélyhátrányok mérséklése, a helyi életminőség javítása.
*„A kultúra készíti elő a szellemi bázist a gazdasági fejlődéshez, és maga is hozzájárul a növekedéshez, a foglalkoztatás javításához. Biztosítja a kulcs-kompetenciák elsajátítását, a közösségalkotásra képes, együttműködő személyiségek számára lehetővé teszi a változó társadalmi környezethez történő sikeres alkalmazkodást.”*¹² Stratégiai cél olyan fejlesztések elindítása, amelyek hozzájárulnak az adott térség kulturális hagyományainak, szellemi és természeti kincseinek gondozásához, hazai, nemzetközi meg és elismertetéséhez, értéktárak összeállításával, a helyi értékek

¹² A Magyar Közművelődés Szakpolitikai Koncepciója

URL: http://andragogiai-szakbizottsag.hu/mu_pdf/mu_32/A_magyar_kozmuvelodes_szakpolitikai_koncepcioja.pdf

tudatosításával, valamint a vidék gazdasági, szellemi potenciáljának, vonzóerejének növelése, fiatalok aktivizálása és a helyi szükségleteket kielégítő, jó színvonalú közszolgáltatások biztosítása.

- **Határon túli magyar kultúra:** A kulturális értékeken alapuló közművelődési tevékenység, nemcsak a nemzeti identitás letéteményese, hanem a hazai és külföldi magyar közösségek és tagjaik gazdasági, társadalmi, közéleti szerepvállalásainak hatékony elősegítője is. A koncepció az egyes magyarországi régiók közösségei számára, kiemelt célnak tekinti az egységes értékrenden, kulturális hagyományokon és módszereken alapuló magyar közművelődés azonosságainak bemutatását, szereplőinek segítségét, és azt, hogy eszközei, eredményei széles körben elérhetővé váljanak. Stratégiai cél a határainkon túl élő magyar közösségek népességmegtartó képességének és nemzeti identitásának erősítése, a gazdaságélénkítés a kreatív ipar, a kulturális turizmus és a szociokulturális szolgáltatások fejlesztése révén, a nemzeti kultúra hagyományainak közvetítése, az egységes magyar közművelődési kultúrkinccs európai dimenziókban való elhelyezése, pozícióinak erősítése.
- **A kulturális örökség digitalizálása:** A Magyar Nemzeti Digitális Archívum (MaNDA) 2011. évi megalapításával, a nemzeti kultúra digitális közgyűjteményének ernyő-szervezete jött létre, amely egységes rendszerbe foglalja a nemzeti kulturális örökség digitális tartalmait. A közművelődés számára ezáltal a számítástechnika és informatika eszközeivel költséghatékony és sok embert elérő szakterületi fejlesztésekre nyílt lehetőség. Stratégiai cél a közművelődési intézményrendszerben MaNDA pontok létrehozása, ahol lehetővé válik a digitalizált nemzeti kulturális értékek elérése, MaNDA Szakképzési Távoktatási Rendszer létrehozása, amely modernizálja, költséghatékonyabbá és elérhetőbbé teszi a szakképzési tartalmakat digitális formában, Kultur –On programsorozat, mely lehetővé teszi a nemzeti és európai kultúrához való esélyegyenlő hozzáférést, Oktatási és Közművelődési Multifunkcionális Intézményrendszer létrehozása, amely lehetővé teszi a közművelődési intézményrendszer bekapcsolódását a nemzeti kreatív és kulturális ipari szolgáltatásokba, a szolgáltatások hazai és nemzetközi fejlesztéseibe. Digitális Települési Értékkataszter létrehozása (Egységes Nemzeti Idegenforgalmi és Kulturális Adatbázis).
- **Ifjúsági közművelődés támogatása:** Az ifjúsági művelődés fontos kritériuma, hogy olyan alkalmakat, közösségeket, együttléteket szervezzen, ahol ismét a személyesség, a tudatos értékválasztás és a részvétel, összetartozás élménye a meghatározó. A terület fejlesztése során az oktatási és kulturális szakpolitikák kölcsönös egymásra épülése szükséges, hiszen a közművelődés rendszerének megreformálása során a köznevelési tényezőket is figyelembe kell venni. Stratégiai cél a fiatalok által megfogalmazott igények,

problémák fókuszba helyezése, törekvés a közvetlen megszólításukra, bevonásuk a döntéshozó folyamatokba és a lehetőség megteremtése számukra, hogy részt vegyenek a civil társadalom és a kultúra életében, törekvés a köznevelésre fókuszáló szemlélet művelődési gyakorlatba történő integrálására, biztosítva a hallgatók és a helyi közművelődési, kulturális intézmények közötti együttműködések kialakítását: színházakkal közös projekt, szakmai gyakorlat, tárlatvezetés a múzeumokban, gyűjteményekben, ifjúsági közösségi terek kialakítása, a fiatalok világképéhez igazodó, korosztály specifikus szórakozási igények kielégítése, kulturális szakemberek közreműködésével kidolgozott modellek, megfelelő módszerek és eszközök alkalmazása, magas színvonalú kultúrát közvetítő foglalkozások (szakkörök, művészeti és hagyományőrző táborok) szervezése.

- **A magyar nyelv ügye:** A közművelődés rendszerének megfelelő szerepet kell kapnia a magyar nyelv értékeinek megőrzésében és népszerűsítésében, gazdagságának és versenyképességének megtartásában és fejlesztésében, és az újjászerveződő köznevelés rendszeréhez igazodva, vele együttműködve kell megtalálnia az egész napos iskola tevékenységéhez illeszthető, illetve a kötelező iskolai nevelésből kikerülő korosztályok számára alkalmazható, anyanyelvi tudást és kompetenciákat fejlesztő programok kidolgozásának és végrehajtásának módját.
- **Hagyományápolás:** A hagyományápolás szakágai többnyire a honi közművelődés infrastrukturális bázisán működnek, de egyértelműen szükséges a civiltársadalom és szervezeteinek megszólítása és közreműködése. Stratégiai cél, a tudományos, a közgyűjteményi, valamint a művészeti és oktatási területtel való szoros kapcsolattartás, helyi hagyományok összegyűjtése, közkinccsé tétele és hasznosítása, a zsűrizett, igényes, szakmailag minőséget jelentő hiteles kultúrákövetítés, amely a folklór és a tárgyi kultúra vonatkozásában egyaránt lényeges.

3. Helyzetelemzés

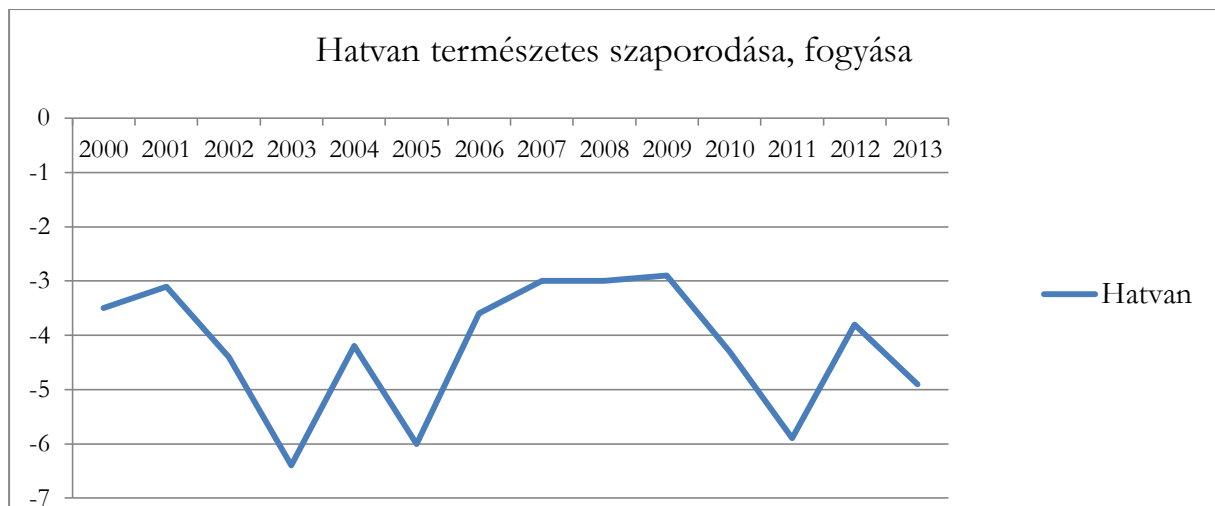
A közművelődési koncepció megalkotását megelőzi egy átfogó helyzetelemzés, melyben az adott település elhelyezkedése, mérete, története, demográfiai jellemzői, gazdasági helyzete, kulturális adottságai, művelődéstörténete kerülnek bemutatásra. Mindezt követi a település közművelődési, kulturális intézményellátottságának bemutatása, mit fed le az intézményrendszer, hol vannak hiányok, milyen tartalmi szükségletek, igények merülnek fel. A helyzetelemzés kitér a köznevelés, a civil szervezetek, az egyház a média és a testvérvárosi kapcsolatok közművelődésben betöltött szerepére is. Az elemzést egy SWOT analízis zárja, amelyre a jövőkép és a célrendszer épül.

A részletes helyzetelemzés elkészült a négy évvel ezelőtti koncepcióban, az akkori elemzés mélységét –amely részletesen kitér a közművelődési feladatellátást segítő intézmények és

szervezetek bemutatására is-, indokolatlan és szükségtelen a jelenlegi stratégia megfogalmazásakor újra elvégezni. Az aktuális közművelődési koncepció a helyzetelemzéskor, úgynevezett panel vizsgálati módszerrel, ismételt kutatással az időbeni változások felmérésére és bemutatására törekszik.

3.1. Demográfiai helyzetkép

Hatvan dinamikusan fejlődő, kisvárosi léptékű, középváros és járási szerepkörben mindenkor vonzáscentrumként funkcionált. A városi hierarchia szintjei szerint Hatvan kistáj-központnak tekinthető. Részben szerepkörén túlmutató funkciókkal is rendelkező, részben funkcióhiányos város. Hatvan lakosságát tekintve Heves megye legnépesebb települése, itt él a megye polgárainak 7.1%-a. A város népessége csúcspontját 1983. év végén érte el, amikor 25,1 ezer fő lakott Hatvanban. Az 1980-as évek második felében kezdődött a napjainkig jellemző népességcsökkenés, az élve születések számának mérséklődése, az elköltözések, illetve a természetes fogyás miatt.

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, Hatvani Közös Önkormányzati Hivatal

	Lakónépesség száma (fő)
2001. év	23 401
2002. év	23 882
2003. év	23 617
2004. év	23 413
2005. év	23 246
2006. év	22 121
2007. év	21 996
2008. év	22 032
2009. év	21 579
2010. év	21 235
2011. év	21 163
2012. év	21 379
2013. év	21 236

Forrás: Okmányiroda, Hatvan

Hatvan lakossága 2001-től folyamatos, nagyjából azonos mértékű, lassú fogyást mutatott (kivétel a 2006. év, mert akkor Kerekharaszi városrész önálló településsé vált), majd 2012-ben 1% -os növekedés után ismét csökkent. Ennek következtében a lakosság 2013-ra 9,3%-os csökkenéssel 21236 főre mérséklődött. Az alacsony születésszám és a várható élettartam jelentős kitolódásának köszönhetően hangsúlyos problémaként jelentkezik a lakosság elöregedése, melyet felerősít az is, hogy a településnek nem túl jó a lakosságmegtartó ereje. A társadalom öregedése, az idősebb korosztályok arányának növekedése, országos szinten is évtizedek óta tartó tendencia. A 65 éven felüliek aránya az elkövetkezendő évtizedekben jelentősen növekedni fog, a jelenlegi statisztikai adatokból már prognosztizálható, hogy 2050-re Magyarország népességének közel 30%-a lesz 65 éves vagy annál idősebb korú.¹³

¹³ Monostori Judit (2009): Öregedés In: DEMOGRÁFIAI. PORTRÉ. 2009. Jelentés a magyar népesség helyzetéről. KSH NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZET BUDAPEST
URL: http://www.demografia.hu/letoltes/kiadvanyok/portre/honlap_teljes.pdf

Területi egység	Lakónépességen belül a 0-14 évesek aránya		Lakónépességen belül a 15-59 évesek aránya		Lakónépességen belül a 60- évesek aránya	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Magyarország	16,6	14,6	63	62	20,4	23,5
Hatvani járás	15,8	14	62	60,3	22,2	25,7
Heves megyei járásközpontok	15,9	13,6	63,7	61,9	20,3	24,5
Hatvan	16	13,5	64,3	61,6	19,7	24,9

A lakónépesség korösszetétele 2001. és 2011. évi népszámlálás alapján

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Hatvan vonatkozásában az adatok az alábbi tendenciákat jelzik:

- Szembeötlő az aktív korúak számának csökkenése, 2001 és 2011 között majdnem 4%-os
- A gyermekkorúak száma szintén csökkenő tendenciát tükröz
- A 60 év feletiek számának növekedése országos és megyei viszonylatban is kiemelkedően magas, növekvő tendenciát mutat

A demográfiai öregedés az alacsony termékenység és a várható élettartam növekedésével függ össze. Nagyon fontos, hogy a közművelődés, amely alapvetően mindenkinek szolgálat, törekedjen arra, hogy a különböző hátrányos helyzetű csoportokat is elérje. Az egyik ilyen célcsoport a munkaerőpiacról már kivonult időseké, hiszen az ő esetükben fokozottan fennáll az elszigetelődés, elmagányosodás veszélye, a közművelődés aktivizálásuk egyik lehetséges színterévé válhat. Az idősek társadalma erőforrása lehet az önkéntes munkának, és a civil életnek, közönségként és aktív résztvevőként egyaránt bázisai lehetnek a kulturális és közösségi programoknak. Mentális jólétük függvénye lehet minden olyan elfoglaltság, amelyben frissíthetik ismereteiket, tudásukat, vagy egyszerűen csak örömet lelhetnek benne.¹⁴ A közművelődésbe bekapcsolódhatnak tanulóként (számítógép ismeretek pl. "Kattints rá nagy!"), befogadóként (koncertek, kiállítások, előadások közönségeként), önkéntesként (pl. nyugdíjas klub keretén belül, programok, kirándulások szervezése, bonyolítása), de bármilyen művészeti tevékenység is aktivizálhatja őket, amelyben kreativitásukat kiélhetik.

Az aktív korú népesség csökkenése, melynek oka lehet az elvándorlás nyilvánvalóan maga után vonja a gyermekkorúak csökkenését is. A régiók közül itt a legmagasabb a munkanélküliség, ezért az elvándorlási ráta az Észak-Magyarországi régióban igen magas volt az elmúlt években.¹⁵

¹⁴ *Hunyadi Zsuzsa*: A közművelődés lehetőségei a társadalmi felzárkóztatásban In: Szín 16. évf. 3. Sz. (2011. Június)
URL: http://epa.oszk.hu/01300/01306/00111/pdf/EPA01306_Szin_2011_16_03.pdf

¹⁵ Magyarország régiói (2011) Központi statisztikai Hivatal

A lakosság korösszetételének előregedő tendenciája az idősekre irányítja a figyelmet, mellettük azonban a másik kiemelt célcsoport az ifjúság. Az országos közművelődési statisztika szerint a fiatalok aktivizálásának kérdése komoly dilemmát okoz. A 14 év alatti gyermekek 20%-át eléri a közművelődési intézmények programjaikkal, a 15-29 évesek körében azonban már csak 8 százalék a tanfolyamokon, különböző képzéseken, klubokban, szervezett művészeti csoportokban résztvevők aránya.¹⁶ A fiatalok kulturális értékformálásához, szabadidejük tartalmas eltöltéséhez, különféle intézmények, művelődési egyesületek, sportközpontok és ifjúsági klubok adhatják a színteret. Hatvanban máig érződik a Grassalkovich kastélyhoz fűződő barokk szellemiség, amely a város valaha volt értékeit, hagyományait tükrözi, s ezt, mint helyi értéket kibontva, meg kell keresni a fiatalok aktuális affinitásának és érdeklődésének megfelelő művelődési tevékenységek és szabadidő-eltöltési programok minőségi, tartalmas körét.

„Nevelésen nemcsak az iskolarendszerű személyiségformálódást és -formálást, hanem az iskolán kívüli és tanfolyami nevelést is értjük. A korszerű embernevelési gondolkodás a nevelés szakágait nemcsak a szocializációval, művelődéssel, hanem horizontálisan az egész életre kiterjedően, és vertikálisan az iskolai, iskolán kívüli és tanfolyami formarendszer kölcsönös együttműködésében szemléli. Szervezni is úgy kell a korszerű embernevelést, hogy az egymást előkészítés, egymást segítség és egymást folytatás funkcióit megvalósíthassa. A közművelődés beillesztése a permanens művelődés és nevelés rendszerébe nagyfokú integráció eredménye. Így a felnőttnevelés és közművelődés - korszerűen gondolkodva - mindig folytatás, kiegészítés, kiteljesítés és személyiséggondozás. Mindezzel a változó életbe való aktív, alkotó alkalmazkodás eszköze.”¹⁷

3.1.2. Foglalkoztatottság

A tömeges munkanélküliség megjelenése a rendszerváltást követő ipari struktúraváltás eredménye. A keleti piacokra települt nehézipar és a mezőgazdasági tömegtermelés összeomlása az északkeleti megyéket érintette legjobban. Ehhez járult hozzá az átalakulás kezdetén, hogy a válságágazatokban és az összezsugorodó építőiparban először az ingázó, alacsony szakképzettségű munkásokat bocsátották el, s a fővárosból kitelepített kis, vidéki telepeket zárták be. Hatvanban - akárcsak országos szinten - az 1991-1992-es évtől sorra zártak be a korszerűtlen termelési eszközökkel, keleti, főként KGST piacra termelő cégek. A 90-es években gyors ütemben nőtt a munkanélküliség a városban, 1993-ra a munkanélküliségi ráta majdnem elérte a 20%-ot, majd fokozatosan csökkenni kezdett. Az Ipari Parkba letelepült multinacionális cégek megjelenése, valamint a budapesti agglomerációban tapasztalható fellendülés sokat javított a

¹⁶ Hunyadi Zsuzsa: A közművelődés lehetőségei a társadalmi felzárkóztatásban In: Szín 16. évf. 3. Sz. (2011. Június)
URL: http://epa.oszk.hu/01300/01306/00111/pdf/EPA01306_Szin_2011_16_03.pdf

¹⁷ DURKÓ MÁTYÁS: ANDRAGÓGIA. (A felnőttnevelés és közművelődés új útjai). (1999) Lektor: Csoma Gyula. Magyar Művelődési Intézet Budapest 4. p.

nehéz helyzetben. A városban a nagy átmenő forgalomnak köszönhetően élénk a kereskedelem. Áruházak sokasága működik Hatvan város területén, a szolgáltatási szektor is fellendülőben van a településen, bár jelenleg csak a közlekedési ágazatban nagy az aránya.

A településen az aktív korú korosztályon belül (15-64 év) a foglalkoztatottsági arány 2001 – 2011 közt erősödött: 54,5%-ról 61,5%-ra nőtt, vagyis a 2001. évi népszámlálást bázisként értelmezve 12,8%-os emelkedést tapasztalhatunk. Mindkét év adatait nézve a városi érték meghaladta mind a járási, megyei járásközponti és országos értéket is. A város legnagyobb foglalkoztatói az elektromos szerszámgyártással foglalkozó Robert Bosch Kft. (Betelepült 1998-ban) 4700 fővel, a belföldi és nemzetközi fuvarozással, szállítmányozással, raktározással és logisztikával foglalkozó Horváth Rudolf Intertransport Kft. (Betelepült 2007-ben) 700 fővel, illetve a Hatvani Kórház és a kábelgyártással foglalkozó LKH Leoni Kft. (Betelepült 1997-ben) 600-600 fővel.

Forrás: TEIR

A regisztrált munkanélküliek száma a 2000-es évben 1.113 főről 2001-re 775 főre csökkent, mely közel azonos szinten (kb.700 fő) stagnált 2001 és 2008 között. Ezt követően 2009-ben a 2008-as válság hatására ugrásszerűen növekedett a regisztrált munkanélküliek száma 1207-re. 2010 és 2012 közt újra nőtt a számuk, meghaladta az ezer főt. A vizsgált időszak legkedvezőbb értéke a 2013-as, ami 471 fő, ez pedig előrevetíti a válságból való kilábalást: a folyamatos beruházásoknak köszönhetően látványosan megindult a munkanélküliség felszámolása.

Összegzésképpen a vázolt adatok tükrében elmondhatjuk, hogy a településen a tendencia a népesség lassú fogyása, a gyermeklétszám csökkenése, a helyi társadalom előregedése. Az időskorúak létszámának növekedése a közművelődési koncepció alkotásánál figyelmet érdemlő

tényező lehet. Meghatározó szempont egy olyan kulturális élet kialakítása, amely vonzóbbá, élhetőbbé teszi a fiatalok számára a várost. Közismert a tanulás, a művelődés helyi adottságai, a kulturális közszolgáltatások népességmegtartó ereje, az ebbe az ágazatba történő befektetés már rövidtávon megtérül. Kétségkívül a közművelődési koncepció önmagában nem képes ezt megoldani, de a készülőben lévő, összehangolt településfejlesztési koncepcióval, melyben a közművelődés szerepe is tisztázott, az elvándorlási folyamat lassítható.

3.1.3. Nemzetiségek

Nemzetiségek tekintetében a település lakosságát mindvégig a magyar anyanyelvű többség jellemezte, és csak néhány főre tehető a különféle nemzetiségek létszáma.

	2001	2011
Magyarország	4,3	6,4
Hatvani járás	2,1	3,2
Heves megyei járásközpontok	3,1	4,5
Hatvan	1,6	3

Hazai nemzeti kisebbséghez tartozó népesség aránya (%)

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A táblázatból jól látható, hogy a magukat bármilyen nemzeti kisebbséghez tartozónak vallók száma a 2001 és 2011 közti időszakban, Hatvan városában majdnem megkétszereződött: 1,6%-ról 3%-ra nőtt. A munkanélküliek között az átlagnál nagyobb a cigányság aránya, ugyanis az idősebb korosztály közül sokan az általános iskola elvégzése után rögtön munkába álltak, és ez a réteg a rendszerváltás után a munkavállalók csoportjának egyik nagy vesztese lett. Hatvanban működik Hatvan Város Roma Nemzetiségi Önkormányzat, amely települési szinten képviseli a helyi kisebbség érdekeit. A településen nincs önálló kisebbségi közművelődési intézmény, a helyi közművelődési ház biztosítja a kisebbségi kulturális igények kielégítését.

Közművelődési tevékenységek közül a romák leginkább a különböző oktatási formák, tanfolyamok, a kulturális programok közül a nagyrendezvények, falunapok résztvevői, esetenként alkalmi fellépői. Saját szerteágazó kultúrájuk rendszeres bemutatása elősegítheti az együttélést elfogadást.¹⁸

¹⁸ *Hunyadi Zsuzsa*: A közművelődés lehetőségei a társadalmi felzárkóztatásban In: Szín 16. évf. 3. Sz. (2011. Június)
URL: http://epa.oszk.hu/01300/01306/00111/pdf/EPA01306_Szin_2011_16_03.pdf

3.2. Az önkormányzat kulturális közigazgatási tevékenysége

Az önkormányzat képviselő-testülete a képviselő-testület, valamint szervei, szervezeti és működési szabályzatában rögzíti azokat a jogköröket, melyek gyakorlóit a kötelező és az önként vállalt kulturális feladatok tekintetében jogosultak döntések meghozatalára.

A kulturális közigazgatás legfőbb döntéshozó szerve a képviselő-testület, mely e jogkörét az Önkormányzat szervezeti és működési szabályzatában meghatározott bizottságára, valamint a polgármesterre átruházhatja.

A kulturális ágazati feladatok végrehajtásának felügyeletére elsődlegesen a Jegyzői Iroda keretein belül a közművelődési referens hivatott. A közművelődési referens közreműködik a kulturális tevékenységek költségvetési támogatásának tervezésében, fejlesztési koncepciók kidolgozásában, segíti az intézmények munkáját, együttműködik civil és egyházi szervezetekkel. A pályázati osztály pedig részt vesz az ágazat támogatási forrásait bővítő pályázatok elkészítésében, lebonyolításában. Közreműködik a hivatali adminisztratív feladatok ellátásában, a döntések előkészítésében és a feladatok végrehajtásában. A kizárólagosan önkormányzati tulajdonban levő Média-Hatvan Nonprofit Közhasznú Kft. – az önkormányzattal megkötött közszolgáltatási szerződés alapján - a Polgármesteri Kabinet irányításával szervezi a város kulturális életének kiemelt nagyrendezvényeit, fesztiváljait, nemzeti és városi ünnepségeit.

Hatvan Város Önkormányzata a kulturális életét reprezentáló programfüzetet ad ki.

3.3. Finanszírozás

A kulturális terület finanszírozásának alapját a normatív állami hozzájárulás adja, amelyet az önkormányzatok a költségvetési törvény szerint közművelődési feladatellátásukhoz kapnak.

A közművelődési feladatok ellátására nem elegendő a fent említett állami hozzájárulás, szükség van önkormányzati kiegészítésre is:

- Hatvan Város Önkormányzata a kötelező feladatait az éves költségvetésből támogatja, melynek összege a költségvetési rendelet elfogadásával kerül meghatározásra.

Hatvan Város Önkormányzata közművelődési feladatok finanszírozása (e Ft)

Finanszírozás	Ady Endre Könyvtár	Grassalkovich Művelődési Ház	Széchenyi Zsigmond Szakkönyvtár	Hatvany Lajos Közérdekű Muzeális Gyűjtemény
Normatív támogatások	-	-	-	-
Önkormányzati kiegészítés	49790	30926	-	-
2011. év összesen	49790	30926	-	-
Normatív támogatások	-	-	-	-
Önkormányzati kiegészítés	52522	33802	4411	-
2012. év összesen	52522	33802	4411	-
Normatív támogatások	11007	10029	3424	-
Önkormányzati kiegészítés	34617	30355	12167	10602
2013. év összesen	45624	40384	15591	10602
Normatív támogatások	11007	10029	3336	3708
Önkormányzati kiegészítés	37865	33150	12377	14393
2014. év összesen	48872	43179	15713	18101

Forrás: Polgármesteri Hivatal, Hatvan

2011. és 2012. évben címzetten normatív támogatást nem kapott az önkormányzat közművelődési feladatokra.

A közművelődés ellátásához pályázati források is rendelkezésre állnak. Ezek egy része általában utófinanszírozott és sok esetben önerő is szükséges.

A közművelődési intézmények a helyi önkormányzaton keresztül érdekeltségnövelő támogatásra pályázhatnak, a könyvtárak esetében az előző évi statisztika függvényében ítéli oda a minisztérium a támogatást.

3.4. Kulturális rendezvények a városban

Hatvan az elmúlt években, több fontos, ismertté és népszerűvé vált fesztivált indított el és vitt sikerre. A kiemelt fesztiválok körébe, a meghatározóan intézményi háttérrel rendelkező szervezők rendezvényei tartoznak. A város tartalmas, évszakonként más-más tematikájú, az egész évet átfogó, gazdag kulturális programkínálatot nyújt, melynek gerincét:

- Tavaszi fesztivál
Hatvani Csata, Egészségnap és Futófesztivál, Városi Majális és Civil Sokadalom,
- Hatvani Nyár
Jam Garden, Reggae Camp, Retro Fesztivál, Roncsderby
- Őszi Fesztivál

Határtalan Zenei Fesztivál, Heves Megyei Diák Duatlon Döntő, Sörfesztivál,
Alpok Adria

- Adventi Rendezvénysorozat

Mikulás, Karácsonyi vásár, Jégpálya

rendezvénysorozatok alkotják.

Az elmúlt évek során, a szervezésben az a szemlélet érvényesült, hogy a nagyrendezvények szabadtéri programjai minél nagyobb közönség számára nyújtsanak ingyenes, ugyanakkor igényes, sokszínű szórakozási, kikapcsolódási lehetőséget, hangsúlyosan a nyári szabadságolási és turisztikai, valamint az ünnepi időszakokban. A fesztiválok vonzerejét az estéről estére, alkalmanként több száz/ezer fős közönség részvétele igazolta vissza.

Mindezt az Önkormányzattal koordináltan kialakított, az egyes fesztiválok arculatának megfelelő szakmaisággal és gyakorlattal bíró, ötletgazdag szervezői és megbízható háttér tette lehetővé (Grassalkovich Művelődési Ház, Ady Endre Könyvtár, Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum, Integrált Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény).

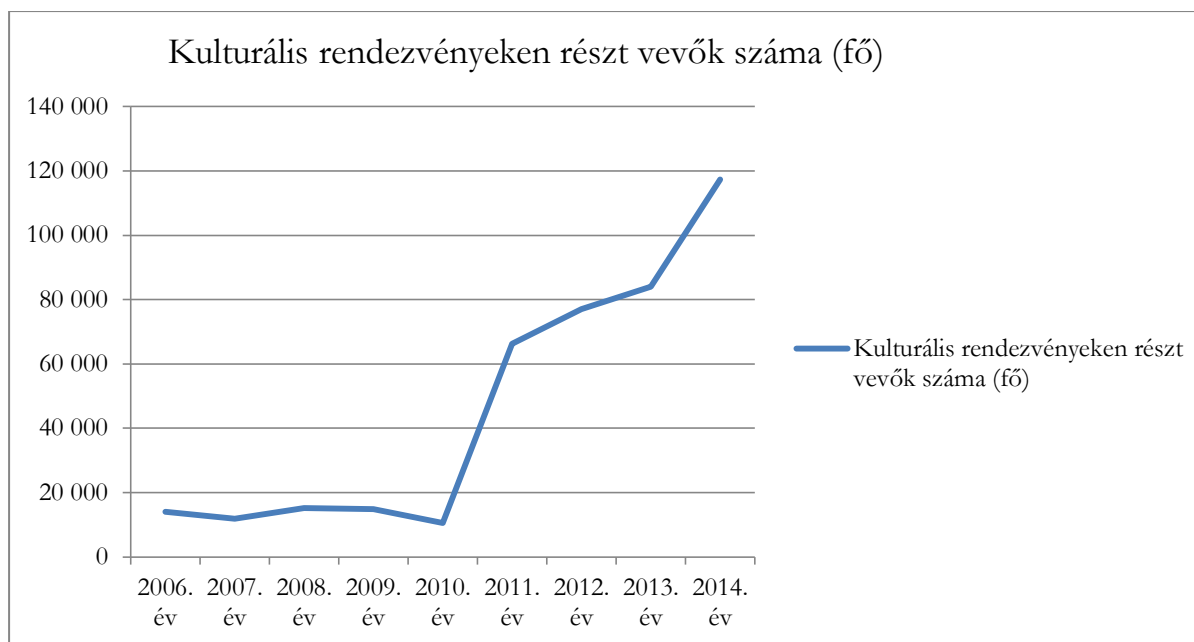
A helyi és a járásból érkező közönség, tehát az egész évet átfogó rendezvény-sorozatnak lehet részese. A hatvani közönség számára a rendelkezésre álló információs csatornák által közvetítetten jól elkülönülnek az egyes évszakok programjai. A nagyrendezvények körén kívül eső, mintegy azt kiegészítő, hagyománnyá váló kínálatból, néhány fontos, kedvelt rendezvény:

A Magyar kultúra Napja, A Magyar Költészet Napja, Zengő Roadshow, Idősek világnapja, Zene Világnapja, Opera Gála, Karácsonyi Labdarúgó Kupa valamint a nemzeti ünnepek.

Az alábbi statisztikai adatok az elmúlt évek kulturális rendezvényeinek számát, illetve a rendezvények látogatottságát tükrözik.

Időszak	Kulturális rendezvények száma (db)	Kulturális rendezvényeken részt vevők száma (fő)
2006. év	154	14 112
2007. év	98	11 895
2008. év	161	15 279
2009. év	105	14 837
2010. év	84	10 565
2011. év	566	66 236
2012. év	333	77 040
2013. év	365	84 059
2014. év	485	117 408

Kulturális rendezvények száma-látogatottsága
Forrás: Hatvani Közös Önkormányzati Hivatal

Kulturális rendezvények látogatottsága
Forrás: Hatvani Közös Önkormányzati Hivatal

2006 és 2010 között a kulturális rendezvények száma évente átlagosan 120 db volt. Azonban 2010-ben, miután az új városvezetés átvette a Hivatal ügyeit, a vezetés fő prioritásnak tekintette a helyi kulturális élet felélesztését és fellendítését. Ezt követően sorra olyan intézkedések születtek, amelynek eredményeképpen a rendezvények száma egy éven belül mintegy ötszörösére emelkedett, az azokon résztvevőké pedig elérte a 66 236 főt.

Megfigyelhető, hogy a 2006 és 2010 között a kulturális kikapcsolódásra vágyók száma meg sem közelítette azokét, akik 2011 óta, Hatvan város valamely rendezvényére ellátogattak. Habár a rendezvények kezdeti kimagasló száma mérséklődött az elmúlt négy évben, a részt vevők száma az évek során fokozatosan nőtt. Ez köszönhető annak, hogy a lakosságot megmozgatta a kezdeti kulturális fellendülés, hozzászótkak a pezsgéshez és rendszeresen megjelennek a különböző rendezvényeken.

Az elmúlt két év kulturális nagyrendezvényeinek kiemelkedő látogatottsága és évente visszatérően megrendezett, hagyományos eseményeinek, idő és tematikus egységbe rendezése – a programok sokszínűsége, tartalmi és műfaji gazdagsága – annak a tanulságnak a felismerésére ösztönöz bennünket, hogy a közművelődési programok projektszemléletű tervezése-szervezése, a különböző profilú intézmények együttműködése a kultúra területén, rendkívül hatékonyak és eredményesnek bizonyult.

3.4.1. Hatvani csata

Az 1848 – 49-es Forradalom és Szabadságharc 166. évfordulójának megemlékező ünnepségeként Hatvan Város Önkormányzata idén először a Népkerthben, a Magyar Huszár és Katonai Hagyományörző Szövetség és a Hagyományör Világszövetség egyesített díszszázadával, látványos csatabemutatót és közös megemlékezést tartott. A Hatvani Csata volt az első ütközet 1849 tavaszán, ahol a magyar honvédség hős katonái győzelmet arattak a Tavaszi Hadjárat során. Az idén negyedik alkalommal megrendezésre kerülő tavaszi fesztivál keretében az önkormányzat hagyományteremtő jelleggel kezdeményezte ezt az ünnepség sorozatot, amelynek kiemelkedő sikere volt a városban.

4. Hatvan Város által fenntartott kulturális intézmények

Közkultúra fogalma:

„közkultúra a kulturális értékek létrehozásával, megőrzésével, terjesztésével és művelésével kapcsolatos közösségi tevékenységek és javak összessége, melyeket közvetítő rendszereken keresztül mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni;

a közkultúra tehát magában foglalja a közművelődési alapellátás mellett a művészeti értékek megőrzését és közismertté tételét, a nyilvános könyvtári ellátást, a múzeális értékek hozzáféréseinek a biztosítását;

a közkultúra fejlesztéséhez közérdek kapcsolódik, mely elősegíti a különböző társadalmi csoportokban az életesélyek javítását és a versenyképességet;

a kulturális közérdekből vezethetők le a kulturális politika prioritásai, amelyek meghatározzák a kulturális alapellátás állami, önkormányzati súlypontjait.”¹⁹

Jelenlegi pillanatkép

Az elmúlt négy évben Hatvan látványos és dinamikus fejlődésen ment keresztül. Számos beruházás és projekt valósult meg, illetve az elmúlt időszakban több, olyan fejlesztést készítettek elő, amelyek rövidesen látványos fázisukhoz érkeznek.

A hatvani Albert Schweitzer Kórház uniós támogatásból, három jelentős infrastrukturális beruházást valósít meg, melyek hosszú távra meghatározzák a kórház jövőjét és a város életében is nagy jelentőséggel bírnak. A város legnagyobb uniós forrásból megvalósuló projektje az új vasúti híd megépítése, egy körforgalmú csomópont kialakításával egybekötve, ami biztonságosabbá teszi a közlekedést a 3. sz. főúton. A beruházás hatalmas lépést jelent a hatvani

¹⁹ Dr. Németh János Munkanyag a kulturális ciklus stratégiai tervezéséhez (A közművelődés és az Európai Unió strukturális alapjai által közvetített értékrend viszonya)
URL:<https://www.google.hu/#q=Munkanyag++a+kultur%C3%A1lis+ciklus+strat%C3%A9giai+tervez%C3%A9s%C3%A9hez>

közlekedési problémák megoldásában és lényegesen meggyorsítja a közlekedést az óhatvani és az újhatvani városrészek között.

„Hatvan barokk belvárosa turisztikai attrakcióinak és szolgáltatásainak fejlesztése” című projekt keretében megújult a városközpont, a régi buszpályaudvar közösségi térként és vendéglátó egységként üzemel, létesült egy park szökőkúttal és gyermekjátszóterrel, valamint felújították a Hatvany Lajos Múzeum patinás épületét is. Pályázati forrásokból lehetőség nyílt egyéb fontos fejlesztésekre, a város tulajdonában lévő épületek közül, energiatakarékossági szempontok alapján felújították a polgármesteri hivatalt, három általános iskolát és négy óvodát, bölcsőde épületeket. Az Öveges Program keretében megvalósult a Bajza gimnázium természettudományos oktatásának fejlesztése. Mindezek mellett több intézmény energetikai fejlesztése jelenleg is folyamatban van.

Tavaly márciusban átadták Hatvan új múzeumát, a Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeumot, melynek a város központjában lévő, szintén felújításra került Grassalkovich-kastély épülete ad otthont. A frekvenciált helyen lévő, kulturális örökségünk részét képező műemléki épület és a hozzá tartozó kastélypark rekonstrukciója és hasznosítása, valamint a fejlesztést kísérő kiegészítő funkciók – konferencia-és rendezvényterem, oktatási központ, élménytér - rendkívül fontos és kedvező hatással lehet a térség életére kulturális és turisztikai szempontból egyaránt. Az évezredes magyar vadászati hagyományok bemutatása mellett az új múzeum legfőbb deklarált célja, hogy a természet szeretetére nevelje az ifjúságot.

Pályázati forrásból új, multifunkcionális művelődési központ jön létre a könyvtár épületének átalakításával, amely a hagyományos értelemben vett közművelődési feladatok ellátása mellett, alkalmas lesz közösségépítő, közhasznú tanácsadói és fejlett digitális technológiát alkalmazó felnőttképzési funkciókat is ellátni.

Hatvanban a közművelődési közszolgáltatásokat korosztályok, eltérő kulturális igények, különböző művészeti ágak és műfajok, a helyi adottságok, hagyományok szerint tagozódott, integrált, önkormányzati fenntartású intézményrendszer látja el, együttműködve adott esetben civil- és társadalmi szervezetekkel. Az intézmények helyszínei az állandó művelődési közösségek, művészeti csoportok, klubok, szakkörök működésének biztosítják a működés létesítményi, tárgyi, szakmai és személyi feltételeit. Műveltségfejlesztő, ismeretterjesztő, közösségépítő lehetőséget nyújtanak. Az intézmények működését jellemzően önkormányzati költségvetési támogatás biztosítja.

4.1. Közművelődési Intézmények

Közművelődés

A Közművelődési törvény a következőképpen definiálja a közművelődési tevékenység, és a közművelődési intézmény fogalmát:

*„**Közművelődési tevékenység:** a polgárok iskolán kívüli, öntevékeny, önművelő, megismerő, kultúraelsajátító, művelődő és alkotó célú cselekvése, amely jellemzően együttműködésben, közösségekben valósul meg.”²⁰*

*„**Közművelődési intézmény:** a lakosság közösségi közművelődési tevékenységéhez erre a célra alapított, fenntartott, működtetett, megfelelő szakmai, személyi, infrastrukturális feltételekkel és alapító okirattal rendelkező költségvetési szerv vagy egyéb fenntartású intézmény.”²¹*

A hivatkozott törvény 78. § (1) bekezdésben illetve (2) bekezdésben foglaltak értelmében a városokban kötelező a közművelődési intézmény működtetése.²²

4.1.2. Grassalkovich Művelődési Ház (GrassMH)

A Grassalkovich Művelődési Házat a 688/2010. (XII.16.) számú képviselői testület határozata alapján a 2010. december 31-vel megszűnő Hatvan Városi Művelődési Központ és Könyvtár jogutódjaként 2011. január 1-jével hozta létre Hatvan Város Önkormányzata.

A GrassMH önállóan gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező, helyi önkormányzati költségvetési szervként végzi Hatvan város kötelező közművelődési feladatait. Az intézmény az alapító okiratban meghatározott szervezeti keretek és feltételek között a városban élők közösségi művelődését segítő szakmai tevékenységet végez.²³

A város szívében található intézmény eredményesen hangolja össze a helyi kulturális sokszínűséget. A GrassMH társadalmi célját elsősorban a közművelődés szakmai, segítő, szolgáltató tevékenysége útján tölti be.

Alaptevékenységek

- A helyi társadalom kulturális szükségleteinek, művelődési igényeinek feltárása, gondozása.
- A település kulturális értékeinek, hagyományainak folyamatos megőrzése, átörökítése és további gazdagítása.
- A fiatal tehetségek segítése, támogatások előteremtése.

²⁰ 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. 1. sz. melléklet r) pont URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

²¹ 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. 1. sz. melléklet p) pont URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

²² 2878. § (1) A települési önkormányzat a közművelődési tevékenységek folyamatos megvalósíthatósága érdekében közösségi színteret, illetve közművelődési intézményt biztosít.

(2) Megyei jogú városban, fővárosi kerületben az önkormányzat az (1) bekezdésben foglalt feladat ellátása során közművelődési intézményt biztosít. Községekben az önkormányzat közösségi színteret, illetve közművelődési intézményt biztosít.

URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

²³ Hatvan Város Önkormányzat Képviselő Testületének 688/2010. (XII. 16.) sz. határozata a Grassalkovich Művelődési Ház Alapító Okiratának elfogadásáról

- Az alkotó művészeti közösségek, rendszeres művelődési formák tevékenységének támogatása, új csoportok beindítása.
- A helyi művelődési szokások ápolása, újak teremtése.
- A különböző kultúrák közötti kapcsolatok körének szélesítése, megismertetése.
- A helyi társadalom, a civil szervezetek, közösségi életének segítése, érdekérvényesítési kapcsolatrendszerük kiépítésének gondozása.
- Az életesélyt, életminőséget javító tanulási lehetőségek biztosítása, kidolgozott program alapján, a felnőttoktatás terén.
- A helyi társadalom, a civil szervezetek közösségi életének segítése, érdekérvényesítési kapcsolatrendszerük kiépítésének gondozása.
- A szabadidő kulturált eltöltéséhez az intézmény biztosítja a használatában levő tárgyi feltételeket, szakmai segítséget nyújt a szervezetek számára annak megvalósításában.
- Hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése.
- Munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése és a kapcsolódó szolgáltatások.

Az értékelvű közművelődés alapjaként a közművelődés intézményei ma már az ideológia és programközpontúság helyett a közösségépítő személyiségfejlesztést állítják tevékenységük középpontjába. A legszélesebb körben ezek az intézmények biztosítják a kulturális javakhoz való hozzáférést és a kulturális esélyegyenlőséget.²⁴

A GrassMH szakmai feladatként elsődleges törekvésének tartja az egyetemes és nemzeti kultúra értékeinek közvetítését, s mindenki számára elérhetővé tételét, a város kulturális, szellemi és művészeti életének bemutatását, a helyi hagyományok feltárását, ápolását, új hagyományteremtő, valamint turisztikai szempontból is vonzerőt jelentő programok szervezését.

Programjában kiemelten kezeli az ifjúsági és gyermekkorosztály önszerveződő csoportjai támogatását, szabadidős és közművelődési tevékenységük szervezését, kapcsolatrendszerük gazdagítását. Az amatőr zene képviselőinek fellépési lehetőséget biztosít, gyermekek részére szünidei szabadidő eltöltéséhez teret és lehetőséget ad, nyári táborokat szervez az intézmény keretein belül, illetve különböző helyeken, bérletes előadásokat tart (komolyzene, színház), szakkörök, klubok számára helyet és bemutatkozási lehetőséget biztosít.

A GrassMH betölti szerepét a helyi közművelődésben, tevékenysége felöleli szinte a komplett közművelődési eszköztárat. A Hatvani Nyár programsorozat keretében új színpalattával bővült a kulturális paletta, a Jam Garden című zenei rendezvénysorozat, az egykori szabadtéri színpad

²⁴ A Magyar Közművelődés Szakpolitikai Konceptiója
 URL:http://andragogiaszakbizottsag.hu/mu_pdfs/mu_32/A_magyar_kozmuvelodes_szakpolitikai_konceptioja.pdf

hangulatát idézi, az Őszi Fesztivál keretében megrendezésre kerülő Határtalan Zenei Fesztivál pedig a testvérvárosok zenéjét és kultúráját hivatott népszerűsíteni. A művelődési ház és a Hatvani Közös Önkormányzati Hivatal együttműködésében valósulnak meg a városi nagyrendezvények, a nemzeti ünnepi megemlékezések, a téli és a tavaszi ünnepkör rendezvényei, amelynek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában egyaránt tevékeny szerepet vállal. Valós együttműködést igyekszik kialakítani a közoktatási, közgyűjteményi intézményekkel. A művelődési ház bekapcsolódik A „Múzeumok Éjszakája” országos rendezvénysorozatba és a Széchenyi Zsigmond Kárpát-Medencei Magyar Vadászati Múzeummal valamint a Hatvani Lajos Múzeummal közös szervezésben egész éjszakai programot szervez. Az oktatási intézmények programjaihoz (iskolai csoportok összejövetelei, iskolai bemutatók) biztosítja a helyszínt, adott esetben az intézményi eszközöket kölcsönzi a programok lebonyolításához. Kiemelten figyelmet fordít az idős célcsoportra, s mint a kistérség központja, a már hagyományosan megrendezésre kerülő Kistérségi Idősek Fesztiválja-n lehetőséget biztosít a hagyományőrző csoportok, népdalkörök számára, sokszínű kultúrájuk bemutatására. Gazdag és színes, gyermek és ifjúsági programkínálatával (bábelőadások, gyermekszínházak, kézműves foglalkozások), táboroztatások (Időutazás tábor I-II), fotó és rajzpályázat, általános és középiskolák tanulóinak („Otthon a világban”), komplex célkitűzést valósít meg, amelyben a hagyományőrzés, hagyományteremtés, kreativitás, önkifejezés, tehetséggondozás együttesen jelen van. A művelődési ház a civil önszerveződő közösségek számára helyet biztosít, segíti működésüket, támogatja közművelődési alkalmait. Befogadó intézményként elősegíti a civil szervezetek és egyéb önszerveződő közösségek pályázatait. Támogatja a helyi roma közösség közművelődési kezdeményezéseit, ennek érdekében együttműködik a helyi nemzetiségi önkormányzattal. Törekszik a szomszédos települések kultúrájának megismertetésére, bemutatására, ezzel erősítve a környező településekkel való együttműködést. Táncházi programsorozatával a néptáncot, népzenei kedvelők körét célozza meg, számítva a környező települések érdeklődésére is, ily módon is bekapcsolódva a kistérség közművelődési ellátásába.

4.1.3. Hatvani Galéria

A Hatvani Galéria Hatvan Város Önkormányzata 688/2010. (XII.16.) számú képviselő-testületi határozata alapján a 2010. december 31-vel megszűnő Hatvan Városi Művelődési Központ és Könyvtár jogutódjaként létrejött Grassalkovich Művelődési Ház társintézménye, amelyet 2011. január 1-jével hozott létre Hatvan Város Önkormányzata.

A Hatvani Galéria társintézményként, kezdetben Moldvay Győző Galéria néven működött, ám levéltári kutatások nyomán kiderült, hogy a névadó III/III-as ügynökként tevékenykedett, írt jelentéseket évtizedeken keresztül. A Politikai Foglyok Országos Szövetsége Hatvanban élő

Heves megyei elnökének javaslatával Hatvan Város Képviselő-testülete egyetértve döntött az eredeti, Hatvani Galéria név visszavételéről.

A Hatvani Galéria az önállóan gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező Grassalkovich Művelődési Ház társintézményeként működik. Szakmailag független, önállóan kidolgozott koncepció és éves terv alapján tevékenykedik, a város meghatározó közösségi színtereként.

Az eltelt négy év a galéria életében is nagy változásokat eredményezett. A sikeres szakmai vezetésnek köszönhetően, a helyi alkotók és jelentősen fiatalok - akik korábban ritkán kaptak lehetőséget a megmutatkozásra -, rendszeresen szerepelnek időszakos tárlatokon, melyek közül kiemelkednek az országos kiállítások: Portré Biennále, Kortárs Egyházművészeti Kiállítás, Nemzetközi Gyermekrajz Kiállítás és a Tájkép Biennále. 2012 óta minden évben Sajtó-és eseményfotó kiállítás kerül meghirdetésre. A megnyitó minden évben a Március 15-ei ünnepkörhöz kapcsolódik, hiszen ez a Szabad Sajtó napja is egyúttal. 2013-ban hirdette meg a galéria a Szent Karácsony Gyermekrajz pályázatot, melynek olyan sikere lett, hogy a remek alkotásokból már kétszer nyílt kiállítás és Hatvan Város Önkormányzata, mindkét esztendőben, könyv formájában is megjelentette az elkészült munkákat. Diák fotósoknak nyílt lehetőségük önálló kiállításra, a 2014-ben indult „Vakuzz, ha tudsz” pályázat keretében. Immár 4 éve júliusban kerül megrendezésre a Hatvani Művésztelep, amikor egy héten keresztül a galériában és a város utcáin festőművészek, grafikusok, tűzzománcosok alkotnak, a városlakók nagy érdeklődése közepette. A művészek helyben készített munkáiból minden év szeptemberében nyílik tárlat. Ötletes kezdeményezés a 2012-ben újtárra indított Hatvani Utcai Tárlat, melynek keretében egynapos kiállítás nyílik Hatvan főterén, kiállító művészekkel, utcai zenészekkel. Mára ez a program is hagyománnyá nőtte ki magát és minden évben megrendezésre kerül.

Színpadi szerzőt is avatott a Hatvani Galéria 2012-ben. Dr. Aszalós Csongor Orvosi komédia című misztériumjátékát a hatvani kórházban tevékenykedő orvoskollégák adták elő, nagy sikerrel. Aszalós doktor újabb műve a Hogyan keressünk hálapénzt szintén a Galéria Játékszín keretében került bemutatásra 2014-ben, de több előadást megélt már Budapesten és Aszódon is.

A kiállítások mellett és azokhoz kapcsolódva egy sor programmal várja a Hatvani Galéria a látogatókat. Ezek közül megemlíthetjük a Hatvani portrék és az Orvos a képtárban címmel futó beszélgetős műsorokat, melyek meghívottai a közélet ismert szereplői. Új, 2013-tól futó sorozatként sikeresek a Hatvan környéki települések bemutatkozó estjei, amikor az adott helység nyújt ízelítőt, folklórijából, népviseletéből, helyi alkotók munkáiból.

A Hatvani Galéria fontosnak tartja, hogy az itt kiállító, az intézményhez köthető művészek munkáit minél szélesebb körben megismerje a publikum. Ezért 2013-tól rendszeresen nyílik kiállítás a galéria rendezésében a Hatvani Közös Önkormányzati Hivatalban, az emeleti részen. Itt

sok ember megfordul, így minél többen megszemlélhetik az alkotásokat és akár rendszeres galerialátogatókká is válhatnak. 2014-től a Hatvani Járási Hivatalban is rendszeresen rendez tárlatot a galéria. A Hatvani Galéria immár alkotói színtere, műhelye a hatvani és a város környéki művészeknek is.

Hatvanban a Grassalkovich Művelődési Házon kívül működik egy nem önkormányzati fenntartásban funkcionáló művelődési ház is, amely a helyi kulturális élet vérkeringésébe csak szórványosan kapcsolódik bele.

4.1.4. VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház (MÁV Dalkör, azaz „Dali”)

A VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház a Vasutas Országos Közművelődési- és Szabadidő Egyesület tagintézménye, alapításának kelte 1993. október 11. A Vasutas Országos Közművelődési- és Szabadidő Egyesület (VOKE) közhasznú szervezetet, a Fővárosi Bíróság az 1989.évi II. tv. 15. § (1) bekezdése alapján, a 9. PK. 61.156/93/1. sz. végzésével 5445. sorszám alatt jegyezte be. Működését az alapítás előtt a Vasutasok Szakszervezete intézményeként kezdte meg.²⁵ Az intézményhelyt adó épület korábbi tulajdonosa MÁV Zrt. volt, 2015 elején Hatvan Város Önkormányzata tulajdonába került. Hatvan Város Önkormányzata Képviselő-testülete 2010-től évente, egyes közművelődési feladatok ellátására, közművelődési megállapodást köt az intézménnyel. A VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház önálló jogi személyként, önálló gazdálkodási és bér gazdálkodási jogkörrel rendelkező szervezetként végzi alaptevékenységeként megjelölt közművelődési feladatait.

Az intézmény működésében 2013-ban történt pozitív változás, amikor új igazgató került kinevezésre és a Hatvan Város Önkormányzatával kötött Közművelődési Megállapodás új elvárásokat fogalmazott meg, előirányozva a közművelődési tevékenység bővítését, sokszínűbbé tételét, nagymértékben bővítve az állandó klubfoglalkozások és a minőségi programok számát. A VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház Hatvan kulturális, közösségi, társadalmi életének meghatározó színtere. A házban folyó közművelődési tevékenységet három, egymáshoz nagymértékben kötődő szempont alapján végzik:

- a város közművelődési életében való fokozottabb részvétel, tekintettel arra is, hogy az újhatvani városrészben ez az egyetlen művelődési intézmény;
- közművelődési feladatok ellátása a Hatvan Város Önkormányzatával megkötött közművelődési megállapodásban foglaltak szerint;
- a vasutas hagyományok ápolása, a vasutas társadalom kiszolgálása a közművelődés terén;

²⁵ A Vasutas Országos Közművelődési- és Szabadidő Egyesület közhasznú szervezetet a Fővárosi Bíróság az 1989. évi II. tv. 15. §. (1) bekezdése alapján, a 9. PK. 61.156/93/1. sz. végzésével 5445. sorszám alatt jegyezte be.

Hatvan Város Önkormányzata kiemelt feladatként jelölte meg annak az újhatvani városrésznek a fokozott bevonását a művelődési életbe, amelyben a VOKE, népszerű nevén a „Dali” található. A célkitűzés, hogy a művelődési ház kötődése a város társadalmi életéhez, tovább erősödjön.

A művelődési ház elsőrendű feladatnak tekinti, a közművelődési feladatok magas színvonalon történő teljesítését. Az elmúlt években nőtt a szakkörök és a klubfoglalkozások száma, hasznos, kellemes, konstruktív időtöltést kínálva minden korosztálynak, nem csak a vasutasoknak és azok családjainak.

Az intézményben a következő klubok és szakkörök működnek: Vadvirág Citera Együttes, Dali Színházi Szakkör, Média Szakkör, Hatvani Vasútmodell Szakkör, Vasutas Vasútbarát és Asztalitenisz Szakkör, VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház Vasutas Nyugdíjas Klub, VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház Vasutas Nyugdíjas Kultúrcsoport, VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház Vasutas Nyugdíjas Táncsoport, VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház Diák Fotó Klub, Hatvani Civil Műhely.

Művészeti csoportok: VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház Fotógrafikus Műhely, Dali Képzőművészeti Műhely, Hatvani Szimfonikusok, VOKE Várostörténeti és Vasúttörténeti Műhely, Akrobatikus Rock Team Dali Hatvan, D-Motion Táncstúdió, Treff Együttes, Három amatőr rock zenekar.

A klubok, szakkörök és művészeti csoportok működéséhez a művelődési ház megfelelő helyiségeket biztosít, melyeket térítésmentesen használhatnak. A foglalkozások nyitottak, az ide látogatók számára hozzáférhetőek.

A VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház együttműködése a MÁV Hatvani Csomóponti Főnökségével eredményes és sikeres. Hasonlóan jó a munkakapcsolat a város közművelődési intézményeivel (könyvtárak, múzeumok, belvárosi művelődési ház), oktatási intézményeivel (iskolák, óvodák), gazdasági egységeivel (üzemek, kereskedelmi központok).

A művelődési ház részt vesz a városi ünnepségek szervezésében és lebonyolításában is. A városrész oktatási intézményei (óvodák, iskolák) itt tartják nagyobb rendezvényeiket. Ugyanakkor bálóknak, konferenciáknak, szakmai előadásoknak, termékbemutatóknak, veradásoknak és vásároknak is igyekszik megfelelő helyszínt biztosítani a ház.

A Hatvani Közös Önkormányzati Hivatallal és a civil szervezetekkel megvalósított közös programok eredményeként ma már a Voke is bekapcsolódik a város kulturális vérkeringésébe.

4.2. Közgyűjtemények

A Közművelődési törvény a következőképpen definiálja a közgyűjtemény fogalmát:

*„Közgyűjtemény: az állam, a helyi önkormányzat, valamint az országos kisebbségi önkormányzat, a köztestület és a közalapítvány tulajdonában (fenntartásában) működő, vagy általuk alapított könyvtár, levéltár, muzeális intézmény, kép- illetve hangarchívumok.”*²⁶

Könyvtár

Közművelődési könyvtár működtetése minden önkormányzat számára kötelező alapfeladat. A Közművelődési törvény az alábbiak szerint definiálja a könyvtárral kapcsolatos fogalmakat:

Könyvtár: *a könyvtári dokumentumok rendszeres gyűjtését, feltárását, megőrzését és használatát biztosító szervezet.*²⁷

Könyvtári dokumentum: *a könyvtár által állományba vett, alap- és kiegészítő feladatai ellátásához szükséges tudományos, oktatási, művészeti, közművelődési vagy történeti értékű könyv, időszaki kiadvány, egyéb kiadvány, illetőleg minden szöveg-, kép-, adat- és hangrögzítés, beleértve a könyvtár állományába vett elektronikus dokumentumot is, kivéve az Ltv. hatálya alá tartozó, irattári jellegű levéltári anyagnak minősülő dokumentumot.*²⁸

Könyvtári gyűjtemény: *a könyvtár tervszerűen fejlesztett, rendezett, feltárt állománya.*²⁹

4.2.1. Ady Endre Könyvtár

Az 1990-től Ady Endre Városi Könyvtár és Közösségi Ház néven működő intézményt a 227/1993. (XII.16.) sz. képviselő-testület határozatával hozta létre Hatvan Város Önkormányzata.

Az Ady Endre könyvtár „A kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény”³⁰ tekinti kiindulási pontnak, amely kijelöli és meghatározza a hazai nyilvános könyvtár helyét és szerepét. A hatvani Ady Endre Könyvtár ezen alaptörvény és az országos könyvtári stratégia céljaival összhangban működik, valamint prioritásként kezeli a fenntartói és az olvasói elvárásokat. Az intézmény alapfeladatai a törvény és

²⁶ 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. 1. sz. melléklet o) pont

URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

²⁷ 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. 1. sz. melléklet f) pont

URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

²⁸ 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. 1. sz. melléklet i) pont

URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

²⁹ 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. 1. sz. melléklet k) pont

URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

a hozzá kapcsolódó jogszabályok által adottak, de természetesen a lakosság részéről is meghatározottak. A helyi feladatok ellátása mellett az intézmény része egy országos könyvtári rendszernek is, azaz együttműködik a magasabb és alacsonyabb szinten szolgáltató könyvtárakkal az egyéni használók differenciált igényeinek kielégítése érdekében.

Az intézményi célok szempontjából irányadó az Alapító Okirat és a Szervezeti és Működési Szabályzat. Az utóbbi dokumentumnak fontos melléklete a Gyűjtőköri Szabályzat, amely figyelembe veszi, hogy a könyvtár a közgyűjteményi követelményrendszeren belül milyen helyi sajátosságokkal kell, hogy törődjön, amelyek a lokális, földrajzi, társadalmi meghatározottságból következnek. (pl: a településhez kötődő neves személyiségek irodalmának gyűjtése stb.)

Az Ady Endre Könyvtár, mint nyilvános, települési közkönyvtár, a város információs – közéleti – oktatást támogató centruma. Kielégíti az általános művelődési igényeket, lehetőséget teremt az általános és szakmai tájékozódáshoz, az életen át tartó tanuláshoz, az esélyegyenlőség megteremtéséhez, a hátrányos helyzetűek könyvtári ellátásához, valamint a szabadidő hasznos eltöltéséhez. Törekszik arra, hogy *az emberek úgy tartsák számon, mint a város dolgozószobáját és az igényes művelődés és szórakozás helyszínét.* Olvasói igényeket elégít ki és missziós küldetése révén igényeket kelt és értékeket közvetít. Az intézmény a továbbtanulók könyvtára is, a város lakóin kívül a vonzáskörzet szükségleteit is kielégítve. Mind a helyi, mind a vonzáskörzetben lakó felsőoktatásban résztvevők számára lehetővé teszi a tudomány és technika világának széles körű megismerését, a gyűjteményen és az információs forrásokon keresztül és ugyanakkor az országos együttműködés segítségével hozzájárul ahhoz, hogy a tudományos ismeretek elérhetőek legyenek. Hibrid könyvtárként hozzáférést biztosít a virtuális gyűjteményekhez, miközben megőrzi a hagyományos, a Gutenberg-galaxis értékeit is. Mint közkönyvtár teret ad a helyi közéletnek, civil szervezeteknek, kiscsoportoknak és biztosítja az önképzés, a gyors információszerzés és a társas együttlét lehetőségét is. A teljesség igénye nélkül, néhány méltán népszerű program a könyvtár kínálatából:

- Mindentudás a könyvtárban c. előadássorozat
- Magyar klasszikusok új köntösben Takaró Mihály irodalomtörténész sorozata
- Elfeledett nagy magyarok címmel Takaró Mihály irodalomtörténész előadássorozata
- Könyves kalandok címmel irodalmi és könyvtárhasználati sorozat gyerekeknek
- Költészet napi vers- és prózamondó versenyek
- Kodály Zoltán Népdalverseny több korcsoportnak
- Minden év októberben, Országos Könyvtári Hét rendezvényei
- Júniusban Ünnepi Könyvhét rendezvényei
- Januárban Magyar Kultúra Napja program

- Irodalmi Udvar néven nyaranta, szünidei könyvtári foglalkozások

Valamint az egész év során író-olvasótalálkozó, könyvbemutatók, irodalmi estek, kiállítás megnyitók.

Múzeumok

A múzeumok funkciója

A Közművelődési törvény a múzeum alapfogalmát és feladatát az alábbiak szerint határozza meg:

„Múzeum a kulturális javak tudományosan rendszerezett gyűjteményeiből álló muzeális intézmény. A múzeum feladata a kulturális javak meghatározott anyagának folyamatos gyűjtése, nyilvántartása, megőrzése és restaurálása, tudományos feldolgozása és publikálása, valamint kiállításokon és más módon történő bemutatása.”³⁰

A múzeumok alapításuktól fogva hármas funkciót töltenek be a társadalom életében:

- gyűjteményeket hoznak létre, őrzik és gondozzák őket, melyek a nemzeti kulturális örökség részei;
- tudományos feldolgozó munkát végeznek;
- mind a szakma, mind pedig a nagyközönség, azaz a társadalom számára hozzáférhetővé teszik kiállításokon, közművelődési rendezvényeken, múzeumpedagógiai programokon a gyűjteményi anyagokat és a hozzájuk tartozó ismereteket.

4.2.2. Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum, Integrált Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény

Hatvan közgyűjteményei egy integrált intézményrendszer részét képezik: a Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum, Integrált Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény 2014. december 1-től magába foglalja a Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeumot, a Széchenyi Zsigmond Könyvtárat és a Hatvany Lajos Közérdekű Muzeális Gyűjteményt.

4.2.2.1. Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum

Az Országos Magyar Vadászati Múzeum létrehozásáról és a hatvani Grassalkovich-kastély rekonstrukciójának szükségességéről szóló 1242/2011. (VII. 15.) Korm. határozat rögzítette a Kormány projekt megvalósítására vonatkozó szándékát. 2012. március 26-án véglegesítődik a létrejövő új múzeum jogállása: a Magyar Természettudományi Múzeum fiáléjaként fog működni.

³⁰ 401997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. 42.§ (1)-(2) bekezdése
URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

2012-ben, a májusi pozitív pályázati elbírálás után a kastély felújítási munkálatai 2013 márciusában kezdődtek meg. A felújított kastély kiállításai, a parkban létrehozott Élmenytér és a kastélypark 2014. március 29-én nyílt meg a nagyközönség számára.

A Grassalkovich-kastélyban a Magyar Természettudományi Múzeum tagintézményeként megvalósult Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum Közép- és Kelet-Európa egyik legmodernebb tematikus múzeuma, melynek segítségével a vadászati, halászati és erdészeti tudományágak legfontosabb elemeivel ismerkedhetnek meg a látogatók. A múzeum Közép-Európa egyetlen olyan intézménye, amely nem csupán hagyományos vadászati témájú bemutatótérré vált; az intézmény feladata a természetvédelemhez, vadászathoz, horgászathoz, halászathoz kapcsolódó ismeretek és etikai normák megismertetése, amelyhez a legmodernebb interaktív eszközöket használja fel.

A Vadászati Múzeum az ország egyetlen *országos besorolású* vadászati témájú múzeuma. A kastély látogatóbarát múzeum, ami tudományos ismereteket közöl eredeti tárgyak bemutatásával, ugyanakkor „kézzel fogható” élményeket, a családok és a gyermekek számára tartalmas kikapcsolódást biztosító élményközpontként is működik a kastélyparkban megvalósult Élmenytérnek köszönhetően.

A kialakított tematikus vadászati élménypark (labirintus, vadászati élménytér, kilátó és csúszda), valamint a kastélypark épületeiben elérhető szolgáltatások (természettudományi és vadászati kiállítások, közművelődési és múzeumpedagógiai programok, közönségszolgálat) együttesen eredményezték a régió meglévő turisztikai adottságaival összhangban levő és azokra építő innovatív, magas színvonalú turisztikai termék létrejöttét. A hamarosan átadásra kerülő Szűnyog-szigeten található Vadfarm, ezt a szolgáltatáscsomagot kiegészítve egyedi vonzerőt fog jelenteni az egész ország tekintetében.

A kastélypark és a kastélyparkban található épületek felújítása és hasznosítása révén a terület, részben közparkká vált, ezzel egy új pihenő helyet kialakítva a város lakói számára.

A tervezett fejlesztések közül azonban nem minden valósult meg a Természettudományi Múzeum és Hatvan Város Önkormányzatának jogi és pénzügyi vitái miatt: a Tudástár szakmai tartalommal való megtöltése félbe maradt, nem készült kiállításvezető, a később bekerült erdőgazdaságokat ismertető bemutatóegység is kifogásolható minőségűre sikerült. Ezek a viták végül gyors szakadáshoz vezettek: 2014. december 1-től a Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum városi fenntartásba került és az addig a Hatvany Lajos Múzeumot és a Széchenyi Zsigmond Könyvtárat magába foglaló Integrált Könyvtár és Muzeális Intézmény tagja lett.

A Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum funkciója

A Vadászati Múzeum *tematikus múzeum*, amelynek gyűjtőterülete Magyarország közigazgatási területére, valamint a nemzetközi szerződések és kétoldalú egyezmények figyelembe vételével a Kárpát-medence területére terjed ki. Gyűjtőköre a természettudomány, valamint az agrártörténet és vadászattörténet.

A muzeális intézmények működési engedélyéről szóló 2/2010. (I. 14.) OKM rendelet a 6. § a) pontjában kimondja:

„a múzeum használatában álló épületben állandó és időszakos kiállítás bemutatására alkalmas kiállító helyiségeket, gyűjteményi raktárt, előkészítő raktárt, állományvédelmi feladatok ellátására alkalmas helyiséget, könyvtárat, adattárat, valamint elkülönítetten, vagy a kiállító térben múzeumpedagógiai foglalkoztató teret, és a közönség fogadását szolgáló helyiséget alakított ki, továbbá az épületet elektronikus és mechanikus védelemmel látta el.”³¹

A Vadászati Múzeum jelenleg tudományos gyűjteménnyel még nem rendelkezik. Ennek megfelelően sem gyűjteményi, sem pedig előkészítő raktára nincsen – erre szakmailag megfelelő helyiség nem is áll rendelkezésére a jelenlegi ingatlanállományban, mivel az eredeti tervek alapján erre a célra egy külön komplexum fog létesülni. Szakmuzeológusi feladatok ellátására megfelelő végzettséggel rendelkező alkalmazottak már dolgoznak a múzeumban, de szakalkalmazotti státuszba véve még nincsenek, mivel a gyűjtemények a jelenlegi struktúrában jogilag nem léteznek.

A múzeumok alapvető feladata a gyűjtemények létrehozása, bővítése, feldolgozása és bemutatása.

A saját gyűjtemény és az ott dolgozó magasan képzett szakalkalmazottak szaktudása biztosítja az

³¹ 2/2010. (I. 14.) OKM rendelet a muzeális intézmények működési engedélyéről
6. § A tematikus múzeum működési engedélyének kiadása iránti kérelemben a fenntartó a 3. §-ban meghatározottak teljesítéséhez igazolja, hogy:

a) a múzeum használatában álló épületben állandó és időszakos kiállítás bemutatására alkalmas kiállító helyiségeket, gyűjteményi raktárt, előkészítő raktárt, állományvédelmi feladatok ellátására alkalmas helyiséget, könyvtárat, adattárat, valamint elkülönítetten, vagy a kiállító térben múzeumpedagógiai foglalkoztató teret, és a közönség fogadását szolgáló helyiséget alakított ki, továbbá az épületet elektronikus és mechanikus védelemmel látta el,

b) a múzeum a gyűjtőkörének megfelelő állandó és időszakos kiállítást mutat be, amelyek évente legalább 260 napon át - beleértve minden hónap egyik hétvégéjének az intézmény által meghatározott napját, továbbá a Magyar Köztársaság nemzeti ünnepét - naponta legalább négyórás nyitva tartás és a d) pontban meghatározott valamely munkakört betöltő alkalmazott szakmai felügyelete mellett látogathatók, valamint a kiállításokhoz kapcsolódó közművelődési és múzeumpedagógiai szolgáltatásokat nyújt,

c) a muzeális intézmény hetente legalább egyszer négyórás időtartamban kutatószolgálatot működtet,

d) a múzeumban a gyűjtőkörébe tartozó szakáganként muzeológus, továbbá műtárgyvédelmi munkatárs és múzeumi közművelődési szakember munkakört létesítenek, amelyet külön jogszabályban meghatározott képesítéssel rendelkező szakember tölt be,

e) az arra jogosult a kérelem alapjául szolgáló kulturális javakat hitelesítés nélküli alapleltárba vagy külön nyilvántartásba vette

URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1000002.OKM

intézmény alapvető tudásbázisát, amelyre építve a közönséget taníthatja, programjait megújíthatja, hogy hosszú távon is megfelelő minőségű tudást adhasson át.

A megalapítandó gyűjtemény alapját képező, a múzeumnak adományozott és gyarapodási naplóba beírt 270 db trófea, valamint a felméretlen horgászati/halászati tárgyak jelenleg a kiállítási segédanyag-raktárban vannak tárolva. Mivel ez a helyiség nem a műtárgyak tárolására lett létrehozva – és az intézmény többi raktárában sem kialakítható egy műtárgyraktár a speciális igények miatt –, ezért előkészítés alatt áll egy külső raktárkomplexum előkészítése a Cukorgyár területén.

A múzeum látogatottsága

A magyarországi múzeumi regisztrált látogatók számának 2007 óta tartó folyamatos csökkenése 2013-ban ismét növekedett: 9134 ezren tekintettek meg kiállításokat, 28%-uk diák. Az összes látogató csupán 27%-a vásárolt teljes árú jegyet, a többi ingyenes, illetve kedvezményes belépővel rendelkezett.

A muzeális intézmények fontos tevékenységei közé tartoznak az iskolai oktatást segítő foglalkozások is, amelyek az óvodáskortól az egyetemi évekig nyújtanak hasznos ismereteket. 2013-ban országosan közel 27 ezer múzeumpedagógiai foglalkozást tartottak, döntő többségüket – 61%-ot – általános iskolásoknak. Ezekre a rendezvényekre évről évre növekvő számú – tavaly több mint 627 ezer – gyermek és fiatal volt kíváncsi. A szervezett programok 84%-át a tárlatvezetések tették ki, amiken az összes látogató 49%-a vett részt.³²

A Vadászati Múzeum fennállásának első évében – 2014 áprilisától 2015 március végéig tartó időszakban – összesen 35 736 látogatót fogadott. Teljes árú jegyet 13,2%-uk váltott, kedvezményeset 27,1%-uk vásárolt, 59,7% pedig ingyenesen nézte meg a kiállításokat.

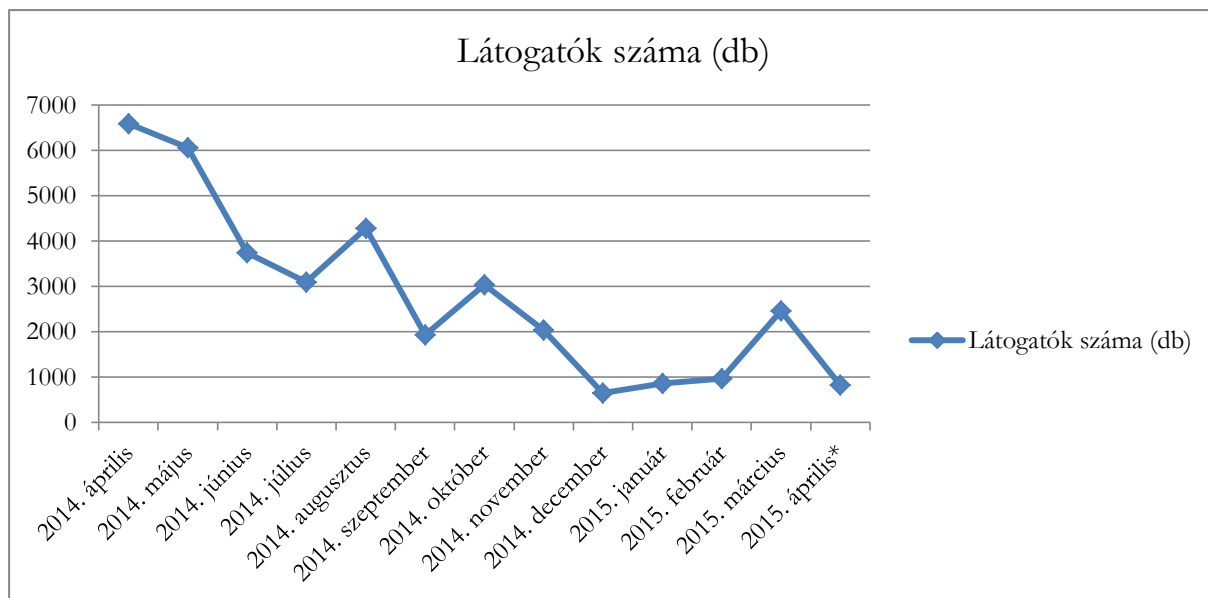
³² Forrás: Statisztikai Tükör, 2014/117. Központi Statisztikai Hivatal, 2014. november 4.
URL: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/kozgyujt/kozgyujt13.pdf>

	Látogatók száma (db)
2014. április	6 594
2014. május	6 065
2014. június	3 748
2014. július	3 093
2014. augusztus	4 286
2014. szeptember	1 934
2014. október	3 036
2014. november	2 039
2014. december	649
2015. január	861
2015. február	969
2015. március	2 462
2015. április*	823

*az adatok április első hetéig állnak rendelkezésre

Forrás: Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum

A mutató nem marad el az előre becsült 37300 fős látogatószámtól, azonban a vásárolt és ingyenesen megváltott jegyek arányai már nagyobb eltérést mutatnak: míg az ingyenes jegyek arányát előzetesen 45%-ra becsülték, addig ez a szám 59,7% lett az első évben; a kedvezményesen vásárolt jegyek pedig 25% helyett 27,1%-ot tettek ki. A látogatottsági adatokban megfigyelhető, hogy azokon a napokon, amikor a 194/2000. (XI.24.) kormányrendelet alapján ingyenesen látogathatóak a kiállítások, kimagasló a látogatók száma – ez többek közt köszönhető az ezekre a napokra szervezett közművelődési programoknak. A számokat erősen feltornássza a nyitás utáni első két hónap látogatószáma: ez köszönhető az erre az időszakra jellemző erős marketing-tevékenységnek, valamint a hatvani lakosok számára meghirdetett egyszeres ingyenes belépési lehetőségnek.

Forrás: Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum

A havi egyszeri ingyenes belépésről így rendelkezik a 194/2000. (XI.24.) kormányrendelet: „2. § (2) Díjtalanul látogathatja a muzeális intézmények állandó kiállításait az EGT-állampolgár minden hónap egyik hétvégéjének a muzeális intézmény által meghatározott napján, amennyiben:

a) a 26. életévét még nem töltötte be,

b) 5 18 év alatti személyt kísér, és annak a Polgári Törvénykönyv (a továbbiakban: Ptk.) szerinti közeli hozzátartozója (legfeljebb 2 fő).”³³

A múzeum gyakorlata ezzel szemben az, hogy ekkor nem csak az állandó, de az időszakos kiállítások is ingyenesen látogathatóak, ami gazdaságilag nem megtérülő, hiszen a folyamatosan megújuló kiállítási kínálatnak célja a korábbi látogatók visszacsalogatása is, hosszú távon pedig a kiállítási politikájából remélhet bevételt az intézmény.

Múzeumpedagógiai programok

A múzeumban az első évben összesen 31 db múzeumi órát tartottak, a résztvevők száma 461 fő volt. Ez az országos átlagtól és az előzetesen elvárttól is elmarad. Ugyanakkor a tárlatvezetésekre jóval nagyobb látogatói igény jelentkezett: a 151 db vezetésen összesen 3080-an vettek részt, ez megközelítőleg a látogatók 8,7%-a. Ez az országos tendenciákat felülmúló mutató betudható annak, hogy a kiállítás és a megújult épület átadása óta nem telt el sok idő, a közönségnek önmagában elég újdonságot tartogat maga az intézmény és annak alapszolgáltatásai. Ezért a múzeumpedagógiai órákon résztvevők alacsonynak tűnő száma valójában nem rossz adat.

³³ 194/2000. (XI. 24.) Korm. rendelet a muzeális intézmények látogatóit megillető kedvezményekről
URL: http://complex.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0000194.KOR

	Múzeumi órák száma (db)	Részvevők száma (fő)	Tárlatvezetések száma (db)	Részvevők száma (fő)
2014. április	0	0	4	108
2014. május	3	40	32	478
2014. június	6	103	20	443
2014. július	2	28	16	376
2014. augusztus	5	84	13	222
2014. szeptember	0	0	11	230
2014. október	5	72	24	492
2014. november	0	0	9	183
2014. december	2	20	0	0
2015. január	1	15	9	260
2015. február	3	52	7	164
2015. március	4	47	5	112
2015. április*	0	0	1	12

*az adatok 2015. április első hetéig állnak rendelkezésre
 Forrás: Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum

A múzeumpedagógiai foglalkozásokat, bár a kiállítások testközelű és felszabadult, játékos megismerését tartalmazzák, mint szolgáltatást, ritkán választják az ide látogató iskolai csoportok. Ennek oka lehet az, hogy a csoportok vezetői (osztályfőnök, pedagógus stb.) az új, modern, interaktív kiállításra – valamint az Élménytér által nyújtott szolgáltatásokra – az igényeiket kielégítő és idejüket maximálisan kitöltő szolgáltatásként gondolnak. Továbbá a magyar közönség tudatába még mindig nincs beágyazva a programlehetőség.

A múzeumpedagógiai foglalkozások igénybevétele, részletesebb betekintést enged egy-egy résztémába, ezzel ösztönözve a visszatérésre a csoportokat. A múzeumpedagógia legfontosabb jellemzője az élményszerűség; a közvetlen élmény hatására a résztvevő gyermekekben a múzeum mint „kötelező rossz” megszűnik, helyébe pedig az élvezhető múzeum kerül, ami hosszú távon pozitív emlékként marad meg, így elősegítve a múzeum saját visszatérő közönségének megteremtését.

Közművelődési programok és közönségprogramok

A nagyközönség számára olyan zárt és szabadtéri rendezvényterületek kerültek kialakításra (díszterem, Tudástár, fogadótér, időszakos kiállítóterek, kastélyudvar), ahol akár 100-300 fős közművelődési programok és közönségprogramok, szabadtéri programok is lebonyolíthatók. A

múzeum természettudományos, vadászati és horgászati profilja széles lehetőséget kínál a különböző témájú közművelődési és közönségprogramok szervezéséhez.

- A múzeum tervezett visszatérő közművelődési és közönségprogramjai a Részletes Megvalósíthatósági Terv szerint a következők voltak:
- Országos Vadászati Napok
- Artemisz est- vadászat az antik mitológiában
- Zöld Jeles Napok: A víz napja; A Föld Napja; Madarak és Fák Napja; Az Állatok Világnapja
- Múzeumok majálisa
- Múzeumok Éjszakája
- Múzeumok Őszi Fesztiválja

Tervezett egyéb közművelődési és közönségprogramok:

- Vers-est (középpontban a vadászat)
- Vadásztörténetek - Széchenyi Zsigmond felolvasó-est
- Mitől jó egy természetfotó?
- Ismerjük meg a vadászat és a horgászat alapszabályait
- Filmvetítések
- Solymászati bemutató

Ezek közül az első évben megrendezésre került a Jeles Napok alkalmából a Víz világnapja, a Madarak és Fák Napja, valamint az Állatok Világnapja. Az intézmény részt vett a Múzeumok Majálisán, a Múzeumok Éjszakáján és a Múzeumok Őszi Fesztiválján. Kísérőprogramként sor került több alkalommal solymászati bemutatóra, valamint a vadászat alapszabályait bemutató ismeretterjesztő előadás is megrendezésre került. Az előre tervezett programok közül az Országos Vadászati Napok hagyományát nem sikerült még megteremteni, bár a megnyitó rendezvényeinek színvonala útmutató lehet a jövőre tekintve. Hiányoznak továbbá a múzeum kínálatából, a vadászat kultúrtörténetét feldolgozó ismeretterjesztő és/vagy művészettörténeti szakmai programok.

4.2.2.2. Hatvany Lajos Közérdekű Muzeális Gyűjtemény

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosításáról szóló 2012. évi CLII. törvény 30. § (3) bekezdése értelmében Hatvany Lajos Közérdekű Muzeális Gyűjtemény 2013. január 1. napjától Hatvan Város Önkormányzatának fenntartásába került. 2014. május 31. napi hatállyal Hatvan Város

Önkormányzata Képviselő-testülete megszüntette az önálló múzeumot, és a Széchenyi Zsigmond Könyvtárral összevonva létrehozta az Integrált Könyvtár és Muzeális Gyűjteményt.

2013. január 15-én Hatvan Város Önkormányzata „Hatvan barokk belvárosa (Kossuth tér) turisztikai attrakcióinak és szolgáltatásainak fejlesztése” címen elnyert 500 millió forint támogatást a Széchenyi Terv keretén belül. A pályázat központi eleme a múzeum épületének (Hatvan, Kossuth tér 12.) felújítása és turisztikai fejlesztése volt. A felújításnak köszönhetően a megújult épületben állandó kiállításokat hoztak létre, időszakos kiállítóterek létesültek, valamint kiegészítő szolgáltatásként egy kézműves sörfőzde is helyet kapott itt. Az épület 2014. október 3-án nyitotta meg kapuit a közönség számára.

A Hatvany Lajos Múzeum funkciója és működési feltételei

A Hatvany Lajos Múzeum tudományos és közművelődési intézmény, regionális múzeum, amely elsősorban Hatvan és környéke múltjára és jelenére vonatkozó muzeális értékű emlékeket és adatokat gyűjt, azokat az idevonatkozó rendelkezéseknek megfelelően szakszerűen őrzi, nyilvántartja, tudományosan feldolgozza és közzéteszi. Fő tevékenysége a lakosság felé az időszaki kiállítások rendezésében, múzeumpedagógiai foglalkozások és tárlatvezetések megtartásában, valamint ismeretterjesztő előadásokban és közönségprogramokban mutatkozik meg.

A múzeum állandó kiállításai:

- „Morzsái az eltörött világkalácsnak” – Lesznai Anna életmű
- „A hatvani kultúra” régészeti kiállítás
- „Hatvan város története”
- „Sörfőzés története Hatvanban”
- valamint helyet kapott a múzeumban a helyi értékeket bemutató „Értéktár” kiállítás is.

A múzeum ezen kívül rendelkezik időszakos kiállítóterekkel, amelyekben rendszeresen nyílnak meg újabb kiállítások.

Tudományos gyűjteményei: történeti gyűjtemény, irodalomtörténeti gyűjtemény, régészeti gyűjtemény, néprajzi gyűjtemény (zárt gyűjtemény), képzőművészeti gyűjtemény (zárt gyűjtemény). Segédgyűjteményei: fotó-, dia-, film- és videó tár, egységes múzeumi adattár. A néprajzi gyűjtemény és a képzőművészeti gyűjtemény jelenleg zárt gyűjteményi egységeket képeznek szakmuzeológus hiánya miatt.

A felújítás miatt a Történeti Gyűjtemény elkerült a múzeum épületéből, a jelenlegi helyén kutatószolgálati helyiség kialakítására nincsen lehetőség. Jelenleg a kutatóhelyiség biztosítása nem megoldott. A többi gyűjtemény raktárépületének állapota nem megfelelő. Ennek orvoslására a múzeum több pályázatot is írt, elhárításán sok szakember dolgozik.

4.2.2.3. Széchenyi Zsigmond Könyvtár

2012. március 5-én Hatvan Város Önkormányzata új közgyűjteményt alapított, amelynek célja a készülő Országos Vadászati Múzeum szakmai segítése, a természettudományi ismeretek népszerűsítése, valamint egy erős szakmai tudásbázis létrehozása volt. Tevékenységét az Önkormányzat épületében, a Kossuth u. 3. sz. alatt kezdte meg, majd 2014 második felében elköltözött a cukorgyár területén (Radnóti tér 2.) található épületbe. Jelenleg ideiglenes helye a Vadászati Múzeum keleti melléképületének nagyobb időszakos kiállítótere.

2014. május 31. napi hatállyal Hatvan Város Önkormányzata Képviselő-testülete megszüntette az önálló Széchenyi Zsigmond Könyvtárat, és a Hatvany Lajos közérdekű Muzeális Gyűjteménnyel összevonva létrehozta az Integrált Könyvtár és Muzeális Gyűjteményt.

Az összevonás hozadékaként a könyvtár bővült a Hatvany Lajos Múzeum könyv- és folyóirat gyűjteményével, így ennek gondozása és nyilvántartása is a szakkönyvtár feladata lett.

Széchenyi Zsigmond Könyvtár funkciója

A Széchenyi Zsigmond könyvtár a Közművelődési törvény 55. § (1) bekezdésében foglalt előírásoknak megfelelően látja el a nyilvános könyvtárakra vonatkozó, jogszabályban meghatározott alapfeladatokat.³⁴

A könyvtár fő gyűjtőköre az általános művelődést, tanulást szolgáló ismeretterjesztő szak- és szépirodalmi dokumentumok, helyismereti kiadványok, illetve kézikönyvek, lexikonok, szótárak adják, mellék gyűjtőköre a vadászattörténeti szakirodalom és szépirodalom, valamint a művészetekben megjelenő vadászati ábrázolás, vad- és erdőgazdálkodás, útikönyvek, útleírások, térképek, szakbibliográfiák és a természettudományon belül: biológiatudomány és földtudomány; társadalomtudomány.

Ennek megfelelően tervszerűen gyarapítja, feltárja és őrzi, továbbá helyben olvasás, kölcsönzés és egyéb szolgáltatások útján az olvasók rendelkezésére bocsátja a könyvtári dokumentumokat. Elsődleges feladata a könyvek és folyóiratok digitalizálása a vadászat és a természettudomány területéről; antikváriumból beszerzett könyvek, folyóiratok digitalizálása tartós megőrzés céljából. Ezáltal a könyvtárban őrzött ritkaságnak számító, antikvár dokumentumokat online elérhetővé teszi, így elősegítve az információhoz való gyors hozzájutást. A jelenleg digitalizált szöveges

³⁴ 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. 55. § (1) A nyilvános könyvtár alapfeladatai: *a)* a fenntartó által kiadott alapító okiratban és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott fő céljait nyilatkozatban közzé teszi, *b)* gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza és rendelkezésre bocsátja, *c)* tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól, *d)* biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését, *e)* részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében.

URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

állomány 296 db, képdokumentum 67 db. Digitalizálásra kerültek továbbá Lesznai Anna, Hatvany Lajos Múzeum gyűjteményében őrzött hímzéstervei.

A hagyományos könyvtári szolgáltatások mellett az intézmény nagy hangsúlyt fektet a diákok könyvtárhasználati ismereteinek bővítésére a városban, így megismertetve őket a digitális gyűjteményekben való kereséssel, a rendszerek használatával. A könyvtár rendezvények szervezésével is hozzájárul a város kulturális életéhez: szervez előadásokat és irodalmi szalonokat is. Mindemellett aktívan részt vesz a Hatvany Lajos Múzeum kiállítási anyagainak gyűjtésében és digitalizálásában.

4.3. A közművelődési feladatellátást segítő intézmények, szervezetek

4.3.1. Köznevelési intézmények

A köznevelés és a közművelődés kapcsolatrendszerében a legfontosabb a két terület folyamatos együttműködésének megvalósulása. A lehetséges érintkezési pontok közül a legjelentősebb az élethosszig tartó tanulás politikája, ennek hatása. Hogyan ismerhető el az informális tanulás során szerzett tudás, kompetencia, hogyan lehet mindezt beépíteni az intézményes tanulás rendszerébe? Vagyis a lényegi kérdés az, hogy az oktatási rendszer hogyan, milyen módon, feltételekkel ismeri el mindazt, amihez a közművelődés kínálatából hozzájuthat. Az informális tanulást elismerő vizsgastruktúra, amely az oktatási rendszer egyik legalapvetőbb dilemmája, tudná biztosítani az egyén számára a tanulás megtérülését. Ha szerves kapcsolatok jönnek létre az iskola hagyományos színterei és a közművelődés hálózatában felkínált színterek között, akkor megteremtődhet a lehetősége annak, hogy már kisiskolás korában beépül az egyén személyiségébe, szokásrendszerébe az a tapasztalat, hogy nemcsak az iskola lehet az ismeretek forrása.³⁵ A művészeti képzésekben és tevékenységekben való részvétel folyamatos tanulást feltételez, ily módon kapcsolódik az élethosszig tartó tanulás eszméjéhez. Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) megjelenése és elterjedése a köznevelésben is új helyzetet teremtett, a modern tanulási technológiák és a tanulás individualizálódását eredményezve. Ebből az aspektusból szemlélve a közösségi élményt egyre kevésbé lehet majd a tanulóhoz kötni ezért is meghatározó a közművelődés és az oktatás kapcsolata. A közösségekben zajló művelődés és aktivitás lehetősége teszi a közművelődést nélkülözhetetlenné, s éppen ezért fontos az egymásra épülő gondolkodás és a kölcsönösség.

³⁵ Közművelődés és közoktatás. Corvin téri beszélgetések I. (Résztvevői: Borbáth Erika, Mátyus Aliz, Vercseg Ilona, Tóth Zsuzsanna, Radó Péter és Schüttler Tamás, moderátora Mayer József. 27 In: Szín 11. évf. 4. Sz. (2006. Augusztus)
URL: http://epa.oszk.hu/01300/01306/00111/pdf/EPA01306_Szin_2011_16_03.pdf

Meg kell említeni, hogy az iskolák ma számos gonddal küzdenek, a társadalmi problémák, a szociokulturális hátrányok miatt nehéz az iskola színtereit bővíteni, azonban éppen ehhez nyújthat segítséget a közművelődési rendszerrel való együttműködés.

Hatvanban a köznevelési intézmények szervesen bekapcsolódnak a kulturális tevékenységekbe, mindegyik intézményben van szabadidős és közművelődési tevékenység is. A tanórákon kívüli tevékenység iskolánként más és más, a saját profiljának megfelelő. Minden iskola örömmel vesz részt a város kulturális életében, a meghirdetett versenyeken, vetélkedőkön. Az iskoláknak vannak hagyományos rendezvényei, tevékenységei, mint: iskolanapok, Ki mit tud, irodalmi pályázatok, művészeti csoportok, bábozás, mozgáskultúra fejlesztése, tehetséggondozás, művészeti produkciók elősegítése, közösségformáló sportélet, nyári táboroztatások. A hatvani iskolák falain belül és kívül a szabadidős programok sokszínűsége és bősége választéka valósul meg.

4.3.2. Civil szervezetek

„A civil szervezetek biztosítják a társadalmi önszerveződés és érdek érvényesítés kereteit, alkalmat adnak a kisebb nagyobb társadalmi csoportok különleges igényeinek megfelelő szolgáltatások kifejlesztésére, a nem profitcélú társadalmi innovációra és a társadalmi problémák közösségi kezelésére.”³⁶

A civil szervezetek az élet számos területén jelen vannak és sokszínű tevékenységükkel jelentős mértékben hozzájárulnak a modern demokráciák hangsúlyos elemének, a pluralizmusnak a kifejeződéséhez. Szerepük jelentőségét az adja, hogy elősegítik az állampolgári öntevékenység kialakulását és a szolgáltatások területén alternatívát kínálnak a piaci és az állami szektorral szemben, tehermentesítve ezzel az állami szektort és lehetőséget teremtve annak társadalmi ellenőrzésére. A Közművelődési törvény nagy részvételi lehetőséget nyit a civil szervezetek előtt: ellátóként bekapcsolódva közművelődési szolgáltatást nyújthatnak a múzeumi, a könyvtári és a közművelődési területeken egyaránt.³⁷

4.3.2.1. A Hatvani Közös Önkormányzati Hivatal tevékenysége

Az Önkormányzat közművelődési tevékenységét elsősorban a Polgármesteri Hivatalon keresztül látja el, együttműködve a közművelődési tevékenységet ellátó civil szervezetekkel, intézményekkel. Elsődleges feladata, hogy koordinálja az állami ünnepek alkalmából megrendezésre kerülő helyi rendezvényeket, társadalmi eseményeket, a különböző kulturális és közösségi programokat, a helyi értékek bemutatását segítő nagyobb alkalmakat. A koncepció

³⁶ Harsányi László (1997): A harmadik szektor 10. p. DemNet füzetek, Agroinform Kiadó Budapest

³⁷ Tóbiás László (1997): Civil lehetőségek a közművelődésben 71-83. p. DemNet füzetek, Agroinform Kiadó Budapest

URL:http://tarsadalmiegyeztetes.honlaphat.hu/files/sharedUploads/1127/hatteranyagok_elemzesekkiadvanyok/16553_egyuttmukodes.pdf

elfogadásával párhuzamosan, az önkormányzati alapok létrehozásával, a civil szervezetek városi rendezvényeken való részvételét összehangoltabbá kell tenni.

❖ **Civil Alap**

Hatvan Város Önkormányzata Képviselő-testülete 2011. április 1-jével létrehozta a **Civil Alapot**, amely a hatvani civil szervezetek támogatását segíti elő. Az alap létrehozásának célja, hogy a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának segítése, növelése, az önkormányzattal való partneri kapcsolat előmozdítása, az önkormányzati feladatok hatékonyabb ellátása, szabályozott keretek között történjen.

Az alapok pályázati keretéből a hatvani civil szervezetek részesülhetnek. A támogatás feltétele, hogy a támogatható civil szervezetek a városhoz kapcsolódó vagy a városi lakosokat érintő programokat szerveznek, részt vesznek - a támogatási szerződésben meghatározottak szerint - az önkormányzat által rendezett eseményeken szervezőként, fellépőként, vagy mindkét minőségben. Előnyt élvez az a pályázó szervezet, aki tevékenységével jelentősen növeli a város hírnevét, hagyományokkal rendelkezik, magas színvonalon végzi tevékenységét, karitatív jellegű.

A következőkben felsorolt keretek összege az éves önkormányzati költségvetési rendeletben kerül meghatározásra.

A már meglévő öt keret

- Önszerveződő, öntevékeny közösségeket támogató keret
- Ifjúsági keret
- Sportfeladatokat, célokat támogató keret
- Szociális és egészségügyi keret
- Nemzetiségi keret,

2014. májusától kiegészült az „Egyházi kerettel”, melyben az egyházközség pályázhat kulturális program megvalósítására.

Az alábbi táblázat éves bontásban ábrázolja a Civil Alap pályázati lehetőség létrejötte óta a beérkezett pályázatokat, kiemelve a kulturális tevékenységre vonatkozóakat.

Civil Alaphoz benyújtott pályázatok száma a 15/2011.(IV.1.) számú önkormányzati rendelet hatályba lépése után					
	I. félév	II. félév	összesen	a közművelődéshez kapcsolódó tevékenységekre pályázók száma	%-os arány a közművelődéshez kapcsolódó pályázatok aránya az összes pályázathoz
2015	72		72	32	44%
2014	69	62	131	64	48%
2013	60	56	116	45	38%
2012	16	14	30	8	26%
2011	4	8	12	3	25%

Forrás: Hatvani Közös Önkormányzati Hivatal

A Civil Alaphoz benyújtott pályázatok száma növekvő tendenciát tükröz az elmúlt években, csakúgy, mint a közművelődéshez kapcsolódó tevékenységre pályázók száma. Hatvanban számszerűen a legtöbb ilyen csoportnak a Grassalkovich Művelődési Ház illetve a VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház ad lehetőséget. Ezek a csoportok nagyban hozzájárulnak a városhoz kapcsolódó, illetve a városi lakosokat érintő programok szervezéséhez. (Grassalkovich Énekegyüttes Kulturális Egyesület, Fotografikus Műhely, Hatvani Szimfonikus Zenekar, Hatvani Műhely, Hatvankodók, Corelli Consort)

Az egyik legközismertebb civil szervezet Hatvanban a Nyitott Ház Közhasznú Alapítvány, amely civil összefogásból, a segíteni és tenni akarás jegyében jött létre. Az alapítvány fő célja egy (több) gyermek, ifjúsági és felnőtt tanácsadó, fejlesztő centrum létrehozása, amely egy új szemléletű, kutatáson alapuló centrum. Két nyertes pályázat lehetővé tette a Tanoda és az Ifjúsági Információs Iroda létrehozását. A projekt célja a halmozottan hátrányos helyzetű személyek, főleg gyermekek és fiatalok, illetve leszakadásban lévő csoportok részére szolgáltatások biztosítása, azok minél szélesebb körben való elterjesztése.

Nyitott Ház – Információs Ifjúsági Iroda

- A térségben élő akadályokkal küzdő gyermekek és fiatalok, különösen a hátrányos helyzetű fiatalok életminőségének javítása, egyéni és/vagy közösségi kompetenciák fejlesztése, minőségi információkkal történő ellátása, olyan szolgáltatásokat és programokat mellérendelve, amelyek segítik őket az iskola, majd a munka világában történő helytállásban, a társadalomba való beilleszkedésben.
- A célcsoportba tartozó (akadályokkal küzdő) 12 és 29 éves gyerekek és fiatalok társadalmi reintegrációjának, elsősorban iskolai előmenetelének, pályaválasztásuknak, munkaerő-piacra való belépésüknek elősegítése, esélyeik növelése, továbbá társas (szociális)

kapcsolataik bővítése, közösségi, közéleti részvételük fejlesztése, családi életre való felkészítése, életpálya-tervezésük tudatosságának erősítése.

- A fiatalok középfokú oktatásból való lemorzsolódásának megelőzése.
- A célcsoportba tartozó fiatalok foglalkoztathatóságának növelése tanácsadással, információk nyújtásával
- Szükségletekhez és igényekhez igazodó, a projektben megvalósuló programokhoz, szolgáltatásokhoz kapcsolódó módszertanok kidolgozása.
- A környező információs pontokkal információ- és tapasztalatcsere, majdan hálózat kialakítása.

Tevékenységek

- Ifjúsági információs pont szolgáltatás kialakítása közösségi terekben a fiatalok szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítása érdekében.
- Ifjúsági információs és tanácsadó szolgáltatás kialakítása Hatvanban és a környékén élő fiataloknak.
- Egyéni és közösségi kompetenciákat fejlesztő programok, melyek ifjúsági információs és tanácsadó szolgáltatáshoz kötődően valósulnak meg. (Jogi, pszichológiai, álláskeresési, pályaorientációs, on – line tanácsadás)
- Értékteremtő szabadidős komplex programok, melyek ifjúsági információs és tanácsadó szolgáltatáshoz valósulnak meg.
- Kortárs segítő programok megvalósítása
- A projekt során megvalósuló programokhoz, szolgáltatásokhoz kapcsolódó módszertanok kidolgozása, majd elterjesztése.

Az egész projektet átszövi a nyilvánosság és tájékoztatás, amely keretében a létrehozandó iroda szolgáltatásairól és a programjairól a célcsoport folyamatos tájékoztatást kap (sajtóközlemény, prospektus, füzet, honlap, újságcikk).

Nyitott Ház Tanodája

A program általános célja Hatvanban és környékén élő halmozottan hátrányos helyzetű és/vagy gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló, különösen roma tanulók, fiatalok életminőségének és iskolai előmenetelük javítása, iskolai felzárkóztatás, későbbi munkaerő-piaci esélyeik növelése, egyéni és/vagy közösségi kompetenciák fejlesztése.

Tevékenységek

Nevelési és oktatási program kidolgozása, bementi és kimeneti mérések, egyéni fejlesztési terv és esetnapló, fiatal önkéntesek bevonása, mikrocsoportos és egyéni fejlesztések, folyamatos konzultáció szülőkkel, szupervízió, workshopok, szociális szolgáltatókkal kapcsolattartás,

hátránykompenzáló eszközök és szolgáltatások, fejlesztő eszközök beszerzése, mentorálás, csoportos szabadidős tevékenységek.

Nyitott Családi Erőforrásközpont Hatvanban

A projekt célja családi kapcsolatok erősítése, tanácsadás, családi életre való felkészítés, a családok mindennapi életvitelének segítése.

Az alapítvány az elmúlt közel 8 évben 5 pályázat megvalósításával járult hozzá a város mindennapjaihoz. 2009 óta folyamatosan működteti az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodáját. Családi programját 2012. februárban kezdte és múlt év októberében zárta. Jelenlegi programja május 31-ig fut.

A Nyitott Ház alapítvány fennmaradása az igények és a sikeres működés ellenére bizonytalaná vált. Pályázati kiírás hiányában, másfél éve szűkös és egyre apadó forrásból kell gazdálkodnia. A színvonalas működéshez mindez nem elégséges, hiszen az iroda épülete bérlemény, amely komoly forrásokat von el az alapítványtól. A két pályázat kiírás közötti időszak felemészti a tartalékokat így gyakran ismételt építésbe kell kezdeni.

❖ „Hatvan Városért” Közalapítvány

Hatvan Város Önkormányzata Képviselő-testülete **80/2015.(II.26.) sz. képviselő-testületi határozattal** – módosította és egységes szerkezetbe foglalta a közalapítvány alapító okiratát és határozatlan időtartamra kuratóriumi és felügyelőbizottsági tagokat választott.

A közalapítvány az Ötv. 8. §-ában meghatározott települési önkormányzati közfeladatok közül a szociális ellátásról, gyermek- és ifjúsági feladatokról való gondoskodás, valamint közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység támogatása körében fejt ki tevékenységét, melyhez az alapító éves költségvetéséből támogatást biztosít.

Az Alapítvány céljai közé tartozik a város szellemi életének pezsdítése, a város rangját emelő programok szervezése, ismeretterjesztő kiadványok készítése.

4.3.3. Egyházak

Az egyházak mai szerepe és feladatai a civil társadalom megteremtésében

„... a templom betente összehoz néhány szóra embereket, akik egyébként nem kerülnének össze; a vallásgyakorlat az erkölcs és egy sajátos kultúra hétről hétre történő tudatosítása és megerősítése; nemzeti kisebbségek számára az istentisztelet a nemzeti nyelv és hagyomány gyakorlata; a gyülekezet közös ünnepei közösségteremtő és -erősítő alkalmak; a rendszeres találkozások légkörében hamarabb megfogalmazódik az egymásért való felelősség, mint egyébként, s nyomában megkezdődik egymás kölcsönös segítése és támogatása.”³⁸

³⁸ Tomka Miklós (1998): Egyház és civil társadalom In: Vigilia

A vallásos emberek közössége a társadalom számottevő nagyságú hányada, amely önálló társadalmi – kulturális identitással rendelkezik, az egyház tehát szervezeteivel, intézményhálózatával az állam szervezetének kiterjedt szektorát jelenti. A társadalmi rendszerként értelmezett egyház elemei a közösség, az általa képviselt kultúra és a formalizált egyházi intézmény. Az egyház jól ismert közösségi formája az egyházközség és a gyülekezet, melyből minden településen van egy, vagy több a felekezetek száma szerint. A hívő gyülekezet, olyan együttes, amely igyekszik egymásnak és másoknak is hasznára lenni, nem valamilyen konkrét feladatra szerveződik, hanem az egy lakóhelyen élő emberek közössége, amely közösség, társas cselekvésre nevel és ösztönöz, közös tevékenységet végez és közösségbe fog, a helyi társadalom hasznára van, s a civil társadalom nélkülözhetetlen részévé éppen a következetes közösségi tevékenysége révén válik.³⁹ Az egyház azonban nem csak a gyülekezetei által válik a civil társadalom szerves részévé, hiszen vallásos indíttatással a legkülönfélébb mozgalmak végeznek karitatív, oktató, gondozó vagy egyéb munkát.

Ha a művelés-művelődés körét kibővítjük az önműveléstől az öngyógyításig, a liturgiától a szórakozásig, láthatjuk, hogy a különböző vallási szervezetek a legkülönfélébb viszonyban vannak a művelés – művelődés különböző területeivel, formáival, intézményeivel. *„A vallási csoportok polifunkcionális szervezetei: a szociális tanulás, a mentálhigiénés problémák kezelésének, a társadalmi identifikációnak, a biztonsági szükségletek megoldásának, az önmegvalósításnak színterei”*⁴⁰

Míg az egyik vallási szervezet nyitott iskoláival, a másik szent könyvei terjesztésével a harmadik a gyerekek szórakoztatásával misszionál. Az oktatás – nevelés szinte bármely vallási szerveződésben alapvető tevékenység. A vallási iskolák jelentősen eltérhetnek a közvetített tudásanyag, értékek és képességek tekintetében, azonban egy világnézeti elkötelezett, ugyanakkor nyitott, dialogikus egyházi iskola a demokrácia, az értékekben gazdagodás és a tolerancia terepévé válhat. Az öngyógyító és önkitaljesítő jellegű egyéni és közösségi művelődésben rendkívül fontos lehet a vallási szervezetek szerepe, hiszen elősegítheti az önismeret fejlesztését, az életmód, életminőség javítását, az ismeretgyarapítást, közösségteremtő tevékenységeivel a szórakozást, akár egy hangverseny vagy egy színházi előadás keretében. A történelmi egyházak évszázados tapasztalataik révén hatalmas jártassággal rendelkeznek a közösségi munka irányításában, mai kifejezéssel élve a „konfliktusmenedzsment” terén, s éppen emiatt nélkülözhetetlen a velük való együttműködés, a településfejlesztés folyamatában. *„A kereszténység mások segítésére, alkalomadtán a saját érdekről való lemondásra nevel. A keresztény társadalometika az emberközpontúság és a szabadság mellett*

URL: <http://www.vigilia.hu/1998/5/9805tom.html>

³⁹ Tomka Miklós (2006): Vallás és társadalom Magyarországon Pázmány Társadalomtudomány 4. Budapest Piliscsaba

⁴⁰ 54Sári Mihály: Vallásos szervezetek és kultúra, Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi erőforrás Fejlesztési Kar

URL: <http://feek.pte.hu/feek/feek/index.php?ulink=624>

két alapvető célértéket képvisel. Az egyik a szolidaritás, ami megköveteli a rászorulókat és a hátrányos helyzetűeket megkülönböztetett támogatását. A másik a szubszidiaritás elve, amibe beletartozik mind az önállóságra és társadalmi szerepvállalásra nevelés, mind a társadalom decentralizálása, mind a civil társadalom hálózatainak megteremtése. Ennyiben a civil társadalom építése a keresztény és az egyházi társadalomerkölcs követelménye.”⁴¹

A vallási közösség komoly szerepet tölthet be a helyi társadalom életében, szerves alrendszerévé válva az adott közművelődési struktúrának. Ehhez azonban elengedhetetlen a kooperáció a helyi egyházak és az önkormányzatok, valamint a különböző egyházak és felekezetek között. A Hatvanban működő történelmi egyházak – több évszázados hagyományt követve – alaptevékenységükön túl, a város közművelődésében is fontos szerepet vállalnak, a művészeti, ezen belül is elsősorban a zenei értékek közvetítése terén. Vannak csak egyházi, illetve az önkormányzattal közös szervezésű programok.

Idén májusban, harmadszor kerül megrendezésre a Keresztény fesztivál, amelyben Hatvan református egyházközsége és katolikus plébániája egyaránt részt vesz.

4.3.4. Média

A közélet a helyi társadalom, a helyi identitás egyik legfontosabb, korszerű eszköze a nyomtatott és az elektronikus sajtó, amely amellet, hogy tájékoztató jellegével segíti a közművelődési tevékenységet, kiadói, működtetői és fogyasztói minőségben egyaránt a nyilvánosság, a demokrácia fokmérője. Hatvan Város Önkormányzati Képviselő-testülete a helyi, közszolgálati műsorszolgáltatási és PR kommunikációs tevékenységek ellátására, a 601/2010.(X.28.) sz. határozatával létrehozta a Média-Hatvan Nonprofit Közhasznú Kft-t.

A közszolgálati feladatok közé tartozik az összefoglaló hírműsorok gyártása, hír és hírháttér műsorok készítése, képújság szolgáltatás biztosítása, „hatvantv.hu”c. honlap működtetése, valamint a Hatvani Hírlap című közéleti, kulturális és sport, tájékoztató, időszaki lap szerkesztése és kiadása.

4.3.5. Testvérvárosi kapcsolatok

Hatvan Város Önkormányzata 1989-ben kezdte testvérvárosi, illetve partnerkapcsolatainak kiépítését. 1997-ben a városban, holland mintára, megalakult a *Testvérvárosi Kapcsolatokért Egyesület*, melynek célja a testvérvárosokkal és civilszerveződésekkel való kapcsolattartás ápolása, fejlesztése volt. Jelenleg a 2013-ban alakult Maassluis - Hatvan Testvérvárosi Egyesület ápolja a holland testvérvárosi kapcsolatokat. Az egyesület célja, hogy a két város, Hatvan és a holland Maassluis, szorosabbra fűzze kulturális, civil és gazdasági kapcsolatait. A többpólusú partnerség keretében,

⁴¹ Tomka Miklós (2006): Vallás és társadalom Magyarországon Pázmány Társadalomtudomány 4. Budapest-Piliscsaba 181. p.

célja továbbá, hogy ezen együttműködésbe bevonja a további testvérvárosokat, a finn Kokkolát, a lengyel Jarocint, az olasz Tavernelle-t, az erdélyi Kézdivásárhelyt, a kárpátaljai Beregszászt és a török Alpullu városát is. Az Önkormányzat mind a hét testvérvárossal kiváló kapcsolatot tart fenn, a hivatalban a köznevelési referens végzi a szervezés, tolmácsolás feladatait és a kulturális programok lebonyolítását. A testvérvárosi együttműködés lehetőséget nyújthat arra, hogy a két város közötti önkormányzati kapcsolat kiterjedjen a lakosság széles rétegeire, bevonva az egyesületeket, oktatási, kulturális intézményeket, egyházakat és sportegyesületeket, és nemzetközi színteret biztosítson együttműködésükhöz.

5. SWOT analízis

A közművelődési tevékenységhez kapcsolódó erősségeket és gyengeségeket valamint a külső környezet által indukált lehetőségeket és veszélyeket elemző Swot mátrix már tükrözi az időközben bekövetkezett változásokat.

Belső tényezők:

Erősségek

- Törekvés a tudatos városfejlesztésre, folyamatban van a szükséges koncepcionális alapok kidolgozása
- Az önkormányzatnál közművelődésért felelős személy alkalmazása
- Nyitottság, megújulás iránti igény
- Önkormányzati, állami költségvetési garancia az intézmények működéséhez
- Új fejlesztések a kultúra területén: Széchenyi Vadászati Múzeum, Hatvany Lajos Múzeum
- A kulturális intézményrendszer minőségi kínálata
- A közoktatási intézmények aktív részvétele a település kultúrájának szervezésében
- Tartalmas testvérvárosi együttműködések
- Gazdag műemléképület állomány
- Országos viszonylatban is kiemelkedő kortárs képzőművészeti gyűjtemény
- Komoly hagyományokkal rendelkező, sokszínű és igényes zenei élet
- Erősödő civil szféra
- Jó közlekedés, központi földrajzi fekvés
- Kistérségi kulturális központi szerep
- Projektszemléletű együttműködés a

Gyengeségek

- Népeségfogyás, kedvezőtlen demográfiai változások (előregedés, migráció)
- A megfelelő technikai feltételek és eszközök hiánya
- Létszámhiány az intézményeknél
- Színházterem, koncertterem, szabadtéri színpad hiánya
- Anyagi források hiánya
- A megnövekedett turisztikai látványosságok háttér szolgáltatásaként, elszállásolási és étkeztetési infrastruktúra hiánya
- A turisztikai látványosságok, a helyi lehetőségek kevésbé hatékony propagálása, tájékoztatás hiánya/ szervezett turisztikai információs rendszer hiánya
- Komplex turisztikai csomagok hiánya /a település láttnivalóit nem „turisztikai csomagként” kínáljuk, hanem esetleges módon, külön-külön
- Színház-és koncert teremmel rendelkező, komplex funkciókat ellátó művelődési ház hiánya (megoldása folyamatban)

város kulturális intézményei és szervezetei között

- Rendszerezett PR, reklám
- Egységes városi arculat, egységes tájékoztatás
- Kulturális turisztikai kínálatban komoly idegenforgalmi vonzerő, épített örökség
- A rendezvények és közművelődési programok látogatottságának radikális növekedése
- Színvonalas, a kulturális intézmények fejlesztését is kiemelten kezelő településfejlesztési koncepció

Külső tényezők:

Lehetőségek

- A város, a kistérség népességmegtartó erejének növelése a kultúra eszközeivel
- Regionális és országos szervezetekkel, intézményekkel jó együttműködés kiépítése
- Hatékony, átgondolt, professzionális marketing alkalmazása
- Tudatos keresletépítés, melynek következtében a belföldi és külföldi célcsoportok elérése sikeresen megvalósul
- Turizmusban rejlő lehetőségek kihasználása, szervezett turizmus, a település látnivalóinak rendszerbe szervezett, egységes „értékesítése”
- Kulturális projektek kidolgozása
- A közkulturális intézmények, helyreállítása, korszerűsítése. Törekvés a folyamatos technikai, technológiai megújulásra
- Forrásteremtés: pályázati lehetőségek, szponzoráció, mecenatúra
- A kulturális életben érdekeltek pályázati és projekt tevékenységének intézményes összehangolása
- A civil szféra befolyásának és jelentőségének intézményesülése
- Új kulturális tartalmak és formák iránti igények érvényesülése, s mindezek terjedése és meghonosodása
- A program-centrikus magatartás tudástár-használattal való bővülése és arányos kiegyensúlyozódásuk

Veszélyek

- Forráshiány, az önkormányzat költségvetési korlátai, likviditási gondok, az állami finanszírozás csökkenése
- Kedvezőtlen munkaerő-piaci és jövedelmi viszonyok
- Akut szociális problémák, kiterjedt hátrányos helyzetű réteg
- Az internetes virtuális kapcsolatok háttérbe szorítják az interperszonális kapcsolatokat, a sajátélményű tanulást és a közösségi létezés élményét
- Demográfiai szerkezet negatív folyamatai (elváándorlás, elöregedés)
- Kihaszíratlan lehetőségek a turizmusban
- Minőségi szálláshelyek és sajátos arculat nélkül kiaknázatlan marad a turizmusban rejlő lehetőségek köre
- A preferált kulturális értékek eltolódása a kommersz tartalmak felé
- A nagyvárosi kulturális élet elszívó hatása
- A kulturális színterekről az otthonok falai közé szorul vissza a művelődés
- Elmaradó infrastrukturális fejlesztések
- A közalkalmazotti illetmények befagyasztása a kulturális szakmai munkakörökben dolgozók

- Egységes városi arculat kialakítása, tudatos marketing-politika (?)
- Kulturális szervezetek, művészeti csoportok, alkotók menedzselése
- Országos alkotótáborok rendezése, művésztelep életre hívása
- Kulturális szakemberek képzése, célzott idegen nyelvi kompetencia fejlesztése
- A „Lifelong learning” elvű felnőttoktatás, kompetencia alapú képzés támogatása

presztízsét devalválja, alulértékeli munkájuk fontosságát, fluktuációt generálva

6. Jövőkép

Hatvan település olyan kisváros, ahol a helyi kulturális örökségre, vallási és kisebbségi hagyományokra épített közösségi művelődés hosszú távon a létkultúra alapfeltétele, a városhoz való kötődés megalapozója, a településfejlesztés alapeleme. Nyitott, lehetőségekkel teli város, amely kulturális értékeivel, programkínálatával, magában hordozza az esélyét egy sokszínű kulturális élet kialakításának, erősítve ezáltal a helyi közösségeket, támogatva az itt élők megélhetését, boldogulását. A város közművelődésének múltja és jelene egy folyamatosan fejlődő, kialakult formákkal is rendelkező, mozgalmas, kulturális, művelődési életet mutat. Az elmúlt négy év fejlesztéseinek köszönhetően Hatvan, mára egy kivételesen jó kulturális-közművelődési adottságokkal rendelkező várossá vált, melynek intézményeit sokkal hatékonyabban lehet működtetni, céltudatos fejlesztésekkel és közös erővonalak mellett szerveződő, rendszerszemléletű irányítással. A kultúra, a közművelődés legmeghatározóbb szereplői maguk a polgárok, az idelátogató emberek, a környékbeliek. A közművelődés egésze, személyi feltételeivel, tárgyi eszközeivel az ő igényeiket, elvárásaikat hivatott kielégíteni a lehetőségek függvényében. A kulturális stratégia alapvető célja a városban élő lakosság életminőségének javítása, a kultúra fejlesztése által, melynek során biztosítható a **helyi identitás erősödése, az esélyteremtés, a partnerség, a hagyományőrzés és hagyományteremtés, az intézményi strukturális fejlesztés**, s ezáltal a város ismertségének és versenyképességének növelése.

Hatvan város az elkövetkezendő éveket sikeres városként szeretné megélni, olyan városként ahol megvan *„a szép településkép, rendben tartott műemlékek, turistákat vonzó terek, tisztaság, rendezettség, ahol nincsenek hajléktalanok, koldusok, ahol a polgár otthon érzi magát, elégedett a településével, kötődik a lakóhelyéhez, s benne utódai számára is perspektívát lát, ahol a polgárok részt vesznek a közösségi életben,*

hajlandók másokkal együttműködni, s mindez egy jól integrált társadalmat eredményez. Működik a település, a lakosságnak kialakult lokális identitása van, következésképpen sajátjuknak érzik a települést.”⁴²

6.1. A Közművelődési koncepció alappillérei

A közművelődési koncepciónak összhangban kell lennie az általános településfejlesztési koncepcióval. A következő elvárások megjelölik azokat az általános területeket, melyek fejlesztésében a közművelődésnek szerepet kell vállalnia:

- A város **kulturális sokszínűségének megőrzése**, a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának elősegítése.
- A hatvani kulturális értékekre támaszkodó, a kreatív alkotást ösztönző **közösségépítés**.
- **Korosztály- és réteg specifikus kultúrák közvetítés**, kiemelten az **ifjúsági közösségi terek létrehozása**, minden korosztály igényeit kielégítő szórakozási lehetőségek kialakítása.
- A helyi társadalom, a **civil szervezetek** közösségi életének segítése, **érdekérvényesítési kapcsolatrendszerük kiépítésének gondozása**.
- Az **élethosszig tartó tanulás** folyamatában az életesélyt, **életminőséget javító tanulási lehetőségek biztosítása**, a város közösségi színtereinek hatékony feladatvállalásával.
- A **várostartó múlt** szellemi és tárgyasult **örökségének gondozása**, tradícióinak, hagyományainak ápolása, bemutatása.
- A **kulturális turizmus** versenyképességének növelése.
- A hagyományörzés mellett épp olyan fontos a **hagyományteremtés**, amely a lakosság, különösen a fiatalok kötődését legalább ugyanolyan szinten képes erősíteni. A **hatvani identitás pozitív elemeinek erősítése**, az „élhető város” megteremtésével.
- Az **együttműködés kultúrája a feladatellátásban** az intézmények, a civil szervezetek, és a lakosság (önkéntesek) között.
- Hatvan város **kistérségben betöltött kulturális szerepének erősítése**.

6.2. Célkitűzés „2015-2019”

A koncepció az elkövetkező négy év fejlesztéseinek tervét tartalmazza, körvonalazva az ebből eredő feladatokat is. A törvényi változásokból eredően elsődleges az intézményrendszer működéséhez, fenntartásához fűződő kötelezettségek rögzítése. Az új kulturális intézményi, ellátói szerkezetben a fenntartó feladata a főbb irányelvek kijelölése, pontosítása. Az előző koncepcióban kiemelt célkitűzésként szerepelt a projektszemlélet beágyazódása a tervező-

⁴² Bódi Ferenc (Szerk.) – Bóhm Antal (Szerk.) (2000): Sikeres helyi társadalmak Magyarországon, Agroinform Kiadó és Nyomda Kft. 1.p.

szervező munkába, hiszen ez biztosítja a költséghatékonyabb, átláthatóbb, tervezhetőbb munkafolyamatokat. A közművelődési feladatokat ellátó intézmények egymás közötti, valamint az önkormányzat felé irányuló kommunikációjának hatékonyabbá tételével, a projektszemlélet elsajátításával jelentősen javultak az együttműködés feltételei. Sikerült megvalósítani a kulturális tevékenységek hatékony koordinációját, megszűntek a városban a program átfedések. A lakosság rendszeresen értesül a hírműsorokban a helyi kulturális eseményekről, számottevően fejlődött a figyelemfelkeltő tájékoztatás. Az önkormányzat folyamatosan törekszik az egységes külső és belső kommunikáció kialakítására. Sikerült Európai Uniós forrásból felújítani a Grassalkovich Kastélyt, amelyben Vadászati Múzeum nyílt, továbbá a Hatvany Lajos Múzeum is megújult, ma hírnevéhez méltó állapotban fogadja a látogatókat a patinás épület. A fesztiváljellegű programok, amelyek az elmúlt években már hagyományt teremtettek, jelentősen hozzájárulnak a város kulturális arculatának erősítéséhez., s az évről-évre megtartott ünnepek, rendezvények a város életében komoly közösségformáló erővel bírnak. Az önkormányzat törekszik a tudatosan tervezett kulturális marketing és PR tevékenységre és a kommunikációban a partnerségre és az együttműködésre.

A tervezés, a célok meghatározása, az Önkormányzat közművelődés terén meghozott döntéseinek, és a helyi közművelődési szakemberek észrevételeinek, javaslatainak figyelembe vételével történik. A tervezést megalapozza továbbá a több szempontú helyzetelemzés.

Célként a meglévő intézményrendszer kiegyensúlyozott működési feltételeinek biztosítása, a további infrastrukturális fejlesztések körültekintő, kellő szakmai megalapozottsággal végrehajtott kivitelezése és működési feltételeinek biztosítása, a szakmai színvonal megőrzése és növelése, a változó környezeti feltételek folyamatos értékelésének tükrében az infrastruktúra korszerűsítése, a város kulturális rangjához méltó technikai háttér kialakítása és az innovációs készség növelésének elősegítése tetelezhető.

Mіндеzen feltételek teljesülése által, minden korosztály számára, élethelyzettől –körülmenytől és szociális helyzettől függetlenül biztosítható a művelődési javak elérhetősége és az esélyegyenlőség.

A célok elérésének legfontosabb eszközei:

- A kultúra **közösségteremtő** erejének minél jobb kiaknázása a **szociokulturális animáció** eszközeivel;
- a kulturális, közművelődési intézmények, szolgáltatók **profilisztítása**, feladatköreik egyértelmű definiálása, párhuzamosságok megszüntetése;
- az **oktatási intézményekkel** az oktatási-nevelési folyamatokat segítő közös programok, **együttműködések** és projektek szervezése;

- professzionális, markáns **kulturális marketing, PR** tevékenység, a város kulturális arculatának pontosítása, tematizálása és megjelenítése a marketingstratégia szellemében;
- **infokommunikációs eszközök** intenzívebb alkalmazásával a **marketingfelületek**, az internet jobb kihasználása intézményi szinten is, új célcsoportok, közösségek elérése, létrehozása;
- a kulturális ágazat intézményrendszere és más ágazatok (oktatás, civil szféra) között a **kulturális szinergia megteremtése**;
- a városi, **helyi identitás erősítése**, ápolása a lakosság körében;
- **esélyegyenlőség** megteremtése a kulturális javak elérésében, kiemelten a **fiatal és idősebb korosztályokra**;
- **helyi kulturális értékekre** alapuló **fesztiválok**, események elindítása, támogatása;
- **szellemi műhelyek, alkotóközösségek** támogatása, nyilvánosság biztosítása;
- **járasközpontként** a város határain túlnyúló **kulturális szerepvállalás**;
- határon átívelő, **testvérvárosi kulturális kapcsolatok** erősítése;

Hatvan város önkormányzata a kulturális értékeket a jövőben is a településfejlesztés lényegi, meghatározó elemének tekinti és gazdasági lehetőségeinek mértékében kiemelt figyelmet fordít azokra a kulturális területekre, amelyek hozzátartoznak a város szellemi arculatához, elősegítik kedvező megítélését és hozzájárulnak az idegenforgalom fejlesztéséhez.

6.2.1. Kulturális rendezvények

A hatvani fesztiválok eseményei a művészetek sajátos eszközeivel mutatják meg a világot, évről évre lehetőséget nyújtva a hatvani művészek bemutatkozására is. A fesztiválok művészeti eseményei napjainkban elengedhetetlenül hozzátartoznak a barokk belváros nyár esti hangulatához. A fesztiválprogramok színvonalának, műfaji gazdagságának megőrzésével törekedni kell a látogatottságnak a turisztikai vonzerő növelésével történő folyamatos növelésére. A 4 évszak tematikus fesztivál-sorozat rendezvényei a Hatvanban élők és az ide látogatók számára nem csupán a szezonális fesztiválévad idején, hanem egész éven át biztosítanak – a helyi kulturális intézmények gazdag kínálatán túl – hétről hétre tartalmas programokat. A 4 évszak koncepció jegyében kiemelt alábbi nagyrendezvények továbbfejlesztése, marketingjük preferálása, hazai és külföldi turisztikai termékként való bevezetésük további feladatokat állít az Önkormányzat és szervezetei elé: Tavaszi Fesztivál keretében elsősorban a Hatvani Csata, Civil Sokadalom, a Hatvani Nyár programsorozata, a Jam Garden, a Reggae Camp, Retro Fesztivál, az Őszi Fesztivál keretében a Határtalan zenei Fesztivál, az Alpok Adria. Az elkövetkező időszakban újabb lehetőségek nyílnak a kulturális programok és fesztiválok számára, elsősorban az új

rendezvényhelyszín, az Agora program keretében megvalósuló új, multifunkcionális közösségi tér elkészültével. Ez év őszi átadásával, bővülnek azok a lehetőségek – főként a fesztiválszervezés területén –, melyek a programok technikai-műszaki kiszolgálását és a közönség fogadását egyaránt vonzóbbá és „komfortosabbá” teszik. A multifunkcionális közösségi tér lehetővé teszi a minőségi szórakozást és rekreációt, a befogadó színházi funkció lehetőséget teremt színházi előadások megtartására, csakúgy, mint színvonalas rendezvények megtartására. Új lehetőségek nyílnak meg a város életében, melynek széleskörű, professzionális kihasználása közérdek. A város természeti és épített környezete, aktív szellemi élete további olyan kihasználatlan lehetőségeket rejt, melyek a kulturális marketing számára is kapcsolódási pontokat kínálhatnak.

Információs értéküket és célszerűségüket bizonyították az Önkormányzat szerkesztésében és kiadásában megjelenő, négy évszakra szólóan szerkesztett városi szintű programajánló füzetek is, amelyek kiadásáról a jövőben is gondoskodnia kell vizuális igényességük – színviláguk és szerkezetük – megőrzésével. Az elmúlt években a kulturális marketing területén az Önkormányzat kialakította egységes marketing arculatát és sikeresen bevezette a köztudatba. A városlogó és szlogenje – melyeket az elkövetkezendő időszakban is érdemes megőrizni – együttes „védjegyként” és üzenatként fejezik ki a város jövőképét. Alkalmazásuknak, mint közösségi érdekeknek a kulturális intézmények kiadványain és web-es megjelenésein egyaránt elvártnak kell lennie.

6.3. Kulturális Intézményrendszer

6.3.1. Közművelődési intézmények

A lokális társadalmak kulturális minőségét nem egyedül az ún. „elit kultúrát” képviselő hivatásos művészeti intézmények határozzák meg. Az alkotó –művészeti közösségek és egyéni alkotók, a műkedvelő művészeti csoportok, az állandó művelődési közösségek, kulturális civil szervezetek, a nemzetiségek és az egyházak kulturális tevékenysége, a művészeti oktatás-nevelés intézményrendszere, s mindezek valamennyi korosztályra kiterjedő népes tábora, azaz a helyi társadalom közművelődési aktivitása együtt alakítja a kulturális élet színvonalát egy településen. Ma a közművelődési intézményeknek fel kell vállalnia mindazt, amire az adott településen élőknek igénye, szüksége van. A jól működő intézmény a város szellemi központja, mozgatórugója lehet.

Ennek érdekében lényeges, hogy az önkormányzat által fenntartott intézményrendszer tevékenységét összhangban végezze, párhuzamosságok nélküli, egyértelmű feladatkörökkel, professzionális marketinggel, biztosítva számára a lehető legszélesebb nyilvánosságot.

6.3.2. Grassalkovich Művelődési Ház (GrassMH)

Az előző koncepcióban távlati célként megfogalmazódott egy 300-400 férőhelyes zenei-, színházi- és sportesemények megtartására is alkalmas rendezvényterem megépítése. A minden igényt kielégítő művelődési központ hiánypótló funkciót töltene be, hiszen alkalmas lenne komplex színházi és egész estés művészeti és könnyűzenei produkciók befogadására és rendezésére, a civil szervezetek eseményeinek szervezésére, fiatalok és idősek számára tervezett programok lebonyolítására.

Jelen helyzetben, a GrassMH elégtelen infrastrukturális feltételei, nagyrendezvények megtartására alkalmatlan szűkös volta, valamint a térségben működő közművelődési- és kulturális szolgáltatásokat nyújtó intézmények széttagoltsága, szakmai és gazdasági fenntarthatóságának szükséglete a szolgáltatási színvonal növelését és az ahhoz szükséges infrastruktúra fejlesztését követelik meg. Szükségessé vált egy olyan korszerű, széleskörű művelődési szolgáltatás ellátására alkalmas intézmény létrehozása, amely az eddigi és új multifunkcionális közösségi feladatok ellátására alkalmas infrastruktúrával, képzési feladatokba történő bekapcsolódáshoz szükséges feltételekkel, a szórakozási és élményfunkciók megújult lehetőségeivel, területi közművelődési, tanácsadó feladatok ellátásához szükséges szakmai és tárgyi kompetenciákkal rendelkezik. A létrejövő intézmény működése nemcsak az adott település, hanem az egész régió közművelődésére kihat, minőségi programokat, szolgáltatási és módszertani segítséget nyújt a környező településeknek, közvetett célja pedig a városok és vonzáskörzetük versenyképességének növelése. Segíti az egyének társadalmi érvényesüléséhez szükséges kompetenciák megszerzését, továbbá szolgáltatásai által elősegíti a közösségi és civil aktivitás dinamizálását, így hozzájárulhat a társadalmi befogadás javulásához. A konstrukció alapvető célja a kulturális alapú városfejlesztés révén, olyan közművelődési intézményrendszer kialakítása, amely a közoktatási és közművelődési rendszerek összekapcsolása, az egész életen át tartó tanulás feltételeinek javítása és infrastrukturális hátterének kialakítása, illetve fejlesztése révén lehetőséget teremt a jobb minőségű kulturális szolgáltatások biztosítására.

Az új intézmény szakmai és technikai személyzetét az igényeknek megfelelően növelni kell.

Az Agora pályázat lehetővé teszi egy olyan területi multifunkcionális közösségi központ létrehozását, amely a közösségi, képzési, szórakozási és élményfunkciók ellátására megfelelő lenne. Az eredeti – átalakítandó - épület rendeltetése közkönyvtár, az átalakított épület új rendeltetése multifunkciós közösségi központ, 350 fős befogadó színházzal, oktató, gyakorló termekkel, irodákkal, a közlekedő terekben kiállítás rendezésére alkalmas területekkel – illetve az ezekhez kapcsolódó raktári, öltöző és vizes helyiségekkel.

A területi multifunkcionális közösségi központ, koncepcióban megfogalmazandó cél és feladatrendszere összhangban van a törvény előírásaival és a GrassMH Alapító Okiratának kitételeivel, valamint a helyi lehetőségekkel és sajátosságokkal.

6.3.2.1. Agora

Nagyterem – kiemelt élményfunkció

A kultúra, mint városfejlesztési prioritás elfogadása a városvezetés részéről, állásfoglalás az igényes tömegkultúra erősítése és a magas kultúra felé történő nyitás felé egyaránt. A kereslet és kínálat összhangjának magas szinten történő megtalálása jelentősen javíthatja a városlakók komfortérzetét, lokális kötődését. A város kulturális stratégiájának egyik alapvető célja ezért, olyan centrális helyen működő agora létrehozása, amely ötvözi a hagyományos és a mai kor követelményeinek megfelelő, széles bázisú, tanulási, önképző és élményt adó közművelődési formák kínálatát. Az Agora program keretében megvalósuló multifunkcionális rendezvényterem kialakítása, mint reprezentatív befogadó színház, a szórakozási és élményfunkció megújult lehetőségét kínálja a városban, és a térségben, hiszen teret adhat fővárosi, vidéki és határon túli színházi előadásoknak, fesztiváloknak egyaránt. A kultúra számos lényeges kérdése közül a színház, mint komplex művészeti ág meghatározóan és jótékonyan hat a helyi művészeti élet más ágaira is. A befogadó színház ismérvei: saját társulat nélküli, önálló művészi arculattal rendelkezik, kulturális szolgáltatásokat nyújt, művészeti kezdeményezéseket generál. Ha az igényes népszínházi kínálat és a rétegek közönség speciális igényei egyszerre kapnak helyet a teátrum repertoárjában, ez egy élő, izgalmas és egyedi kultúrát eredményez, amely a hatvani identitás megerősödéséhez nagymértékben hozzájárulhat.

Az új tér egyben színházterem, koncertterem, mozi, konferencia terem.

A program megvalósításának elemei lehetnek:

A város hagyományos kulturális eseményeinek fenntartása és továbbfejlesztése: a város kulturális arculata érdekében, megőrzendő a kiemelkedő értékek és kezdeményezések valamint a rendezvénykínálatba illeszkedően, támogatandók az újak:

- A rendezvényterem teret és helyszínt biztosít a városi és térségi kulturális rendezvényeknek, nemzeti ünnepekhez kapcsolódó programoknak, valamint a város kulturális összművészeti fesztiváljainak.
- Fellépési és próbalehetőséget biztosít a helyi és térségi előadóművészeknek, javítva ezzel társadalmi elfogadottságukat, ismertségüket, munkakörülményeiket, élethelyzetüket.
- Teret és helyszínt biztosít színművészeti fesztiváloknak, igényes színházi programoknak.
- Befogadja a helyi és térségi amatőr színjátszó csoportok új produkcióit, támogatva ezáltal a csoportok folyamatos működését, fejlődését.

- Hatvan hagyományainak, kulturális örökségének fontos része a komolyzene, támogatása, fellépések lehetőségének biztosításával, indokolt.

Segíti a közoktatási intézmények munkáját:

- Oktatás és rendezvények számára helyszín biztosítása /gólyabálok, szalagavatók/.
- Tanárok továbbképzése, konferenciák szervezése, melyek javítják az oktatás és a közösségformálás hatékonyságát, az oktató, nevelőmunka kiegészítéseként.

Hiánypótló funkció:

- Hatvanban 2001-ig működött mozi, mára a filmklub vetítések is elhaltak. Egy város kulturális életéhez hozzátartozik a mozi és a színházterem korszerű technikai felszereltsége lehetővé teszi, hogy digitális mozi működjön Hatvanban.

A következő elvárások megjelölik azokat az általános területeket, melyek fejlesztésében az intézménynek szerepet kell vállalnia:

- A közművelődési tevékenység **szolgáltatásközpontúságának** elősegítése a hatékony, összehangolt szakmai programok megvalósításával.
- **Külső-belső kommunikáció** fejlesztése. A leghatékonyabb, leggyorsabb információs rendszer kiépítése a központi épületen túl a telephelyen tevékenykedő munkatársak és a szolgáltatást igénylők számára is.
- **Kulturális értékek bemutatása**, kiállító terek működtetése, kulturális értéket hordozó programok szervezése, befogadása.
- **Helyi társadalom közösségei szerepének növelése**, tevékenységük segítése.
- Lakosság megfelelő, **színvonalas közművelődési tájékoztatása**, szükséges új hatékony propagandamódszerek és lehetőségek megteremtése a Média Hatvan Kft. bekapcsolásával.
- Kiemelten kell kezelni az **ifjúsági és gyermekkorosztály önszerveződő csoportjai támogatását**, szabadidős és közművelődési tevékenységük szervezését, kapcsolatrendszerük gazdagítását (közösségi szintér biztosítása, táboroztatás, szakkörök-klubok létrehozása, amatőr zene képviselőinek fellépési lehetőség biztosítása).
- **Kistérségi központi szerep erősítése**, melyet elősegíthet egy kistérségi közművelődési együttműködési megállapodás. A helyieken túl regionális művelődési alkalmak szervezése, ilyen kezdeményezéseket támogatása (pályázati források bővülése).
- Valós **együttműködés kialakítása a GrassMH és az intézmények között** (nevelési-oktatási intézmények programjaihoz helyszín biztosítása, más intézményekkel közös rendezvények). A kapcsolat erősítése a helyben működő egyházakkal.

- **Városi nagyrendezvények színvonalas megrendezése**, lebonyolítása (állami és városi ünnepi programok, emléknapi, évfordulók tervezése, szervezése, lebonyolítása, amelyek a Média Hatvan Nonprofit Közhasznú Kft. költségvetésében tervezésre kerülő -városi rendezvények - pénzalapból valósulnak meg, pl. Magyar Kultúra Napja, nemzeti ünnepeink).
- **Turisztikai szempontból is jelentős hagyományos és újonnan indított nagyrendezvények szervezése.**
- A GrassMH helyet ad a **civil önszerveződő közösségeknek**, segíti működésüket, közművelődési alkalmakat (együtműködési megállapodás a civil szervezetekkel, kedvezményes díjszabás azon civil szervezeteknek, amelyek nyilvános közművelődési programot rendeznek a művelődési házban).
- Közművelődési, **közösségi tér biztosítása**. Lehetőség szerint a termék folyamatos és teljes körű kihasználtságát kell megcélozni, költségkímélő, hatékony gazdálkodással és a működési bevételek növelésével. A hagyomány és innováció összhangjával minőségi és hatékony kulturális szolgáltatás biztosítása.
- **Helyi hagyományok ápolása**, hagyományőrző/teremtő és művészeti tevékenység támogatása. Hagyományőrző közösségek tevékenységéhez az infrastruktúra biztosítása.
- Informatikai rendszer fejlesztése (weblap karbantartása).
- **Helyi roma közösségek hagyományápolásának**, rendezvényeinek lebonyolítása (roma közösségek közművelődési tevékenységeinek helyet ad).

A feladatvállalás anyagi háttere önkormányzati támogatásból, saját bevételből, pályázatokból, szponzori támogatásokból áll.

Célok-feladatok

Kulturális értékek megőrzése, fejlesztése

- meglévő kulturális közösségek életben tartása, működésükhöz pályázati forrás felkutatása kiemelkedő feladat;
- önszerveződő, alkotó, sport és rekreációs közösségek intézménybe történő befogadása, számukra közösségi tér, ill. szakmai segítség biztosítása;
- olyan művészeti egyesület létrehozása, amely az intézményben működő amatőr művészeti közösségeket magába foglaló civilszervezetként elősegíthetné a közösségek nagyobb támogatáshoz jutási lehetőségét;
- kulturális értékek bemutatása, kiállító terek működtetése, kulturális értéket hordozó programok szervezése, befogadása.

A helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekérvényesítésének segítése

- a település civil közösségeinek igény szerinti segítése, művelődési szándékaik támogatása, számukra igény szerint fórumok különböző érdekérvényesítő alkalmak, bemutató estek, közös akciók szervezése;
- a különböző rétegek és korosztályok ismerkedési alkalmainak támogatása;
- az ifjúság érdekérvényesítési, öngazgatási, művelődési kezdeményezéseinek gondozása, intézményi segítése;
- a közösségi akciókhoz tér, tárgyi feltételek, közismertté tételükhöz módszerek ajánlása, a civil közösségek öngazgatását, érdekérvényesítését ösztönző képzésekről, pályázati lehetőségekről információk kínálata.

Lakosság közművelődési tájékoztatása

- szükséges új hatékony propagandamódszerek és lehetőségek megteremtése;
- propaganda módszerek erősítése, (hagyományos: felirat, plakát, szórólap, illetve rádió, TV, info,);
- kulturális információs és szakmai portál.

Feladatvállalás anyagi háttérének biztosítása

- Önkormányzati támogatásból, saját bevételből, pályázatokból, szponzori támogatásból áll. A pályázati lehetőségek egyre nagyobb kihasználása a fennmaradás alapja, ezért kihasználása elengedhetetlen az intézmény szakmai tevékenységének finanszírozása érdekében.

Ifjúsági és gyermek korosztály

A célmeghatározás kiemelten kezeli a korosztály önszerveződő csoportjainak támogatását, szabadidős és közművelődési tevékenységük szervezését, kapcsolatrendszerük gazdagítását. Ezen feladat megvalósulása érdekében az intézmény továbbra is biztosítja:

- ifjúsági baráti közösségeknek intézményben történő működését, programjai lebonyolításának lehetőségét;
- az amatőr zene képviselőinek fellépési lehetőséget biztosít, számukra zenei klubbot szervez, segíti munkájukat, önszerveződésünket;
- szabadidő eltöltéséhez teret ad;
- internetet üzemeltet, lehetőségei szerint azt fejleszti;
- gyermekek részére szünidei szabadidő eltöltéséhez teret és lehetőséget ad;

- nyári tábort szervez az intézménybe, és különböző táborigényekre;
- bérletes előadásokat szervez: gyermek színház, általános és középiskolai tanulók számára előadásteket, komolyzenei sorozatot;
- az ifjúsági közösségek programjaihoz pályázatokat kutat fel, s segíti megírásukat;
- helyet ad szakkörök/klubok próbáinak, programjainak, számukra bemutatkozási lehetőséget biztosít;

Térségi szerep

- a közös rendezvények mellett erősíteni kell a kistérségi központi szerepet, ezt elősegíti a térség 11 településsel aláírt együttműködési megállapodása, mely segítheti a pályázati források bővülését is;

A térség kulturális központi szerepének betöltése terén

- megfelelő pályázat esetén az intézmény kistérségi programokat tájoltat;
- művészeti alkotókat és alkotó közösségeket, ha lehetséges, széles körben bevon a város nagyrendezvényeibe, helyi alkotókat ösztönöz a településeken történő bemutatkozásra;
- kistérségi zenei együttesek fesztiválját rendszeresen megrendezi az intézmény;
- ösztönzi a közös rendezvénypályázatokban való részvételt;
- nagyrendezvényeink által a kistérség lakosságának szórakozási lehetőséget biztosít, ezen rendezvényeket szervezi, rendezi.

Együttműködés kialakítása a Művelődési Ház és az intézmények között

Az előző koncepcióban kiemelten fontos célkitűzésként megjelölt projektszemlélet révén a művelődési ház és az intézmények közötti együttműködés 2010 óta folyamatosan kialakult és egy költséghatékonyabb, átláthatóbb, tervezhetőbb rendezvény/fesztivál tervezést-szervezést sikerült megvalósítani a közös munkában.

A közművelődési feladatokat ellátó intézmények egymás közötti, valamint az önkormányzat felé irányuló kommunikációjának megvalósuló színterei továbbra is:

- az intézmény által szervezett programok (bábműsor, komolyzenei műsorok, színi előadások, vetélkedők, stb.);
- nevelési-oktatási intézmények programjaihoz helyszín biztosítása (iskolai csoportok összejövetelei, iskolai bemutatók, alapítványok programjai);
- közös rendezvények (ünnepi programokon, kiállításokon való műsor, ill. program lebonyolítása);
- intézményi eszközök egymásnak történő kölcsönzése, egymás programjaihoz való

biztosítása;

- Nevelési-oktatási intézmények pedagógiai programjához, illeszkedő bérletes színházi előadások, bemutatók szervezése.

Városi kiemelt rendezvények színvonalas megrendezése érdekében

- az intézmény a feladat elvégzésére szakosodott intézményi partnerként segíti a városi programok tervezését, szervezését és lebonyolítását; szakmai háttérrel biztosít, és amely programnál lehetőség nyílik pályázati támogatás elnyerésére, a pályázat megírását az intézmény elősegíti;
- az intézmény, befogadó létesítmény lehetőségeihez mérten, az intézményben programot megvalósítani kívánó civil szervezeteknek helyet biztosít, és az adott civil szervezettel együttműködési megállapodást köt;
- azon civil szervezeteknek, amelyek nyilvános közművelődési programot rendeznek a Művelődési Házban, ingyenes terembérletet, rendezvényeik lebonyolításához szakmai segítséget nyújtunk;
- az intézmény vállalja, hogy befogadó intézményként elősegíti a civil szervezetek és egyéb önszerveződő közösségek pályázatait, szükség esetén azok pénzügyi lebonyolításában is részt vesz;
- Civil Irodát működtet.

Közművelődési, közösségi tér biztosítása

- az intézmény alapfunkciójánál fogva helyet, eszközt, és szakmai segítséget nyújt minden olyan kezdeményezésnek, amelyet alapító okiratában foglaltak alapján számára az Önkormányzat lehetőségként biztosít;
- törekszik az intézmény arra, hogy a bérbeadások elsősorban a közművelődési lehetőségek tárházát bővítsék.

Helyi hagyományok ápolása, hagyományőrző/teremtő és művészeti tevékenység támogatása

- az intézmény a hagyományőrző közösségeknek a működéséhez az infrastruktúrát biztosítja, a továbbfejlődés anyagi támogatásának érdekében kezdeményezi művészeti civil szervezet létrehozását.

Helyi kisebbségi közösségek hagyomány ápolásának, rendezvényeinek lebonyolítása

- az intézmény, a helyi kisebbségi közösségnek pályázati forrás elnyerése esetén programot biztosít, közművelődési kezdeményezéseinek helyet ad;

- az intézmény ennek érdekében partnereket kutat fel, illetve együttműködik a helyi kisebbségi önkormányzattal.

Településen kívüli kulturális kapcsolatok

- az intézmény településen kívüli kulturális kapcsolatait folyamatosan erősíti
- a kapcsolatfenntartás biztosításának anyagi forrásait, ha arra lehetőség nyílik, pályázati úton biztosítja;
- kapcsolatot jelentenek még a főként városi nagyrendezvények által létesült/létesülő kapcsolatok, elsősorban a kistérség kulturális értékeit hordozó személyek és közösségekkel való kapcsolatok;

A kreativitás és önkifejezés (amatőr tevékenységek, népművészeti hagyomány, kreatív ipar) közösségei, alkotói

Az öntevékeny alkotók és közösségek működésének, társadalmi elfogadásának segítése, a kultúra iránti fogékonyság érdekében a kreativitás önmegvalósítást és életértelmezést biztosító képességének kibontakoztatása, a helyi társadalomra és a munkaerőpiacra gyakorolt kedvező hatásai elvitathatatlanok. Ennek tükrében kiemelt célok:

Múlt-Jelen-Jövő, Hagyományápolás és népművészet

A népművészet és hagyomány meghatározó a helyi közösségi élet, a hiteles identitás alakításában, a település megtartó képességének erősítésében, valamint az értékteremtésben, az átörökítésben. E kreatív tevékenységek során nő a népi iparművészet munkahelyteremtő, gazdaságélénkítő hatása és térnyerése a kreatív iparban.

A népművészetnek sajátos helye van a helyi társadalom azonosságtudatának formálásában, az amatőr művészetek sorában. A népművészet, benne valamennyi ágazata – népköltészet, népzene, néptánc, kézművesség, népviselet – olyan közös elnevezés, amely alatt a történelem folyamán kialakult és állandóan változó társadalmi, gazdasági, táji, etnikai meghatározottságú alkotások összességét kell érteni. A hagyomány tükrözi egy közösség ízlését, mesterségbeli tudását, gondolkodását és életmódját.

Ezek a hatások érzékeltethetők a társadalommal, a nagyközönséggel országos, tájegységi és helyi szintű kiállításokkal, népi kézműves bemutatókkal, táncházakkal, a gyermekek körében népi játszóházakkal.

A helyi közösségek aktivitásának fokozására kitűnő lehetőségeket kínál a népi kézművesség különböző szakágainak felelevenítése, különösen, amikor helyi hagyományok is fellelhetők, és a XXI. század mindennapi életében is funkcionális szerepet kaphatnak. Fazekas műhelyek, fafaragó

közösségek, hímző körök, kosárfonó csoportok, bőrművesek, szíjgyártók, nyergesek gyapjú és vászonszövő csoportok és egyéni alkotók készítenek mives, funkcionális termékeket.

Kitűnő közösségi munka végzéséhez biztosít helyszínt a létrejövő alkotóműhely.

További megalapozás végezhető nyári, vagy évszakhoz kapcsolódó táborok, nyílt kézműves bemutatók, szakmai elméleti és gyakorlati konzultációk szervezésével, melyek az intézményben eddig is szervezésre kerültek. Ebbe a tevékenységbe jól beleillik a helyi értékek felkutatásában és megismertetésében oroszlánrészt vállaló helytörténészeknek, honismereti munkát folytatóknak a jelentős száma.

A létrejövő alkotóműhelyek és gyakorlótermek, illetve a felkészült szakembergárda megfelelő infrastrukturális és szakmai háttérrel fog biztosítani, az alább tevékenységek támogatásához:

- A kézművesség, mint gazdasági tevékenység, mint kulturális tevékenység, mint közösségformáló, egészségterápiában, rehabilitációban alkalmazható módszer és lehetőség, mint személyiség formáló, identítasalakító erő.
- A népművészet, a kézművesség, mint idegenforgalmi bázis érték. A tájegységi értékek bemutatására – népi kézművesség, népi építészet, népi gasztronómia, gazdálkodás és népművészet, termék feldolgozás, tartósítás vagy a hagyománytematikus, vagy átfogó Hagyományőrző Utak meghirdetése és megszervezése, illetve egyéni igény alapján is bejárható Hagyományőrző Utak a térségben.
- A kézművesség, mint művészetterápia-, egészségügyi gyógyító lehetőség, a speciális helyzetben lévő gyermekek és felnőttek számára olyan műhelyek és rövidebb-hosszabb alkalmak megteremtése, ahol Ők is kipróbálhatják „tehetségüket” egészségügyi korlátaik figyelembevételével.
- A népművészet, a kézművesség, mint kulturális diplomácia kezelhető a nemzetközi fesztiválokon, kiállításokon, bemutatókon, találkozók Magyarországot képviselő népművészeti közösségek által. Néptánc fesztiválok, népművészeti kiállítások, népművészeti divatbemutatók, kézműves vásárok, nemzetközi népdalos találkozók, helytörténeti gyűjtések.

A fejlesztés megvalósulása esetén várható eredmények: az identitástudat erősítése, kreatív képességek fejlesztése, gazdagítása, az alkalmazkodás biztonsága, hozzáférés bővítése, hátrányos helyzetű célcsoportok elérése, az esélyegyenlőség biztosítása, a helyi társadalom kohéziós biztonsága, felkészült szakemberek körének bővülése, népművészeti bemutatók alkalmainak stabilizálása, tartalom és módszertan kifejlesztése, ennek publikálása, népszerűsítése, adaptálható képzési tematikák kidolgozása, publikálása, iskolai és iskolarendszeren kívüli képzések működtetése.

6.3.3. Hatvani Galéria

A Galéria 45 éve áll a művészetszerető közönség szolgálatában. Az utóbbi években jelentős változás tapasztalható a kiállítások palettáján. A korábbi periódushoz viszonyítva sokkal nagyobb számban vannak jelen a fiatal alkotók, többen még hallgatói a Magyar Képzőművészeti Egyetemnek. A fiatalok közül az utóbbi többen díjazottjai voltak a biennáléknak. Megjelentek a hatvani és a város környékén élő alkotók is, kihasználva a kiállítási lehetőségeket.

A Galéria programjainak fejlesztési irányvonalai:

- Az új művészeti irányzatok képviselőinek az utóbbi időben nagyobb lehetőségük nyílt a kiállításra és ezt a nyitást tovább kell szélesíteni, felvállalva a még bátrabb kísérletezőkedvet a tárlatok anyagát és rendezését illetően;
- Az országos biennálékat tovább kell folytatni, nagyobb teret kell engedni itt is az új irányzatoknak, akár képzőművészek külön meghívásával is;
- Továbbra is nagyon fontos a folyamatos kapcsolat a művészekkel. Ennek egyik módja a Hatvani Művésztelep révén létrehozott alkotó közösség munkájának további támogatása, amely lehetővé teszi, hogy a városhoz köthető, de határain túlmutató képzőművészeti munkák szülessenek;
- Fontos az elmúlt években nagy népszerűségnek örvendő szélesebb körű megnyilvánulások (utcai tárlatok, városi rendezvényeken való megjelenés) számának növelése, hiszen így ismertebbé válik a Hatvani Galéria és az intézményhez köthető alkotók munkája.

Feladatok:

- az országos biennálék megtartása, frissítéssel, az új irányzatok nagyobb jelenlétével;
- műterem kialakítása, mely lehetővé tenné a galériához és Hatvanhoz még jobban kötődő alkotó csoport létrejöttét;
- országos iparművészeti tárlat megrendezése;
- a Hatvani Műhely Irodalmi Tagozata által szerkesztett képzőművészeti kiadványok megjelenítése;
- az évenkénti Hatvani Művésztelepen részt vevő alkotók számának növelése;
- az éves kiállítási tervet kidolgozó Művészeti Tanácsadó Testület felfrissítése, új művészeti irányzatokat képviselő tagokkal történő bővítése;

- a népszerű kiegészítő programok (Orvos a Képtárban, Hatvani Portrék, egy-egy település napja, egy-egy művész nyílt alkotónapja) számának bővítése, hiszen bebizonyosodott, hogy ezekre a rendezvényekre azok is eljönnek, akik korábban nem voltak galéri látogatók, de azzá válhatnak, ha megismerik a kiállított műtárgyakat;
- Galériatámogató Baráti Kör létrehozása. A kör támogatná a Galéria tevékenységét, javaslatokkal járulna hozzá a programok színesebbé tételéhez. A Galéria lenne a rendszeres találkozóhely, így közösségi szintér funkciója erősödne;
- A Galéria zárt udvarának jobb kihasználása, szoborprezentációk céljából (ezzel elősegítve akár új köztéri alkotások létrehozását Hatvanban);
- képzőművészeti szempontból érdekes országos vándorkiállítások fogadása, más helyszínen már innovatívnak bizonyult tárlat hatvani bemutatása;
- évenként egy-két képzőművészeti-irodalmi kiadvány megjelentetése;
- a helyi közélet szereplőinek (politikusok, köztisztviselők, pedagógusok, civil szervezetek, stb.) eredményes bevonása, a Galéria vonzóvá tétele számukra is.

A Hatvani Galéria épülete:

Jelenleg az épület a galéria funkciót megfelelően be tudja tölteni, de az infrastrukturális fejlesztés érdekében mielőbb szükséges a hátsó homlokzat bevakolása, fűtéskorszerűsítés, világításkorszerűsítés, tetőjavítás, nyílászárók cseréje és az épület déli részéhez való toldással két műterem létrehozása (emelet, földszint).

6.3.4. VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház

Az újhatvani művelődési ház életében az utóbbi években tapasztalható pozitív változást folytatni kell. A ház immár markáns eseményekkel jelenik meg a városi programsorozatban, a tavaszi, a nyári, az őszi és az adventi fesztiválokon. A város és ezen belül az újhatvani városrész életének meghatározó részét képezte és képezi ma is vasút. A ház tevékenységének tervezésében, kidolgozásában ez nem hagyható figyelmen kívül.

A VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház programjainak fejlesztési irányvonalai:

- a klubfoglalkozások és a szakkörök tevékenysége tovább bővíthető;

- a nagyon aktív nyugdíjas klub mellett minél nagyobb teret kell biztosítani a fiatalokat vonzó szakköröknek és klubfoglalkozásoknak;
- több szabadidős programot kell kínálni a családoknak;
- szorosabbá kell tenni az együttműködést az újhatvani egyházközösséggel. (Az előzetes felmérések szerint a plébánia erre nyitott);
- rendszeresíteni kell a diákok részére rendezett nyári táborokat;
- az utóbbi időszakban több sikeres tárlatot felvállaló Fotografikus Műhely és meghívottaik számára nyári alkotótábor rendezése;
- a Fotografikus Műhely részére a stúdiómunkára lehetőséget biztosító műterem kialakítása;

A VOKE Liszt Ferenc Művelődési Ház épülete:

Hatvan Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 201/2015. (III. 26.) számú határozatában „A Hatvani Százszorszép Óvoda és a Liszt Ferenc Művelődési Ház felújítása” elnevezésű, nemzeti eljárásrend szerinti, hirdetmény nélküli közbeszerzési eljárást indított. Az Önkormányzat a nyertes kivitelezővel 2015.06.08-án megkötötte a vállalkozási szerződést, a homlokzati és tetőszigetelésre, valamint a teljes-körű nyílászárócsere az épület felújítása keretében. Tekintve, hogy az épület 2015-től az önkormányzat tulajdonába került így biztató lehetőségek kínálkozhatnak a további felújításokra, pályázati források bevonásával.

6.3.5. Ady Endre Könyvtár

Jövőkép

A Könyvtár, amely az olvasói igényeket, jól szervezett és feltárt gyűjteménnyel elégíti ki. Olvasóbarát szolgáltatásokat nyújt, mind a klasszikus könyvtári mind az új típusú információ szolgáltatások terén. Olyan intézmény Hatvan város életében, amely kulturált lehetőséget ad a tanuláshoz, képzéshez, önképzéshez. A könyvtári szolgáltatások mellett változatos kínálatot nyújt a lakosságnak, a civil szervezeteknek. Jelen van a térségfejlesztésben. Eszközeivel, hatásrendszerével ösztönzi a gazdasági életet. Javítja az állampolgári közérzetet és a város megtartó erejét. Értékteremtő tevékenységével hozzájárul a városban a „szellemi otthonteremtéshez”.

Átfogó cél:

A könyvtári szolgáltatások és az információ hozzáféréseinek biztosítása a könyvtárban állampolgári jog. A művelődés személyi, szellemi, gazdasági feltételeinek javítása a polgárok életminőségét javító, értékhordozó tevékenység.

A hatvani Ady Endre Könyvtár a jövőben is alkalmazkodik a változásokhoz, mert csak így tud hozzájárulni a kulturális esélyegyenlőség biztosításához és a város fejlesztési terveiben megfogalmazott célok könyvtári eszközökkel történő megvalósításához.

Az Ady Endre Könyvtár az 1997. évi CXL törvény céljaival összhangban működik. Feladata, hogy minden látogató számára biztosítsa a könyvtárhasználatot, az egyes dokumentumok és a szükséges információk elérését saját állományából, illetve az Országos Dokumentumellátási Rendszer (ODR) szolgáltatásainak közvetítésével. Szolgáltatásaival segíti a mindennapi életben szükséges ügyintézést, tájékozódást, közösségi szintéreként helyet ad könyvtári rendezvényeknek. A használók igényeinek megfelelően kialakított korszerű könyvtár, információs és tudásközpont, közösségi szintér sokszínű szolgáltatásaival, sokoldalúan képzett könyvtárosokkal nélkülözhetetlen intézménye lesz a változásokhoz alkalmazkodó, tudásukat állandóan gyarapító, a szabadidejüket hasznosan eltölteni kívánó embereknek.

Célok:

- Egy dinamikusan fejlődő, megújulásra képes könyvtár működtetése, mely képes a XXI. századi olvasói, használói igények kielégítésére, minőségi és hatékony szolgáltatási rendszerével elébe megy az igényeknek, a változásoknak, képes feladatát rugalmasan ellátni.
- Segíti az állampolgárok helyi identitástudásának erősítését, a minőségi humán erőforrás fejlesztését.
- Részt vesz azokban a társadalmi programokban, melyek az egészséges társadalom, a jobb életminőség eléréséhez járulnak hozzá.

Az elmúlt években a felhasználói igények átalakultak, változtak, s ehhez igazodnia kell a könyvtár szolgáltatási rendszerének. Az élethosszig tartó tanulás, a felsőoktatásban tanulók számának megsokszorozódása megváltoztatta az olvasóközönség igényeit. Megnövekedett az igény az ismeretterjesztő, szakirodalom és az informatikai szolgáltatások iránt.

Köztudott, hogy csökken az olvasási kedv, romlik az értő olvasásra való képesség. A könyvtár egyedül nem tud választ adni ezekre a problémákra, szükség van a széleskörű társadalmi összefogásra, a nevelés-oktatás intézményeivel, a családokkal. Ugyanakkor az elmúlt évek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a különböző olvasásnépszerűsítő programok, az iskolákat, óvodákat, a szülőket, családokat megszólító játékos könyvtári foglalkozások és akciók sokat tehetnek azért, hogy a könyvek, a mesék aktív közreműködésre készítsék a gyermekeket, a fiatalokat – megszerettetve velük az olvasás élményét, a könyvtárba járást.

Az olvasási kedv növelése, a könyv, a könyvtár megszerettetése érdekében fontos, hogy a könyvtár továbbra is folytassa az olvasásnépszerűsítő programok szervezését, így segítve a

tájékozódást, az információszerzést, s az ahhoz vezető technikák elsajátítását. Az elmúlt évek pályázatainak köszönhetően rengeteg program valósult meg a gyerekeknek, tanulóknak, az ifjúságnak. A rendkívül pozitív fogadtatás, a nagy siker bebizonyította, hogy a könyvtár alkalmas és képes is, e nagyon fontos feladat ellátására, felvállalására.

A célok elérése érdekében építeni kell:

- a már meglévő gazdag gyűjteményre
- a minőségi szolgáltatásokra
- a jó partnerkapcsolatokra
- a korszerű tudással rendelkező, képzett könyvtári és információs szakemberekre.

Hatvan város önkormányzata egy új multifunkcionális kulturális központot kíván létrehozni az Ady Endre Könyvtár épületében. A könyvtár ezért ideiglenesen az egykori cukorgyár területén található épületbe költözött, amely a tervek szerint átmeneti állapot lesz. A megoldást a könyvtár épület kialakítására, az elképzelések szerint, a cukorgyár területén létrejövő egyetemi campus létrehozása jelentheti.

Hatvan város Önkormányzata rövid távú tervei között szerepel egy felsőoktatási centrum kialakítása az egykori cukorgyár területén. A tervek szerint több egyetemi és főiskolai kar költözik Hatvanba. A felsőoktatási képzések nem nélkülözhetik a szakkönyvtári szolgáltatásokat. Az Ady Endre Könyvtár - megfelelő fejlesztések után - képes lenne a felsőoktatási intézetek, szakok, szakkönyvtári igényeinek és szolgáltatásainak kielégítésére.

Ehhez nagyobb alapterületű, korszerű informatikai eszközökkel felszerelt, akadálymentesített könyvtár épületre lesz szükség (nagy olvasóterem, olvasóbokszok kialakítása). A főiskolai, egyetemi hallgatók és oktatók megnövelik a könyvtár látogatóinak, használóinak létszámát ezért indokolt lesz a már meglévő szakember létszám növelése, (a vizsgaidőszakban esti nyitva tartás miatt kétműszakos munkarend) az állománygyarapítási keret emelése is, valamint az informatikai eszközpark fejlesztése.

A cukorgyár területére tervezett egyetemi campus létrejöttével, a közeljövőben létrejöhet Hatvan városában egy új, minden igényt kielégítő korszerű intézmény, egy olyan közgyűjtemény (*Ady Endre Könyvtár és Tudásközpont*) ami tudományos és információs központ, szakkönyvtár és közkönyvtár is egyben. Ezen könyvtár magas színvonalú szolgáltatásait nem csak a felsőoktatási intézetek hallgatói, oktatói, hanem az egész város sőt a vonzáskörzet lakói is igénybe vehetik. Mindezen fejlesztések megvalósulása esetén érdemes lesz átgondolni az Újhatvani Fiókkönyvtár működését, illetve meglétének, felújításának szükségességét.

Az új Ady Endre Könyvtár és Tudásközpont létrejöttével az újhatvani városrész lakói az eddigieknél magasabb színvonalú és korszerű könyvtári szolgáltatásokat vehetnek igénybe. A „Tudásközpont” megközelítését nagymértékben segíti az újonnan megépült - két városrészt összekötő - új híd is. Az egyetemi campus megvalósulása a cukorgyár területén, egy integrált könyvtár épület létrejöttét indokolja, amely elhelyezkedése és szolgáltatásai révén egyaránt kiszolgálja mindkét városrész lakóit.

Új, korszerű minden igényt kielégítő könyvtáráépület megépítése

- szolgáltatás központú kialakítással
- teljes mértékben akadálymentesítetten
- minimum 1600 m² alapterületen a következő funkciók elhelyezésével:
 - tágas, portál jellegű fogadótér
 - közvetlenül elérhető folyóirat - olvasó és Internetező
 - tágas, világos könyvkiválasztó terek
 - Gyermekkönyvtár és gyermekkönyvtári foglalkoztató
 - különgyűjtemények szabadpolcos terei (helytörténet, zenei részleg)
 - tágas és világos olvasóterem (30 fős)
 - előadóterem (100 fős)
 - irodák és kiszolgáló helyiségek
 - tömörraktár (kb. 80ezer kötet elhelyezési lehetőségével)
 - korszerű, új bútorok,
 - barátságos, felhasználóközpontú terek kialakítása
 - információs, informatikai infrastruktúra fejlesztése

Hatvan városa egy új, korszerű, minden igényt kielégítő kulturális intézménnyel gazdagodna és szolgálná Hatvan Város és a vonzáskörzet lakosságát is. A gyűjteményben minden korosztály 0-99 éves korig megtalálhatná a számára szükséges könyvet, információt, szolgáltatást.

6.3.6. Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum, Integrált Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény

A Vadászati Múzeum fejlesztésének legfontosabb eleme a **tudományos gyűjtemények** létrehozása, a megfelelő szakalkalmazottak státuszba vétele.

Racionalizálni szükséges a szervezeti működést az új intézményi egységnek megfelelően.

Valamint az új intézményi rendszer és az eltelt egy év tapasztalatainak megfelelően szükséges a múzeum új alapidokumentumainak az elkészítése.

A múzeum **időszakos kiállítások** megvalósításával tarthatja fent az érdeklődést maga iránt. Populáris témákon keresztül megközelítve hozhatja közelebb a vadászatot a széles közönséghez, feldolgozva a vadászat kultúrába mélyen beágyazott aspektusait. Ugyanakkor a múzeumnak képviselnie kell egy erős szakmai kiállítási vonalat is, amely a vadásztársadalom igényeit maximálisan kielégíti.

A Széchenyi Zsigmond Digitális Könyvtár jelenleg, ideiglenesen az időszakos kiállítótérbe költözött.

A város vezetés fejlesztési terveiben szereplő egyetemi campus kialakítása a Széchenyi Zsigmond Digitális Könyvtár számára is lehetőség, a cukorgyár területén lévő Könyvtár komplexumhoz való csatlakozásra. A három könyvtár integrációja a cukorgyár területén egy, az eddigieknél magasabb színvonalú és korszerűbb könyvtári szolgáltatást tesz lehetővé.

A keleti melléképületben található két időszakos kiállítótérben műtárgyvédelmi okokból átalakításokra van szükség, mivel jelenleg nem biztosított a hőmérséklet, a páratartalom és a fény szabályozottsága. Ennek elhárítására már a könyvtár is tett lépéseket, így egy olyan időszakos tér jöhet létre, a későbbiekben, ami a magyarországi és külföldi neves múzeumok szigorú elvárásainak megfelel, ezzel pedig a megrendezendő kiállítások színvonala akár a nemzetközi porondon is meg tudja majd állni a helyét.

A közművelődési hasznosítási lehetőségei a múzeumnak meglehetősen kidolgozottak és szakmailag megfelelőek, ezért fontos népszerűsíteni a múzeumpedagógiai foglalkozásokat, mivel ez a legjobb szakmai program, amely a legjobban felkelti a diákok érdeklődését a múzeumban megszerezhető tudás iránt. A széles kínálat miatt pedig akár vissza is térhetnek és részt vehetnek más órákon, ami hosszú távon segíti a múzeum saját visszatérő közönségének megteremtését.

A tárlatvezetések általános tapasztalata, hogy rendkívül időigényesek, átlagosan 1,5-2 órát is eltartanak, ami a legtöbb látogatót kimeríti. A kiállítások azonban tematikusan térben is rendezettek, ezért lehetőség lenne arra, hogy csak bizonyos kiállításokat tekintsenek meg a kevesebb idővel rendelkező, vagy csak adott téma iránt érdeklődő látogatók. A múzeum célcsoportjai közül kiemelt jelentőségűek az iskolás csoportok és a családok, ezért nekik bemutathatóak volnának azok az egy területi egységbe rendezett kiállítások, amelyek számukra leginkább vonzóak lehetnek, így a látogatásuk intenzívebb élményt nyújthat számukra, szervezettebb lehet. A szakmai látogatók számára az épület keleti oldalán elhelyezett kiállítások lehetnek érdekesek. Az emeleten, a főépület enfiládos térsorában kerültek elhelyezésre a kastély reprezentatív, kultúrtörténeti témájú kiállításai és a Széchenyi Zsigmond emlékszoba, ami iránt a

felőtt közönség jóval fogékonyabb. Emellett nagy látogatói igény merült fel egy tematikus, az épület történetére koncentráló tárlatvezetésre is.

A megvalósult projekt jelentősen hozzájárult az Észak-Magyarországi Régió és Hatvan városának turisztikai fejlődéséhez. Bár az országos marketing visszafogott eredményt ért el a múzeum köztudatba való beágyazásával – mivel ez csak a nyitás időszakát érintette - a Hatvanba látogató turisták száma így is nőtt. Kardinális kérdés a szálláshelyek létesítése. Mivel a jelenlegi kínálat nagyon szegényes, ezért rövid- és középtávon a múzeum programkínálatával az átutazó közönséget tudja csak megcélozni. A városban és környékén megfelelő szálláshelyek kialakítása után lehet csak reálisan Hatvan városával, mint kitüntetett úti céllal számolni.

A múzeum célközönségének legnagyobb része az iskolás csoportokból áll. Az iskolai szünetekben (őszi, tavaszi kirándulások, valamint a nyári táborok időszakában) az intézmény kapacitása több csoportot is elbírna. Országos szinten az iskolák célzott megkeresése – ezekre az időszakokra és célcsoportnak kidolgozott speciális programkínálattal – jelentősen növelheti a látogatók számát, ezzel hozzájárulva a turisztikai szektor jövedelemtermelésének növekedéséhez.

A múzeum nem csak szakmai programjaival és kiállításával csábítja a közönséget, de maga az épülete, a felújított Grassalkovich-kastély is jelentős turisztikai vonzerővel rendelkezik. A kastély épületéhez szorosan fűződő programok erősítésével az a közönség is könnyedén elérhető, akinek a múzeum tematikája önmagában nem hívja fel a figyelmét. A kastélyépületekhez tartozóan szorosan négy funkciót⁴³ különböztetünk meg:

- kastélyszállók, konferencia- és rendezvényközpontok;
- éttermek;
- múzeumok;
- rendezvények, szórakoztató tevékenységek (várjátékok, hagyományőrző programok, zenei események, vásárok stb.) helyszíne.

A hatvani Grassalkovich-kastély közvetve vagy közvetlenül mindegyik funkcióval rendelkezik, ezeknek kombinálásával és komplex termékcsomagok létrehozásával a hazai és nemzetközi turizmus kiemelt célpontja lehet a kastély és a város.

A kastélyok turisztikai értékesítésének egyik népszerű formája az épületek valamilyen közös tényező, jellemző alapján történő láncba fűzése. A kastélyokhoz fűződő tematikus utak témája lehet például egy történelmi esemény végigkövetése, történelmi személyiségek lakhelyeinek megismerése, de egy építészeti stílus megismertetésére is lehet útvonalakat összeállítani. A valamely tematika alapján összeállított útvonalat hathatós marketing segítségével, a potenciális

⁴³ Kovács Viktória Imelda: Kastélyok a turizmusban és az Európai Hagyományok Konzorcium munkája. URL: http://neta.itthon.hu/site/upload/mtrt/Turizmus_Bulletin/02_04/TuTe3.htm#Anchor-turizmu-15091

turistákkal meg kell ismertetni, vonzóvá kell tenni, hogy szabadidejükben az út bejárására törekedjenek.

A Vadászati Múzeum szolgáltatásai kiegészítik az országos vadászturizmus által nyújtott szolgáltatásokat. A külföldi vendégvadászok múzeumba való becsábításával csökkenthető lenne a látogatottság szezonálisága, mivel a vadászok zöme a turizmus szempontjából holtszezonnak számító őszi-téli hónapokban érkezik.

Heves Megye Területfejlesztési Konceptiójában ⁴⁴ kiemelt stratégiai célként szerepel a „zöld megye”, melyhez kapcsolódva a természetalapú turizmus fontos attrakciói helyezkednek el a megyében: a gyöngyösi Mátra Múzeum, az erdőtelki Arborétum, a Tisza-tavi Ökocentrum, valamint a hatvani Vadászati Múzeum is. Ez a kínálat jól kiegészíti a már meglévő tanösvényeket; célszerű lenne tematikus útként 2-3 napos turisztikai programcsomagba szervezni.

A Vadászati Múzeum hosszú távú célja egy olyan kiemelkedő országos vadászati gyűjtemény létrehozása, amely a magyarországi és kárpát-medencei vadászat emlékeinek vezető jelentőségű gyűjteményévé válva elsődleges hivatkozási pont legyen a múzeumi térképen.

6.3.6.1. Hatvany Lajos Közérdekű Muzeális Gyűjtemény

A Hatvany Lajos Múzeum gyűjteményeinek raktározása nem megfelelő, ennek megoldása akár az épületek felújításával, akár új gyűjteményi raktárak létrehozásával elodázhatatlan feladat, amelynek első lépései már megkezdődtek.

Megfelelő pályázati forrás megszerzésével nem csak egyszerű raktárépületet, de látványraktárat is létesíteni lehetne, ami egyszerre illeszkedne a látogatóközpontú múzeum arculatába és segítené a szakmuzeológiai feladatok ellátását. Ideális helyszín lehet a Cukorgyár területe, az ott létesülő beruházások fényét tovább emelheti egy ilyen funkció.

Megoldandó kérdés a személyi állomány racionalizálása, az új intézményi egységnek megfelelő átalakításokkal. Az újonnan létesült múzeumi rendszernek köszönhetően lehetőség nyílt a tagintézmények PR és marketing tevékenységét közösen kezelni. Ezt érdemes volna egy osztálynak/csoportnak kidolgoznia és végeznie, mert a kül- és belhoni turisták számára közös programcsomagok kidolgozásával a Hatvany Lajos Múzeum látogatószámát és ismertségét is növelni lehet.

⁴⁴ Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020).
URL: http://hevesmegye.hu/files/konceptio/HMTFK_jm_v2.37.pdf

6.3.7. Civil szervezetek

A Kulturális törvény megteremtette a civil szervezetek és az önkormányzati szférák együttműködésének lehetőségét a közművelődés terén.⁴⁵ A civil szervezetek az önkormányzatok egyik potenciális partnerévé válhatnak mind a döntések előkészítésében, mind pedig a lakosság szükségleteire reagáló közszolgáltatások nyújtásában. Az együttműködésben való érdekelttség az önkormányzat részéről a költségek csökkentése, a források felhasználása és a szakmai minőség fölötti ellenőrzés, amely prioritások azért is fontosak, mert a helyi önkormányzatok meghatározó szerepet töltenek be a lakossági ellátás megszervezésében. A partneri együttműködés egyik előnye, hogy a civil szervezetek által ellátott feladatok esetében általában kedvezőbbek a forráslehetőségek. Rendelkezésre állnak pályázati lehetőségek, központi és egyéb vállalkozási bevételek, adományok. Az együttműködés kritériuma a partneri viszony az önkormányzatok és a civil szervezetek között. A kollektív célok, a civil szervezetek szerepvállalása az önkormányzati feladatok ellátásában, tudatosan kiépített kapcsolatrendszer és a szolgáltatások széleskörű megtervezését igényli. Mindehhez a tevékenységhez nélkülözhetetlen a folyamatos párbeszéd és a helyi önkormányzat szervező, koordináló szerepe, amely egy céltudatos településirányításra adhat módot. Egy átlátható, hatékony gazdálkodást felmutató és minőségi tartalommal bíró partneri viszony egyrészt erősíti az önkormányzatok társadalmi presztízsét, másrészt növekszik az esélye annak, hogy az önkormányzat a lakosság által jobban elfogadható döntéseket hoz. A kooperáció egyfajta tanulási folyamat lehet mindkét fél részéről, melynek során az önkormányzatnak nagyobb rálátása lesz a helyi társadalom gondjaira, véleményére és közérzetére.⁴⁶

A helyi önkormányzatok és a civil szervezetek együttműködésének terepe a döntés-előkészítésben való részvétel és a közszolgáltatások fejlesztésében, ellátásában való részvétel, amely történhet együttműködési megállapodás vagy szerződéses viszony keretében. Az együttműködés legszorosabb formája, amikor az önkormányzatok szerződés formájában civil szervezetekkel láttnak el feladatokat.⁴⁷ A feladatmegosztás, mint az együttműködés egyik lehetséges formája a civil szervezetek részéről valamely önkormányzati feladat átvállalása és a forrásszerzés. Az önkormányzat viszont saját forrásai és kapacitása kiegészítésére illetve a rugalmasság és a szaktudás bővítésére keresi a kooperáció lehetőségeit.

⁴⁵ 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. 79. § (1) bek. URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

⁴⁶ Dr. Zám Mária: Civilbarát önkormányzatok – Partnerség és együttműködés az önkormányzatok és a civil szektor között, Nonprofit Kutatócsoport Egyesület honlapja
URL: <http://www.nonprofitkutatas.hu/letoltheto.htm>

⁴⁷ Katona Péter (1998): Az önkormányzatok és a nonprofit szektor kapcsolatáról, In: Együttműködési lehetőségek a helyi önkormányzatok és civil szervezetek között, Budapest
URL: <http://3sz.hu/tartalom/civil-szektor>

Minden településen alakítható közművelődési tanács amely „elsődlegesen a lakossági igények megjelenítésének, a kulturális érdekérvényesítésnek és a közművelődési tevékenységek összehangolásának rendszeres és folyamatos helyi fóruma.”⁴⁸

6.3.8. Egyházak

Az egyházi szervezetek is köthetnek közművelődési megállapodást a helyi önkormányzattal, melynek lényege, hogy az adott településen fontosnak nyilvánított kulturális tevékenység egy részének ellátását átvállalhatja a közösség, aminek részbeni anyagi kompenzálására az önkormányzat térítést nyújt. Ez a megoldás - körültekintően megszerkesztett megállapodás esetén -, mindkét fél számára kedvező lehet. A kulturális programokba az egyház, főként a helyszín biztosításával tud bekapcsolódni, Hatvanban ez jól működő gyakorlat, koncerteknek, kiscsoportos összejöveteleknek, bábelőadásoknak gyakorta színtere valamelyik templom a városban.

6.3.9. Testvérvárosi kapcsolatok

Fontos feladat új célcsoportok bevonása az együttműködésbe: fiatalok, speciális csoportok, úgymint hátrányos helyzetűek, idősek, szegények. Városok közötti hálózatok létrehozása, testvérvárosi bizottságok működtetése, projektek tervezése, kultúrák közötti kommunikáció, korszerű kommunikációs stratégiák alkalmazása. A települések közötti kapcsolatok hozzájárulhatnak a helyi gazdaság fejlődéséhez: üzleti partnerek találása, közös vállalkozási tevékenységek, projektek indítása, tapasztalatok, legjobb gyakorlati módszerek kölcsönös átvétele, pénzügyi források megismerése segítheti a gazdasági fejlődést. A települési önkormányzatoknak részt kell vállalniuk az egész életen át tartó tanulási folyamatban, ehhez megfelelő oktatási/képzési formákra van szükség, korszerű intézményi formákat kell létrehozni, tanulni lehet más városok, távolabbi régiók tapasztalataiból is. Fontos a fiatalok mozgósítása, mobilitásuk elősegítése.

6.3.10. Kiemelt Fejlesztési terület

Hatvan Város Önkormányzata a „Környezeti és energetikai non-profit információs központ kialakítása Hatvan városában” című projektjével az egykori hatvani cukorgyár területén lévő hajdani cukormalom ipartörténeti jelentőségű épületének rekonstrukcióját szeretné megvalósítani. A meglévő épület (volt szárazmalom) földszint plusz 4 emelet magas műemlék jellegű épület. A rekonstrukció során mind külső, mind belső megjelenésében megtartásra kerül az épületre jellemző egyedi hangulatú szerkezeti sajátossága. Mindezzel egy olyan környezeti és energetikai

⁴⁸ 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. 82. § 2. mond. URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV×hift=1

non-profit információs központ létrehozása a cél, amely népszerűsítene a családi házakban is alkalmazható környezetbarát technológiákat és alkalmas a társadalmi szemlélet kedvező irányú formálására. A központ bemutatja a földhő- és a napenergia-hasznosítás módozatait, az energiahatékony építési módokat és azok előnyeit, az árnyékolás és a szellőztetés technológiáját és előnyeit, a víztakarékosság valamint az esővíz hasznosítás megoldásait, továbbá a környezettudatos kertészeti megoldások összességét.

Hatvan Város Önkormányzata együttműködési megállapodást kötött az Óbudai Egyetemmel, hogy megyei programként a 2014-2020-as fejlesztési tervekhez kapcsolódva, tevékeny részt vállalnak egy új típusú, az elméleti és gyakorlati képzést ötvöző, államilag elismert felsőfokú képzést nyújtó, Hatvan térségi központtal rendelkező, vállalkozásokra, melynek célja kvalifikált elméleti és gyakorlati tudással rendelkező felsőfokú képesítésű szakemberek képzése. A program távlati célja, hogy a képzést elvégző szakemberek munkába állása az őket alkalmazó vállalkozások, szervezetek és ezen keresztül az egész térség fejlődését segítheti elő.

6.3.11. A kulturális terület finanszírozásának biztosítása

A települési önkormányzatok feladat- és hatáskörét a 2011. évi CLXXXIX. törvény a helyi önkormányzatokról szabályozza, amely a kötelezően ellátandó feladatok közé sorolja a kulturális élet támogatását. Hatvan Város Önkormányzata a normatív állami támogatás mellett, saját forrásaiból is biztosít rendszeres támogatást a közművelődési feladatok ellátásához. A költségvetési támogatásnak több formája is lehetséges. A Képviselő-testület együttműködési megállapodás alapján, illetve pályázat útján támogatja a társadalmi szervezetek, alapítványok működését, programjait, a város közösségéért végzett tevékenységüket, az általuk szervezett városi szintű közművelődési és más rendezvényeket. Alapvető feltétel a kultúra finanszírozását illetően, hogy a város költségvetésében a következő években a kulturális ágazatra fordított összeg aránya megmaradjon, a külső források (Európai Unió), a magántőke (mecenatúra), állami források (pályázatok) részaránya növekedjen.

A kulturális intézmények biztonságos működési feltételeit az önkormányzat garantálja. A város költségvetésében nyújtson kiemelt támogatást regionális vagy országos érdeklődést kiváltó kulturális fesztiválok, nagyrendezvények megrendezéséhez. A civil szervezetek kulturális kezdeményezéseire, valamint a művészeti alkotómunka támogatásához, biztosítsa a *Civil Alap* pályázati rendszeren alapuló támogatását. A kultúraközvetítés feltételeinek megteremtéséhez tovább kell erősíteni az intézmények pályázati tevékenységét, melyhez az önkormányzat önrészt biztosíthat. Az Európai Unió pályázatok új forrást jelenthetnek a kultúra finanszírozásában, ennek sikere érdekében a kulturális szakembereket fel kell készíteni a megfelelő színvonalú pályázatok elkészítésére. Az önkormányzat szánjon kiemelt szerepet a helyi vállalkozók és a

környéken lévő multinacionális cégek fokozottabb bevonására a kultúra támogatásának érdekében. A finanszírozás meghatározásakor figyelemmel kell lenni a fenntartási költségek infláció-követésére valamint a feladat-finanszírozás elvére.

7. Zárszó

Hatvan Város Önkormányzata 2019-ig szóló kulturális koncepciójának célja, hogy átfogó képet alkosson a város – történelmi múltba ágyazott örökségére épülő – kulturális életének jelenéről, a kultúra fogalmi gazdagságával és annak sokszínű megnyilvánulásával segítse elő reális jövőkép megtervezését, az intézményrendszer tevékenységének fejlesztését, a lakosság öntevékenységét és a kulturális döntések meghozatalát, valamint a folyamatos megújulást szolgáló prioritások meghatározását és a feladatellátásban való aktív önkormányzati szerepvállalást.

Egy koncepció azonban „csupán” eszközül szolgálhat az elemzésre és azon alapelvek és célok meghatározására, melyek a helyi kulturális érdekek érvényesülése, az igények, az elvárások és a széles körű kínálat összhangjának mindennapos, gyakorlati megvalósulása által nyerhetnek értelmet. Új értékek megalkotását inspirálva a koncepció egyúttal lehetővé teszi a különböző kulturális ágazatok és tevékenységek helyzetének, azok sajátos szükségleteinek feltérképezését, a céltudatos fejlesztés cselekvési alternatíváinak kidolgozását, valamint mindezek természetes eredőjeként a közösségekhez tartozásnak, a kulturális pluralizmusnak és a lokálpatriotizmusnak megélését. Nagy kihívást jelent, hogy a közművelődés szakmai eszköztárát és kapacitását mozgósítva tudunk-e hatékony kulturális választ adni a társadalmi változásokra, a gazdasági szerkezet átalakulására, az európai integrációs folyamat követelményeire, az informatikai robbanás kihívásaira. A város lakossága a mindennapi életviszonyai, tapasztalatai alapján minősíti a kulturális döntéseket és a fejlesztési programok hatékonyságát. Mindezek által az Önkormányzat kulturális közszolgáltatásaival a jövőben is mind eredményesebben járulhat hozzá a lakosság életminőségének növeléséhez, a város hazai és nemzetközi kulturális idegenforgalmi elismertségéhez.

A koncepcióban vázolt helyzetkép, a tervezett és kilátásba helyezett feladatok, fejlesztések, a bővülő intézményrendszer, mind azt szolgálja, hogy egy értékekben, kezdeményezésekben gazdagabb, magasabb szintű közművelődési élet alakuljon ki az elkövetkezendő években, a városban. Egy olyan közművelődési élet, amely több korosztályt fog át, több közösséget éltet és hív életre, a múlt és a jelen értékeinek megőrzésén alapul és a jövő nemzedékének dolgozik.